

ROMANIN ADI: HAVADA KAN KOKUSU

Mehmet Söğüt

Birinci bölüm: Baskın

“ *Ejderha da olsan kâr etmez...* ”

Ani bir patlamayla ön tepedeki nöbetçinin kafası ileriye doğru top gibi fırladı. Roket nöbetçiyi ikiye ayırmıştı. Kopan kafası, geride kanlar bırakarak kaldıkları dağ evinin bulunduğu geniş vadiye doğru, bir metre kadar uçup kara gömüldü. Karanlığın kalbine dağılan kan, karı kızıla boyadı. Kafası gövdesinden kopan Fıraz'ın iki parçasının da yanına yöresine kanlar saçıldı. Karın yüzeyinde öbek öbek küçük kan gölcükleri oluştu. Kan, karın içlerine doğru süzülüyordu yavaşça. Her şey aniden oluvermişti. Kaşla göz arasında.

Kulakları delen patlamayla sarsılmıştı Seyid Rıza, kısa zamanda toparlandı ve hızla yukarı koşup kendisine mevzi olabilecek bir yer aradı. Gecenin karnını yarıp geçen ses, dev bir deniz dalgası gibi her şeyi alıp içine kattı. Seyid Rıza, telaşa kapılan arkadaşlarını tespit etmeye, yanlarına gidip yön vermeye çalıştı. Böyle bir baskını hiç beklemiyordu doğrusu. Hem de saat yedi sularında. Askerin buraya kadar nasıl sızabildiğine hayret etti.

Mevzilendiler. Üç tepeye de nöbetçi yerleştirmişlerdi gerillalar. İlk atış vadinin doğu tarafında başlamıştı ve hedeflerini bir roketle etkisiz hale getirmiştiler. Diğer nöbetçiler ise zarar görmemişti. Askerler, roket ve mermi yağmuruna tuttu mevzileri. Bu beklenilmeyen durum karşısında telaşa kapılan gerillalar can havliyle askerlere karşı koyarak manevra alanlarını genişletmeye çalışıyorlardı. İsabetli atışları ve stratejik noktalarda bulundukları için gerillalar ateş üstünlüğünü kısa bir sürede ele geçirdi. Rahatladılar biraz. İlk başlarda yaşadıkları telaş buhar olup gökyüzüne süzülüyordu sanki. Gerillalar artık komutanları ve deneyimli arkadaşları gibi serinkanlılıkla hareket ediyorlardı.

Vurulan nöbetçinin mevzisini alan Seyid Rıza, yılların verdiği savaş deneyimiyle karşı tarafı geri püskürtmek için aralıksız silahını kusturuyordu. Her şey bir anda silinip gitmişti gözlerinin önünden. Şimdi kendisi ve kendisine mermi sıkanlar vardı sadece. Askerlerin kaç tane olabileceğini ve nerelere yerleştiklerini tahmin etmeye çalışıyordu durmaksızın. Roketler, mermiler ve bombalar yağıyordu sağına soluna...

Yakınına bir roket düştü. Roketin etkisiyle havaya savrulan kar, çamur ve taşlar, bir tas su gibi Seyid Rıza'nın üstüne boca oldu. Kaşla göz arasında düşen roket, ölümün soğuk nefesini hissettirmişti Seyid Rıza'ya. O, bugüne kadar ölümle defalarca karşılaşmıştı zaten ve onun küçük bir hatasını kollayan ölüme hiç açık vermemişti bugüne kadar. Üstüne yağın mermilere karşılık verirken bir taraftan da, çamurdan bir heykele dönmüş olan bedenini temizlemeye çalışıyordu. Kafasına düşen taşlar canını acıtıyordu. Gerillalar üç yandan çatışıyorlardı. Vadinin üç tarafı yüz metre bile bulmayacak, yarım ay şeklinde bitişik gibi duran tepeliklerle kaplıydı. Tepeleri dar geçitler birbirinden ayırıyordu. Güney tarafı ise açıktı. Tepelerin arasında duran düzlüğün ortasında küçücük bir dere vardı. Derenin yer iki yanı da söğüt ve kavak ağaçlarıyla doluydu. Gerillalar açık olan alanın her iki yamacını tutmuşlardı. Dere ise sessiz sakin akıyordu güneye doğru. Seyid Rıza doğu cephesinde, yani geliş istikametlerine bakan bir tepeliğe yerleşmişti arkadaşlarıyla birlikte.

Her yandan mermiler, roketler, bombalar patlıyor, dağlar yankılanıyor, yer gök sarsılıyordu. Arkasındaki tepede şiddetli bir patlama olunca Seyid Rıza derhal ne olduğunu sordu. Bomba atılmıştı ve zayıat verilmemişti. Ferahladı biraz.

Böyle zamanlarda, çatışmanın tam ortasında karısını ve oğlunu hatırlardı hep. Bunun bir nedeni var mıydı? Bu sorunun cevabını mümkün olduğunca düşünmek istemiyordu. Asıl

düşündüğü, böyle anlarda kendisine ve arkadaşlarına zarar verme olasılığıydı. Bundan korkuyordu. Ama işte, karısının hüznü yüzü, oğlunun pati pati yürüyüşü gözlerinin önündeydi yine.

Bu düşünceleri kafasından silmeye çalışarak etrafına bakındı. Gözü yan tarafındaki Jiyan'a takıldı. Birkaç metre ötesinde bir kayayı kendisine siper almıştı. Doğal mevzisi sağlam sayılırdı. Jiyan, canla başla saldırılara karşı koymaya çalışıyordu, ama hareketlerinde bir yavaşlık seziliyordu. Seyid Rıza, Jiyan'ın bulunduğu yere gidince arkadaşının bacağında vurulduğunu gördü. Jiyan, yer değiştirirken bacağından vurulmuştu. Bu hengamede yapılabilecek pek fazla bir şey yoktu. Seyid Rıza, her yandan yağan mermilerden kendini sakınarak mevzisine geçti tekrardan. Gözlerinden öfkenin kıvılcımları saçılıyordu. Her yandan, her şeyin aynı yöne doğru aktığını düşündü: Kalleşce, haince ve tüm berbatlığıyla ölüm akacaktı üstlerine, bunu biliyordu.

Zaman zaman kopan acı çığlıklarla askerlerin zayıat verdiklerini anlayabiliyorlardı. “Uyanam, yandım!”, “İmdat! Kurtaran yok mu?”, “Ulan ananızı... Gelsenize oğlum, ölüyorum.” Ve yürekten kopan böğürtüler, çığlık gibi çıkan naralar bu düşüncelerini daha da pekiştiriyordu. İzli mermiler karanlığı delip geçiyor, aydınlatma fişekleri karanlığı gündüze çeviriyordu. Roketler, mermiler ve bombaların değdiği yerler, karı ve karın aşağısındaki taşı toprağı havaya fırlatıp tekrar yere saçarken ortalığı tam bir cehenneme çeviriyor ve ateş bombaların patlamasıyla yerden göğe doğru yılan gibi kızıl yalımlar saçıp anında sönüyordu.

Henüz iki saat geçmeden kobra sesleri duyuldu. Gerillalar manevra alanlarını genişletmişlerdi, vadiyi çevreleyen üç tepecik etten bir çemberle kuşatılmıştı, çıkamıyorlardı bir türlü. Batıdaki tepeyi Bawer yönetiyordu. Vadinin kuzeyindeki tepede ise Berivan vardı. Diyar, güneye bakan açık tarafı ateş altında tutmak için takımıyla birlikte, Seyid Rıza'nın bulunduğu tepenin yan tarafındaydı. Seyid Rıza, durmadan telsizle arkadaşlarının durumunu soruyordu. Herkes daha önce ani bir baskın olasılığına karşı yaptıkları planlamaya göre mi yerleşmişti tepelere? Daha önce hazırlanan mevzilere yerleşen arkadaşların durumu nasıldı? Yaralı var mıydı? Durmadan Bawer, Berivan ve Diyar' a durum hakkında sorular soruyor ve çatışmayı koordine etmeye çalışıyordu. Bütün komutanlardan iyi haberler alınca sevindi. Helikopterler ise yaklaşıyordu.

Askerler tarafından yakılmış olan dağ evinin duvarlarının üzerine muşamba gererek kendilerine yaptıkları zorunlu barınak aşağıda bomboş kalmıştı. Sadece çatısı yanmıştı. Duvarları ise isten kapkara olmuş, hüznü bir şarkı gibi duruyorlardı. Pencere ve evin kapısını moşambayla örtmüşlerdi. Erzaklarını yakılmış dağ evinin bir köşesine yığmışlardı. Erzaklarını büyük ihtimalle imha edecektiler. Bu durum canını sıkıyordu Seyid Rıza'nın. Olağan üstü çabalarla, alın teri dökülerek, sırttan taşınarak kışık erzakları bir araya getirilmişti. Çetrefil bir durumla karşı karşıyaydı Seyid Rıza.

Birkaç kişinin bildiği, Gire Sor tepesinin üst tarafındaki dağda duran yedek erzak deppoları ise bahara kadar onları idare edebilirdi. Tabii oraya yetiştirilirse. Koca bir yılı operasyonların içinde, baskınlarla, sızmalarla, vurup geri çekilmelerle, dizinde yoldaşlarının ölümüne tanıklık ederek, yaralıların acı çığlıklarını dinleyerek kışa girmiştiler. Sığınak yapabileydik deşifre olamazdık, diye düşündü Seyid Rıza. Şimşek hızıyla bu düşünceler kafasında geçerken askerleri aralıksız kurşun yağmuruna tuttu.

Gerilla komutanlarına ne yapmaları gerektiğini iletiyor ve durum hakkında bilgiler alıyordu. Bawer, Beriwan ve Diyar'da bıkmadan usanmadan, içinde bulundukları durum hakkında bilgiler veriyorlardı. Takım komutanlarının, gerillaların sağlam duruşuna inanıyor ve bu belayı el birliğiyle atlatacaklarını umuyordu.

Geniş bir alana yayıldıkları için, hava saldırısında fazla kayıp vermeyeceklerini düşündü Seyid Rıza. Yılların verdiği deneyim ona bunu söylüyordu; az bir kayıpla çıkacağız. Bu kanı, Seyid Rıza'nın yüreğini kemiren ne olacağız kaygısını hafifletmeye yetmiyordu yine

de. Sağında solunda uçuşan mermiler ürkünç sesler çıkartarak kara saplanıyorlardı.

Mermi sıkarken yaklaşan kobra seslerine kulak kesilmişti Seyid Rıza. Onlarca arkadaşını kobraların bombardımanı ile kaybetmişti ve onlarca helikopter de düşürmüştüler bugüne kadar. Kobralar, askerlere moral kazandırabilirdi.

Bu arada rüzgârın şiddetinin arttığını fark etti. Belki ilk defa kar fırtınasına sevindi. Yanılmamıştı, giderek uzaklaşan kobra sesleri bir süre sonra duyulmaz oldu. Fırtınanın oluşturduğu koyu karanlık yüreğine su serpti. Zifiri bir karanlık çökmüştü ansızın.

Takım komutanlarına, çemberi kırıp takımlarını kaçırma emrini verdi. Bu emri takımlara iletikten sonra, hızla Jiyan'ın bulunduğu yere koştu. Silahını beline astı. Karanlıkta ne olup bittiğini anlamadan Jiyan'ı sırtına vurup, çemberi yarmak için ilerledi. Tek düşüncesi vardı, çemberi kırıp Jiyan'ı sapasağlam birliğe teslim edebilmek. Hiç aklında yokken bir askerle burun buruna gelince içi boşaldı. Bir sürü şey geçti aklından. Oğlu, sırtında taşıdığı Jiyan, elinde silahının olmaması, düşleri, korkuları ve daha neler neler... Sıra beklemeksizin bilincinden akıp gitmişti her şey.

Asker silahını doğrultmuş bir vaziyette kaskatı kesilmişti. Nihayet ikisinden birinin yaşamına son nokta konulacaktı. Jiyan beline asmıştı silahını. Hem yaralı haliyle silahını kullanması da imkansızdı. Sırtında taşıdığı Jiyan olmasa, bu feci durumdan kurtulması daha kolay olacaktı, ama şimdi, askerin yaşadığı şaşkınlığa benzer bir çaresizlik anı yaşıyordu. Asker Kürtçe, "Geç," deyince Seyid Rıza önce kısa bir şaşkınlık geçirdi. Ölümle burun buruna gelmişken bu kadar kolay mı kurtuluyordu Jiyan'la birlikte? Aydınlatma mermilerinin ışığında gergin gözlerini yokladığı asker, bu kez daha sert, "hadi yürü, ne duruyorsun?" diye seslenince, hızla tepeden aşağıya yürümeye başladı. Askerin yanından tarifsiz bir sevinçle geçmişti sırtındaki Jiyan'la birlikte. Anasından yeni doğmuş gibi seviniyordu. Aklından korucularla yaşadığı benzer bir karşılaşma geçerken, hiçbir şey söylemediği askerden uzaklaşmaya başlamıştı bile.

Daha iki yıllık bir gerillayken, geniş çaplı bir operasyon başlatılmıştı. Çıkan çatışmada omzundan vurulmuştu. Kendisiyle birlikte on arkadaşı daha yaralanmıştı aynı çatışmada. Yaklaşık yüz gerilla aynı noktaya sıkıştırılmışlardı. Yaralılar gittikçe ayak bağı oluyorlardı. Kendisinin de ısrarıyla operasyonun yapıldığı alanda kalacaktılar. Operasyondan kurtulma imkânları geride kalmalarıyla mümkündü. Bir mağaranın önü taşla kapatılmış bölümüne saklanmıştı yaralı arkadaşlarıyla birlikte. Hemen yanlarında iki korucunun Kürtçe konuşmalarını duyduklarında ölmekten başka çarelerinin kalmadığını düşünmüşlerdi. Patlamaya hazır bombaları ellerindeydi. Ölümün soğuk yüzü görünmeye başlamış ve onlar hiç ses çıkarmadan, bakışlarıyla vedalaşmışlardı birbirleriyle. Kurtulma şansları yoktu, ama kendileriyle birlikte korucuları da imha edeceklerdi. Hiç beklemedikleri bir şey olmuştu: Korucular onları görmüş, belki yaralı olduklarını da anlamışlardı, buna rağmen mağaranın önünden geçip gitmişlerdi. Gerillalar da hiçbir kayıp vermeden o operasyonu başarıyla atlatmışlardı. Bunları düşünürken durmadan yürüyordu. Arkadaşlarını görmek için sağa sola baktı. Fakat fırtına görüş alanını oldukça daraltmıştı.

Yaşadıkları dikkatini dağıtmıştı Seyid Rıza'nın ve arkadaşlarını kaybetmişti. İçine düştüğü durum onu kaygılandırıyordu. Şimdi çatışma bölgesinden daha fazla uzaklaşmak ve sırtında acıyla inleyen Jiyan'ın yarasına bakabileceği uygun bir yer bulmak tek istediği. Arkadaşlarını daha sonra bulmak çok zor olmayacaktı nasılsa. Gire Sor tepesinden bir önceki tepeye ulaştığını anladı. Silah sesleri ise geride kalmıştı.

Kefiyesiyle Jiyan'nın yarasını sarmaya çalıştı. Bugüne kadar onlarca yaralı görmesine rağmen yüreği acıyla burkuldu. Kurşun kemiği delip geçmişti. Jiyan kan kaybından halsiz düşmüştü. İniltileri Seyid Rıza'nın yüreğine köz gibi işledi. Jiyan'ın iniltileri karşısında ezildi. Çaresizliğin verdiği bir duyguyla sanki boğazından aşağıya demirden bir pençe salınmış ve midesini söküp çıkarıyordu.

Kurşun sesleri dağlarda yankılanıyordu hâlâ. Fırtınalı gece tekin değildi. Tüm şiddetiyle

esen rüzgârın savurduğu kar gözlerini, kulaklarını, burnunu tıkıyor, nefes almasını ve önünü görmesini engelliyordu. Kasırganın havada uçuşturduğu kar görünmeyen iğnelerini Seyid Rıza'nın yüzüne ve ellerine batırıyordu. Fırtınadan çıldırmış bir okyanus gibiydi karlar. Kar dalgası gelip Seyid Rıza'nın yüzünde patlıyordu ansızın. Kudurmuş bir canavarı andıran fırtına saldırıyor, onları kurtuluşa götürecek tüm yolları kapatmak istiyordu sanki. Karanlığın perdesini yırtıp dalga dalga yayılan ulumalar, kurtların çok yakında olduklarını haber veriyordu.

Seyid Rıza silah seslerini fazla umursamadan Jiyan'ı sırtlayarak tepeye doğru tırmanmaya başladı. Yalnız, tepeden aşağıya esen şiddetli rüzgar nedeniyle tırmanmaktan vazgeçti. Tepenin yamacında yürümeye başladı. Jiyan ağır yaralıydı. Ani baskında hiç paniğe kapılmadan korkusuzca savaşırmıştı ve çok deneyimliydi. Gözlerinin önüne geldi şen şakrak davranışları.

“Heval, kadının kurtuluşu, kadını kendi özüyle buluşturmakla mümkündür. Kadın, doğası gereği zaten paylaşımcı ve şevkatlidir...” demişti bir derste.

“Evet” dediğini hatırlıyordu. “Kadının kurtuluşu erkek egemenlikli sistemin yıkılmasıyla ve kadını kendi özüyle buluşturmakla mümkündür.”

Konuşmaları, derslerdeki soru yüklü yorumlarını hatırlıyordu. Jiyan'ın yaşamını, dürüstlüğü, çalicanlığını hep takdirle karşılamıştı.

Jiyan, ışık dalgası gibi yayılan yüreğindeki sevgiyle, kısa zamanda herkes tarafından sevilmişti. Uzun saçlarını, yeşil gözlerini, insanın yüreğine ışık saçan gülümsemesini hatırladı. Yüzüne bir hüznün dalgası yayıldı Seyid Rıza'nın. Hangi tarafa yürümesi gerektiğini bilmeden fırtınanın oluşturduğu anaforu yarmaya çalışıyordu. En akıllıca yapılacak şeyin iki üç saat sonra ulaşabileceği Malaxane köyüne gitmek olacağını düşündü. İlişkide oldukları bir ailenin evinin altındaki sığınağa Jiyan'ı yerleştirecekti. İyileşmesinin ancak böyle mümkün olabileceğini düşünerek, yönünü köye doğru verdi. Gire Sor tepesine yerleşeceklerini bildiği gerillalara sabah olmadan yetişeceğini düşünüyordu.

Önü alınmaz bir azgınlıkla gürleyen fırtınanın sesini dinledi Seyid Rıza. Görüş mesafesi alabildiğine daralmıştı. Kar dalgası hiddetle yüzüne çarptığında, gözkapakları kendiliğinde kapandı. Başı döndü. Ayaklarındaki nasır yürümesini engelliyordu. Daha önce aldığı yaraların yeri ayazın etkisiyle daha çok sızlamaya başlamıştı. Ayakları sırlıklam olmuştu. Savrulan karlar kırbaç gibi yüzünde patladığında dengesi bozuluyordu. Onları bağrına basan, koruyan dağ, şimdi acımasızca saldırıyordu.

Jiyan'la konuşmaya başladı. “İskender’e ve nice işgalci güçlere geçit vermeyen bu dağlar mağrurca ve inatla bizlere geçit vermek niyetinde değil. Sanki biraz önce o bizleri kurtarmamış gibi... Kim takar seni be! Ey fırtına denen lanet olasıca şey, ejderha olsan kâr etmez. Kim takar seni be! Bir bilsen nice badireler atlattığımı susar kalırdın. Değil mi Jiyan heval?”

Jiyan cevap verebilecek durumda değildi. Yarası dehşet bir acı veriyordu. Soğuktan takırdayan dişleriyle dudaklarını kemiriyor ve gümüş damarlarında kan akıyordu durmaksızın. Sert rüzgara tutulmuş bir yaprak gibi titriyordu. Sarsıldıkça, acı zehirli oklarını acımasızca saplatıyordu bedenine. Düşmemek için Seyid Rıza'nın boynuna doladığı kolları kurumuş iki dal gibi, kaskatı kesilmiş, öylece kenetlenmiş bir biçimde duruyordu. Sımsıkı yumduğu gözlerinden parıltılar oynasıyordu. Yumuyordu gözlerini fırtınadan korunmak için. Çünkü, peşpeşe yüzüne patlayan kar dalgaları gözlerini açabilmesi için fırsat vermiyordu. Dayanılmaz bir uyku çökmüştü gözlerine. Uyumamak için kendisini zorluyordu. İçi hoştu ama. Yoldaşının canla başla kendisini kurtarmaya çalışması onu duygulandırıyor. Seyid Rıza'nın konuşmalarını dinlemeye çalıştı.

Seyid Rıza ise, Jiyan'ın kendisini duyduğundan da emin değildi. Buna rağmen konuşma ihtiyacı duyuyordu.

‘‘Heval Jiyan, hiç merak etme kurtulacağız. Neler gördük geçirdik, yani bu fırtına mı bizi yenecek? Zor heval zor!..’’

Kimi zaman kendilerine mevzi, kimi zaman da gölgelik olan koca kayalıklar da karın altında kalmıştı. Dzlge indiğinin ayırđına vardı kaya ktlelerine hiç rastlamayınca. Yanlamasına tepeye çıkayım derken farkında olmadan aşağılara doğru savrulmuştu. Bir süre tırmandıktan sonra tepeyi tekrar yanlamasına aldı. Bölgedeki her kayanın, her mağaranın, her ağacın adını biliyordu Seyid Rıza. Geçtiği her yerde bir anısı vardı. Ama kar her şeyin üstüne beyaz örtüsünü örtmüş, bir de karanlık ve fırtına eklenince de her tarafı aynılaştırmıştı. Ayağı küçük bir kayaya takılınca tökezledi, güçlükle de olsa dengesini sağlayıp düşmedi.

Seyid Rıza’nın burun delikleri, saçları, bıyıkları buz tutmuştu. Ayağı tekrar bir kayaya takılınca yere kapaklanmasına ramak kaldı. Dengesini çabucak sağladı. Fırtına karları tepeden aşağıya sürüklüyordu. Fırtınaya karşı yürümek ise imkansızdı. Sırtında Jiyan olduğu için tepeye çıkmayı göze alamıyordu. Gire Sor, geçmeye çalıştığı tepenin karşı tarafındaydı. Hem Malaxane köyüne gidecekti. O yurtsever aile doktoru çağırtıp Jiyan’ın yarasını sağaltabilirdi. Birliğin doktoru imkansızlıklardan dolayı, bu kadar çok kan kaybetmiş Jiyan’ı iyileştiremezdi. Hem köyde askerler de pusu atamazdı. Hepsı gelip baskın yapmışlardır, diye düşünürken yere kapaklandı. Bir elini kendine destek yaparak zorlukla doğrulabildi. Uzun boyu bembeyaz bir kar heykeline dnşmşti. Güçlü kollarını artık hissedemez olmuştu. Bildiği tek şey Jiyan’ın sırtında olmasıydı.

Fırtınaya ve kurşunlara inat yaşama dört elle sarılması gerektiğini bir kez daha hatırladı. Karanlığın kalbini yara yara, böylesi kr dehlizleri onlarca kez yarıp geçmişti. Birliğine ulaşıp zor durumdaki arkadaşlarını ölümden kurtarması gerektiğini hatırlayınca sorumluluk duygusu daha da büyüdü. ‘‘Fırtına, beyhude bir çabayla beni alt etmeye çalışıyor,’’ diye düşündü. Sonra soluk soluğa bağırdı her yandan saldıran fırtınaya: ‘‘Kim takar seni be! Kim takar seni be! Yreğimizdeki aşkı sen mi alt edeceksin, glerim sana.’’ Soğuktan takırdayan dişlerini sıkmaya çalışıyordu. ‘‘Koca koca ordular beni yok edemedi,’’ derken adımlarını daha da sağlam atmaya çalıştı.

Jiyan’dan akan kan, kendisine bulaşıyor ve bulaştığı yerden, Seyid Rıza’yı da rperterek, aşağıya doğru akıyordu. Kan kızıl gller gibi duruyordu karın yüzeyinde benek benek. Seyid Rıza’nın yüreğini yakarak akıyordu aşağılara doğru şarıl şarıl. İkiye de kan revan içinde kalmıştılar. Jiyan bitkindi. Kurt ulumaları gittikçe yaklaşıyordu. şiddetli bir patlama oldu. Durdu. Patlama sesinin geldiği tarafa baktı. Uğraşmak istemedikleri için kış boyunca barındığımız evi roketlerle yerle bir etmişlerdir, diye düşündü. Bu şiddetli patlamanın ancak onun için olabileceğine kanı getirdi. Yarım metre ötesini dahi göremediği için dönüp yürümeye başladı. Jiyan’nın inlemeleri onu derin düşüncelerin içine sürüklüyordu. Gerekirse kendisini Jiyan için feda etmeliydi. Arkadaşını daha da sıkı tuttu. Neye mal olursa olsun onu bırakıp gitmeyecekti. Daha nceki bölge komutanları olan Kemal’in yüz kişiden fazla gerillayı kurtarmak için kendisini feda edişini hatırladı:

Askerler gerilla birliğini pusuya dşrmşti. Yer gök, dağ taş kurşun ve bomba sesleriyle inliyordu. Helikopterler adeta ölüm samıştı. Komutan Kemal, akıl almaz bir beceriyle saldırıya karşı koymuş, mahiyetindeki gerillaların kaçmalarını sağlamıştı. Komutan Kemal’in kahramanlıklarını düşünürken, boğazına bir şeyler tıkanır gibi oldu. Yutkundu. Jiyan’ı sıkıca tuttu. Karakol baskınlarında öldürdükleri askerleri düşündü. Sevinemedi. ‘‘Onlar gibi kelle sayılarıyla, kulak sayılarıyla vnemem,’’ diye düşündü. ‘‘Bu kadar leşim var’’ diyenlere şüpheyle bakmıştı her zaman. ‘‘Vicdanı olmayan birisi kanayan bir halk için mücadele edemez,’’ diyen Komutan Kemal’in gr sesi kulaklarında çınladı. Seyid Rıza, ‘‘bu kadar asker öldürdüm’’ cmlerini fütursuzca sarf edenlerin teslim olduklarına defalarca tanık olmuştu.

Kahramanca direnerek şehit düşün yoldaşlarını, yakılan köyleri, işkence tezghlarından

geçen insanları, kendilerine gösterilen sevginin büyüklüğünü düşündü ve hırsıyla yürüdü. İlk defa gittikleri bir köyde karşılaştıkları ilgi, film şeridi gibi gözlerinin önünden geçti. Dille anlatılamayacak kadar sevgi dolu olan bu anı beyninde canlandırmaya başladı:

Öğleüstü köye girmişlerdi. Köylüler onları görünce başlarına toplanmışlardı. Köylüler hemen oracıkta dört tane koyun kesmişlerdi. Herkes bir ağızdan, “Kürt askerleri gelmiş! Kürt askerleri gelmiş! Cejne, iro cejne!” diye bağırarak gerçek bir bayram havasında sevinçlerini gösteriyorlardı. Köylüler bir süre sonra gerillaların elbiselerinden parçacıklar koparmaya başlamışlardı. Onların gözünde Kürt askerleri birer evliyaydı. Ve koparılan bez parçacığı, dileklerinin kabul olabilmesi için birer aracı görevini üstlenecektiler. Elbisesiz kalacağız korkusuyla, “Yeter artık. Bırakın bunlar da üstümüzde kalsın,” demiştiler gülererek. Gerillaların her sözünü kutsalmış gibi kabul eden köylüler ellerindeki elbise parçalarıyla yetinmiştiler...

Şarkılar söylenip halaya durulmuştu. Kadınların zılgıtları her tarafı inletiyordu. Çocuklar da sevinç çılgınlıkları atıyordu. Bahardı. Çiçekler, yemyeşil otlar, güneş, her şey, ama her şey başka şavkıyordu o gün. İnsanoğlunun ihtiyaç duymaktan asla kurtulamayacağı tek şey sevgiydi. Bu sevgi halesi, onları adeta muma çevirmişti. Kızıllaşan elmacık kemiklerinden, gözlerinden mutluluğun, sevginin sevinci akıyordu.

Tüm bunlar gözlerinin önünde geçerken inancı pekişti ve iradesi daha da keskinleşti. Jiyan’ın bacağından kan akıyordu artık. Sadece iniltileri duyuluyordu. Kanın soğukta donabileceğini düşündü. Neye mal olursa olsun yoldaşını kurtaracaktı.

“Aksi takdirde partinin karşısına nasıl çıkabilirim? En kötüsü de beraber ölümlere gittiğim, beraber güldüğüm, beraber ağladığım bir yoldaşımın yokluğu içimi dağlayacak, kanatacak. Tüm diğer yoldaşlarımın gidişiyle yüreğimde açılan yaralara bir yenisi daha eklenecek ve gözlerimden boşalan yaşlar yüreğimi yine ateş kuyusuna çevirecek,” diye düşündü. Jiyan’ın ne olacağı düşüncesi bir saniye desen aklından çıkmıyordu.

Jiyan, seyyar satıcılık yaparak geçinen bir ailenin kızıydı. Babası, çocuklarını okursa benim yaşadığım yoksulluğu çekmezler, diye düşündüğü için, Jiyan dahil bütün çocuklarını okutmuştu. Evin en küçüğü olan Jiyan, belki el bebek gül bebek büyümemişti, ama ailenin sevgisini her zaman hissetmişti. Evlere temizliğe giden annesine eşlik etmeye başladığında çok küçüktü ve daha o yaşta emeğin değeriyle tanışmıştı. Kardeşleri de okuldan çıkar çıkmaz simit satmaya, ayakkabı boyamaya giderlerdi. Babasından gördüğü sevgi, onun derslerine verdiği önem, Jiyan’ın onca yoksulluğa rağmen üniversite sınavlarını kazanmasına olanak sağlamıştı. Üniversite ona başka bir dünyanın kapısını aralamış, bu kapıdan girdikten sonra yaşadıklarını daha iyi adlandırmaya başlamıştı. “Babamın hayalini gerçekleştirmek, elimde diplomayla karşısına çıkmak istiyordum elbette. Ama her tarafta ölüm vardı. İşkenceler, gözaltında kayıplar, parçalanan cesetler, köyleri yakılmış köylüler... her şey, ama her şey vicdanımı kanatıyordu. Ve durmadan okuyordum,” diyecekti daha sonraları.

Kendi yaşamı sırtında taşıdığı bayan gerillaninkiyile paralellik gösteriyordu. Seyid Rıza öğrencilik döneminde arkadaşlarıyla yaşadığı hararetli tartışmaları, tanık oldukları zulüm karşısında çaresizlikten çılgına döndükleri günleri hatırladı. Restoranları, pastaneleri, kafeleri, vitrinleri pırıl pırıl, başka bir dünyaya ait mağazaları okul arkadaşı ve köylüsü Hasan’la dolaşırdı. Hasan, yüreği temiz olmasına rağmen, aşırı korkaklığından dolayı hiçbir zaman örgüt çalışmalarına katılmamıştı. Daha sonra duyduğuna göre çok zengin olmuştu. Muhtemelen, ne yer ne içersen kârdır hesabıyla hareket ediyordu. İş adamlarının büyük çoğunluğunun tersine partiye yardımda bulunmadığını duymuştu. Bu belayı atlatır atlatmaz arkadaşları yanına göndermeliyim,” diye aklından geçirdi.

Sırtında taşıdığı yaralı arkadaşıyla karlara bata çıka ilerlemeye çalışırken kendini düşündü. Hayatı boyunca planlı programlı biri olmuştu. Bu sayede istediği yere gelebilmişti. Başarının verdiği haz onun daha da azimli olmasını sağlamıştı. Bütün kararlarını inceden

inceye hesaplayarak vermişti. Evlenmek hariç. Çünkü âşıktı ve aşkın peçesi gözlerinin önünü örtmüş, çevresinde olup biten birçok şeyi görmez olmuştu. Ama pişman değildi. Evliliğini hiçbir zaman hata olarak görmedi. Bese, köydeki kapı komşusuydu. Okulu bitirmeyi beklemeden evlenmişti onunla. Karısı dünyalar iyisiydi Seyid Rıza için. Onu bugün bile, araya giren zamana ve olaylara rağmen büyük bir aşkla seviyordu. Çok sevdiği eşini bırakıp dağa çıkma kararı, derin muhasebelerden sonra verdiği bir sonuçtu. Dağa çıktıktan sonra gerillalarla nasıl tanıştığını anlatacak ve şakayla karışık, “Beni ılık ve umut saçan gözleriyle ikna etti arkadaşlar,” diyecekti. Bu arada oğlu Serkan dünyaya gelmişti bile.

Eşinin ve oğlunun yanında kalmayı istemesine rağmen duramamıştı. Vicdanının ve bilincinin gösterdiği yolu tercih etmişti. Üç aylık askeri eğitimi her zamanki titizliği ve zekâsıyla tamamlamış, bir grubun komutanlığına atanmıştı. Savaşdaki ustalığıyla, cana yakınlığıyla tüm birliklerin arasında nam salmıştı. Başarıları, yaptıkları dilden dile dolaşıyor, halkın arasına karışıp efsaneleşiyordu.

Seyid Rıza tökezledikçe Jiyan’ın başı sırtına değiyordu usulca. Sırtında, hayat damarları kesilmiş bir sonbahar yaprağı gibiydi Jiyan. Ölümle yaşamın karşılıklı durduğu sınırdaydılar. Yanlış bir adım, kendilerini ölümün soğuk tarlasında bulmaları için yeterli olacaktı. Bugüne kadar ölümle ve yaşamla iç içe yaşamışlardı zaten. Aynı anda her ikisinin, hem ölümün hem de yaşamın nefesini enselerinde hissetmişlerdi. Anı yaşamak, anlamlandırmak onlar için vazgeçilmez bir durumdu. Şimdi de yaşamın şavkı baskın çıkmış, dişile tırnağıyla yaşamaya çalışıyordu.

Artık inlemiyordu Jiyan. Uyumuş olabileceğini düşündü Seyid Rıza.

“Jiyan Heval,” diye seslendi, fırtınadan sesini duyurmaya çalışarak, “Sakın uyuma. Kendini sağlam tut. Birazdan bir köye gireceğiz. Çimdikle kendini. Suratını tokatla. Sakın uyuma! Bir şeyler yap işte, ama sakın uyuma heval... Uyuma gözünü sevdiğim.” Artık onun bir üstü olduğunu unutmuştu, “Uyuma kızım,” derken, bir baba şefkatiyle sesi titremeye başlamıştı.

Güçlkle konuşan Jiyan, “Tamam” diyebilirdi ancak.

İniltileri yine yükseldi. Bu iniltiler köz gibi Seyid Rıza’nın yüreğine işliyordu. Kanın durması hayra alamet değildi. Jiyan nefes almaktan zorlanıyordu. Kan çoktan durmuştu. “Tamam” deyişi bile hırıltı şeklinde çıkmıştı. Büyük ihtimalle damarlarındaki tüm kanın bittiğini ya da donduğunu düşündü. Düşünceleri Jiyan’a ve Jiyan’ın yaşamına odaklanmıştı. Neye mal olursa olsun Jiyan yaşamalıydı.

Önlerine geçit vermez bir kar deryası çıkmıştı. Seyid Rıza, sırtında Jiyan varken, bu kar deryasını geçemeyeceğini düşündü. Karın az olduğu bir yer aramak için Jiyan’ı indirdi sırtından, karların üzerine bıraktı onu sarsmamaya çalışarak. Kendisi de oturdu ve Jiyan’ın başını dizlerine koydu.

“Heval, beni burada bırak. Eğer beni taşırsan kurtulamazsın,” dedi Jiyan.

Hayranlıkla Jiyan’ın küçülmüş yüzüne baktı. Sadece, “Heval,” diyebilirdi.

Seyid Rıza’nın içinden bir şeyler koptu sanki. Kalbinin derinliklerinde taşıdığı insan sevgisi, soğuğa inat içinde sıcak bir sevgi dalgasının yükselmesine neden oldu. Beyninde soğuk ayazlar esiyor ve yüreğinde ise cehennem ateşleri yanıyordu. Jiyan’ı bırakmak, Seyid Rıza için ihanetlerin en büyüğü sayılırdı. Yüzüne acılı bir tebessüm yayıldı. Kızdığı ve üzüldüğü zamanlarda olduğu gibi, yine sol gözü seğirmeye başladı. Boğazına bir şeyler tıkanı. Yutkunmaya çalıştı.

Seyid Rıza, “Heval,” dedi ve bir kez daha sustu, tamamlayamadı cümlesini.

Bir yerlerden düğmeye basılmış gibi aniden dindi fırtına. Karanlıkta Jiyan’ın yüzüne doğru eğildi. Soğuktan ve kan kaybindan morarmıştı yüzü. Yüzünü buruşturuyor ve dişlerini sıkıyordu. Göstermek istemese de canının çok acıdığı belli oluyordu. Yine de sonuna kadar moral bozucu olmamaya çalışacaktı. Eğilip yüzüne dikkatlice baktı. Kaşık kadar kalmıştı

yüzü. Oğluyla yaştıttı. Oğlunun küçüklüğünü hatırladı. İki yaşında bıraktığı oğlunun büyüdüğünde kime benzediğini yıllarca merak edip durmuştu. Bugüne kadar oğluna ait tek bir fotoğraf bile eline ulaşmamıştı. Ne yaptığını, boyunun ne kadar olduğunu başkalarından sorarak öğrenmişti. Onu bir kez olsun dünya gözüyle görmek isterdi. Benimle gurur duyuyordur, diye düşündü.

Bir kez daha, “Beni bırak, git, dedi Jiyan. Mırıltıyla inleme arasında çıkmıştı sesi. Kızdı Seyid Rıza. Kendisini koyuverse çocuk gibi ağlayabilirdi.

“Jiyan heval, yapamayacağım şeyleri isteme benden. Hem parti yoldaşlığı böyle mi öğretti bize.” dedi. Dedikleri, yüreğinden koparak diline kadar gelmişlerdi. Sesi boğuktu, yorgundu, kederliydi. Gözlerinden çenesine doğru yaşlar akmaya başladı.

Uçsuz bucaksız bir kar deryasının içine düşmüşlerdi adeta. Aşırı rüzgar yine karları savuruyordu. Jiyan’la yürümesi iyice güçleşecekti. Kar gittikçe sınırları daha da gerilecekti. Sarhoş gibiydi. İlk defa şartlar onu zorlamıştı. Bu da sağlıklı düşünmesini engelliyordu. Bunun farkındaydı, ama ne olursa olsun önlerine çıkan bu kar deryasından kurtulması gerekiyordu. Jiyan’ı burada bırakacak, yola devam etmek için uygun bir güzergâh bulmaya çalışacaktı.

Jiyan’ın başını dizlerinden alıp karların üzerine bırakırken, “Merak etme,” dedi, “birazdan geri geleceğim.”

“Beni bırak,” dedi Jiyan, bir kez daha. Ayak bağı olmak istemediği Seyid Rıza gitsin, canını kurtarsın istiyordu. Gitmeyecek, onu bu yaralı haliyle taşımaya devam edecek, belki ikisi birlikte soğuktan öleceklerdi. Kızdı Seyid Rıza’ya ve aynı anda büyük bir sevgi yükseliverdi yüreğinden. Bir şey diyecek gibi oldu, vazgeçti, sustu. Dizlerine kadar çıkan karı yararak karanlıkta yürümeye çalışan Seyid Rıza’nın arkasından baktı.

Seyid Rıza, önünde buzlu yerlerin olduğunu ayağı kayınca fark etti. Jiyan’nın çehresinde gördüğü dünyaları, anıları terk edip aşağıya baktı. Karanlıkta nasıl bir yamaç olduğunu anlayamasa da içi ürperdi. Önce kendisi geçecek, Jiyan’la birlikte geçebileceğini anladığında, dönüp yoldaşını da alacaktı. Bunu denemekten başka şansı yoktu. Kendisi düşse bir şey olmazdı, ama Jiyan yaralıydı ve onu güvenli bir yerden geçirmesi gerekiyordu. Yamaçta ise kar oldukça az tutmuştu. Çaresiz birkaç metre yürüyerek nasıl bir yer ve karın ne kadar olduğunu tahmin etmeye çalıştı.

Temkinli adımlarla geçmeye çalıştığı bayırın yamacı beklediğinden daha uzun görünüyordu. Temkinli yürümesine rağmen içinde bir şeyler olacakmış hissi vardı. Rüzgar tüm hiddetiyle karları savuruyordu hala. Bayırdan aşağıya akan bir pınarın suları buz tutmuştu. Geri dönmeyi düşündü. Ama bu da kurtuluş değildi. Morali bozuldu. Zemin kaygandı. Jiyan’ı uzun süre yalnız bırakmamalıyım, diye düşünürken ayağı kaydı. Dengesini koruyamadan kaydı bir süre. Sonra da tepe taklak aşağıya yuvarlandı. Bir kayaya çarparak durdu. Buz tabakasının üstü karla örtüldüğü için görememişti önündeki tehlikeyi.

Sağ bacağına bir dal parçası saplanmış, telsizi de paramparça olmuştu. Acılar içinde ve güçlkle ayağına saplanmış olan dalı çıkarttı. Bayıra tırmanmaya çalıştı. Tutunabilecek kayalıklar aradı. Bir taş parçacığı eline geçti. Taş yerinden sökülünce bir kez daha aşağıya yuvarlandı. Kafasından aşağıya kanlar akıyordu. Umursamadı. Bayırdan yukarıya baktı öfke ve şaşkınlıkla. Ancak otuz metre olabileceğini düşündü. Durduğu yerde neredeyse hiç rüzgar esmiyordu. Kar olmasa rahatlıkla tırmanabileceği bir yerdı. Buz tutmuş kar tırmanışı zorlaştırıyordu. Dümdüz bir duvardan daha zordu burayı tırmanabilmek. Nereye adımın atsa buz, ne yukarı, ne sağa ne de sola hareket edebiliyordu. Bayırdan aşağıya güçlkle tutunmuş bodur ağaçlar, küçük küçük kayacıklar ve tırmanmasını engelleyen buz tutmuş kar... Tırmanmak zorunda hisetti kendisini. Aksi takdirde yetişmeden Jiyan’ı kaybedebilirdi.

Bu araziye çok iyi biliyordu, ama işte, bayırdan aşağıya yuvarlanmıştı. İçinde bir dehşet duygusu uyandı. Fırtına en iyi bildiği yerleri bile tanınmaz hale getirmişti. Zifiri karanlık, fırtına ve yaşadıkları bilincini rehin almış olmalıydı.

Elbiseleri yırtılmış, ayakkabıları ayaklarından uçup gitmişti. Kırılan kafasından aşağıya kanlar süzülüyordu hala. Ayak ve el parmaklarını artık hissedemez olmuştu. Silahını kendine destek yaparak tırmanmaya çalışırken yarı yolda kaydı tekrar, aşağıya yuvarlandı. Her tarafı yara bere içinde kalmıştı. Durup soluklandı, iyi düşünmeliydi ve buradan kolayca çıkabilmenin bir yolunu bulmalıydı. Böyle bir çıkış varsa elbet. Ama olmalıydı, çünkü Jiyan, karların üstüne yatırp bıraktığı yaralı yoldaşı onu bekliyordu. Bawer'i düşündü sonra. Korkusuz ve akıllı birisiydi Bawer. Birliği fazla zayiata uğratmadan bu amansız belâyı da başından savabilirdi. Şu anda kendisine ihtiyacı olabilirdi. Arkadaşının zor zamanlarda başkalarından çare bekleyen yönünü kırmak için epey uğraşmış, ama yine de pek başarılı olamamıştı.

Nasıl olsa biri gelir kurtarır bizi düşüncesinin, rehavete kapılmanın ölüm olduğunu biliyordu Seyid Rıza. Endişe yakasına yapıştı yeniden. Büyük bir operasyon yapıyordu. Doğru kararlar verilme çok kayıp verebilirlerdi. Birliği çemberi yarmamış ve güç durumunda olabilirdi şu anda.

Bunun düşüncesi bile berbat bir şeydi. Öte yandan Jiyan çok bitkindi. Ne yazık ki kendisinden başka ona yardım edebilecek kimse yoktu. Yorgun ve yaralı bedeni kurtlara karşı bile direnecek durumda değildi. Ama Jiyan öyle kolay teslim olmazdı ki. Teslim olmaktansa üzerindeki bombayı kendisinde patlatabilir, diye düşündü. Birbiriyle çelişen düşünceler Seyid Rıza'nın kafasında dolandıkça bilinci daha bulanıklaşıyor, umudunu biraz daha kaybediyordu.

Zilan deresinde kurşuna dizilen binlerce kadın ve çocuğun ölümüne tanıklık eden dedesinin sözlerini hatırladı: " Geliya Zilan'ın her iki yanına makinalı tüfekleri bağladılar oğul. Kadın, ihtiyar, çol çocuk demeden hepsini kurşuna dizdiler. Zilan deresinde kan akıyordu oğul, kan. Ve biz orada bulunan Kürtler, elleri kolları bağlı bir şekilde olanları izlemiştik. Şimdiki aklım olsaydı ölümüm pahasına karşı çıkardım. Cahildik oğul. Cahil olduğumuz için de korkaktık."

Dersim'de namuslarını kurtarmak için kayalıklardan atlayan genç kız ve gelinlerin hikayelerini dinleyek büyümüştü. Hele teyzesinin... Halepçe'de öldürülen beş bin kişiyi... Sakat kalanları, yanık yürekleriyle kan ağlayan yüz binleri... İşkenceleri... Hakaretleri... Kahramanlıkları ve dünyada eşi görülmemiş ihanetleri hatırladı.

Duyduğu, gördüğü, okuduğu şeyler hücum ediyordu beynine. Anılarından oluşan kareler üst üste biniyor sonra da canlanıyorlardı: Teyzesi bayırdan aşağıya alıp yatırmış, peşine de dört asker takılmış. Uzaktan onları izleyen komutanlar kahkaha atıyorlar. Teyzesi kayalıklara doğru koşuyor. Askerin biri tam yakaladım derken, teyzesi kendini kayalıklardan aşağıya atıyor. Annesinin kendisine anlattığı bu olayın, böyle çaresiz kaldığı bir zamanda bir kez daha gözlerinin önünden geçmesi Seyid Rıza'yı afallatmıştı. Annesi kayadan atlayan teyzesinin akıbetini defalarca anlatmıştı ona. Annesi her anlattığında ağlayan annesine kendisi de gözyaşlarıyla eşlik ediyordu.

Arı kovanına dönmüştü kafası. Düşüncelerin biri uçup gitmeden bir başkası gelip oturuyordu kafasına. Düşünceler, sözler, anılar canlandıkça gözlerinin önünde kurtulmasının şart olduğunu idrak ediyor, halkına karşı sorumlu olduğunu hatırlıyor ve o hırsla saldırıyordu yamaca tırmanmak için.

"Hey gidi zalim dünya. Dön ve döndükçe çarkını mazlumlardan taraf çevir. Yağmasın gayri gökten bu hüznün ve ölüm yağmurları," diye mırıldandı. Aklına üşüşen düşünceler, görüntüler ona güç sağlıyordu. Olağanüstü çabaları sarfetmek için tetikleyici görevini görüyorlardı.

İlk roket atışıyla başı gövdesinden kopan Fıraz'ın kanlı ve paramparça olmuş bedeni gözlerinin önünde belirdi yine. İçinden bir ağlama isteği yükseldi. Yüreğinde garip duygular dönenip duruyordu. Yukarıda çaresiz bir şekilde kendisini bekleyen arkadaşının sevgi, şefkat, inanç yüklü bakışları gelip yüreğine yerleşti. O tertemiz bakışlar, matkap gibi delip

geçti her bir yanını. Jiyan'ı düşünerek gözlerinde yaşlar boşanmaya başladı.

Saatlerdir dinmeyen dinmeyen kurt ulumalarını yeniden fark edince tüm gücüyle tırmanmaya çalıştı. Oturup çocuk gibi ağlamanın sırası değil, diye düşündü. Silahının kabzasını sıkıca kavramaya çalıştı. Jiyan'ı yakalasalar olmadık şeyler yapabilirler kaygısıyla bayıra tırmanmak için tüm gücünü kullandı. Yarısına kadar çıkabilmişti ki tekrar aşağıya yuvarlandı.

Aşağıya düştükçe yaraları artıyordu Seyid Rıza'nın, ama yukarıda Jiyan vardı, belki yardımına ihtiyaç duyan arkadaşlar vardı. Burada eli kolu bağlı bekleyemezdi, Jiyan'ı bırakıp gidemezdi. Gücünü toplayıp bir kez daha tırmanmaya başladı. Bu kez daha ağır tırmanıyordu. Çünkü bir kez daha kayıp düşse, düştüğü yerden doğrulması mümkün olmayabilirdi artık. Bu yüzden elini attığı, ayağını koyduğu yere daha dikkat etmeye çalışarak tırmandı.

Yukarı çıktığında nefes nefese kalmış, yorgunluktan bitkin düşmüştü. Gözleriyle Jiyan'ı bıraktığı yeri araştırdı. Jiyan ortalıkta görünmüyordu. Bitkin uzandığı yerden kalkıp elindeki değnekle sağı solu eşeledi. Jiyan'ın kaskatı vücuduyla karşılaşınca dizüstü yere çöktü. Yanaklarından aşağıya gözyaşları süzölmeye başladı. Suçluluk duygusuyla kendine yüklendi: "Daha dikkatli olabilirdim."

Jiyan'ın cansız bedenini uygun gördüğü yere doğru sürükledi. Jiyan'ın yüzüne baktı. Soğuktan kaskatı, mosmor kesilmişti. Kanayan yüreğine söz geçiremedi. "Evladım," dedi. Gözleri doldu tekrar, etrafına bakındı ve bu arada fırtına yüzünde patladı adeta.

"Her yandan ölüm yağıyor üstümüze kızım. Bu acılı coğrafya defalarca kana bulandı. Ama bu sefer çok ağır, çok acımasız günler yaşıyoruz. Hepimizin sonunu getirmek için ant içmişler ve çok sinsice saldırıyorlar. Ama sen rahat uyu kızım. İstedğin bir parça özgürlüktü, o da mutlaka gerçekleşecek. İnsanı arıyoruz Diyojen gibi kızım. İnsanı arıyoruz. Dünya halkları gözlerine mil çekilmişçesine kör, kulaklarına kızgın sular dökölmüşçesine sağırları oynuyorlar kızım..."

Bu veda konuşmasından sonra, Jiyan'ın üstünü karla örttü. Jiyan'ın silahını omzuna astı. Yüreğini orada, karlar altında yatan Jiyan'la bırakıp birliğini bulabilmek için yola düştü. Birliğin çemberi yarıp yarmadığını merak etti.

Sırtında Jiyan olmasına rağmen çok mesafe kat ettiğinin ayırında değildi. Jiyan'ın ölümü ve birliğini kaybetmesi onu hüznölendiriyordu.

'Bir yanı bahar bahçe, bir yanı kar ile boran'

Bawer ile takımı kuşatmadan zorlukla çıkabilmişti. Yoğun ateş altında, kayıp vermeden ilerleyip çıkmışlardı ateş çemberinden. Bu sefer de amansız fırtına bir duvar gibi dikilmişti karşlarına. Havada savrulan kar doğada olan her şeyi alıp karnına gömmüştü. Altmış kişilik birliği nasıl toparlayabileceklerini düşündü Bawer. Görüş alanları yarım metreyi bile bulmuyordu. Daha önce yarım saatte geçtikleri yeri, ancak iki saatte geçebilmişlerdi. Ve durmadan koşmaya çalışıyorlardı. Çoğunun eli ayağı soğuktan tutamaz hale gelmişti. Silah sesleri çoktan kesilmişti. Dağarcığındaki anılar canlanıyor, bugünkü badireyi ve nasıl kurtulabileceklerini hesaplıyor, kara battıkça da adeta tek vücut oldukları doğanın zorluklarını ve güzelliklerini hatırlıyordu.

Ölümüne bağlandığı dağların iki yüzü vardı: Bir yüzü bahar, sonbahar ve yazı kapsardı; çiçekler, otlar, cırcır böcekleri, yaşam sevinci, kuş sesleri ve derelerin, nehirlerin şırıltılı senfonisi, sonbaharın olgunluk kokan hoş sarılığı... Bu mevsimlerde dağları görenler aşk derecesinde bağlanırdı, toprağa, taşa, kurda, kuşa... Bu mevsimlerde dağlar, kutsal kitaplarda tasvir edilen cennet bahçelerine benzer, mis gibi toprak ve çiçek kokusu... Doğa, görücüye çıkan gelinlik genç kızlar gibi süslenip püslenirdi. Diğer yüzü de zorlukların başgösterdiği kıştı. Yiyecek sıkıntısı, hastalık korkusu, açlık, inlemeler, donarak ya da çığda can veren gerillalar, doğum yatağında can veren köylü kadınlar, ateşler içinde yanarak ölen çocuklar... Her türlü eza bu coğrafyada mı kendini sınayacaktı? Kalleşçe, haince acılı coğrafyanın çocuklarının boğazına çöküp tüm hırsını hep onlardan mı alacaktı? Dağ ve dağ köyleri kışa, hele hazırlıklı girmemişeler, cehennem azaplarını çekmeye mecburdular. Bawer tüm bunları düşünürken düşmanlarının peşlerinde olduğunu unutmuyordu. Ve onları bu operasyondan vazgeçirmek için çareler arıyordu.

Benzer saldırılara önceleri de tanık olmuştu Bawer. Beş gün boyunca bir yandan çatışırken bir yandan da soğuk ve açlıkla mücadele ettikleri günleri hatırlıyordu. Bazı gerillaların ayakları morarmış ve etleri lime lime dökülmüştü. Etleri dökülmüş ayak kemiklerinin üstüne bastıkça yüzlerine feci bir acı dalgası yayılıyordu. Başında bulunduğu birlik takatsiz kalmış, kimisi yarasına aldirmeden direnmeye çalışmış, kimisi de ağır şartlardan dolayı bilincini yitirmişti. Ölümün soğuk nefesi enselerindeydi yine. Ama bu kez birliğini çekip çıkarmalıydı bu güç koşullardan.

“Gökten ölüm yağıyor heval. Gökten kan yağıyor.” demişti Mahir. Şimdi aynı çığlık kulaklarında yankılanınca, sevgiyle hatırladığı yoldaşı için, “Yiğit yoldaşım! Enkidu kadar dostlarına bağlı ve dürüst yoldaşım sen mücadelemizle yaşayacaksın!” diye mırıldandı.

Son nefesine kadar çatışan ve arkadaşlarına yardımcı olan Mahir tekrar gelip yüreğinde bağdaş kurmuştu. “Bu birliğimde de Mahirler var,” diye düşündü. Ama o bir komutandı ve birliğindeki arkadaşlarına örnek olması gerektiğini unutmaması gerektiğini hatırlattı kendisine. Duruşuyla, bakışıyla, sözleriyle umut dağıtmalıydı çevresine. Buna mecburdu, yüreği kan ağlasa bile hep dimdik durmalıydı. Bu düşüncelerin etkisiyle yorgunluktan eğilmiş belini dikleştirdi. Yoldaşı Mahir, ölüme bunca yaklaştığı bir sırada, hatırasıyla eşlik ediyordu Bawer’e. Ona güç veriyordu.

Benzer bir baskından çatışarak ve önemli bir başarıyla çıkmayı bilmişti Bawer. Helikopterler bombardımanı onları çok zorlamıştı ama zafer için direnmeyi elden bırakmamışlardı. Çaresiz kaldığı anlarda gelebilecek talimatlara umut bağlamıştı, bağlamasına da büyük cihazın aküsü bitmişti. Birliği kurtaramadan çatışmadan sağ çıksaydı kendisini affedemez, kahrından ölürdü. Artık durumlarını merkeze bildirip oradan gelecek talimatlar doğrultusunda hareket etme şansı yoktu. Başının çaresine bakacak ve birliğini en az zayıatla kurtarması gerekiyordu. Ölüm peşlerine düşmüş, amansız takip ediyordu. O takip sırasında sekiz arkadaşını kaybetmişti Bawer. Kimi soğuktan ölmüştü kimi de aldığı yaralardan. O çatışmada yitirdiği arkadaşlarının anısı yüreğini kanatan birer yaraya dönüşecekti. Simaları, davranış biçimleri, gülüşleri gözlerinin önünden hiç gitmeyecekti.

Sekiz arkadaşını yitirmenin sorumluluğu büyüktü. Bawer, bu düşünceyle, özeleştirisini yaparken komutanlık mertebesine layık olmadığını ileri sürmüştü, ancak merkez bunu kabul etmemişti. Israrla kendisini partisine dayatınca onu komutan yardımcılığına atamışlardı. O büyük operasyonda sekiz arkadaşını yitirmiş olsa da, aldığı kararlar sonucunda, birliğin geriye kalanını kurtarabilmişti. Daha sonra karşı tarafın öfkeli telsiz konuşmalarından da öğrenecekti elde ettiği başarıyı. Ama o kendini afetmeyecekti...

Hep birilerin gelip kendini kurtaracağını sanmıştı Bawer, ama zorda kalınca, can havliyle kendisine yükleniyor, en tehlikeli anlarda bile mucizeler yaratabiliyordu. O saldırıdan da birçok şey öğrenmişti: insanın korktuğu anlar, kafasının mükemmel çalıştığı anlardı.

Milyonlarca düşüncenin içinden çıkıp gelen o muhteşem düşüncenin insanı nasıl kurtardığını yaşayarak öğrenmişti.

Bilincini açık tutması gerektiğini, ne olursa olsun soğukkanlı davranması gerektiğini hatırladı. “Ah, bir de şu birliği kazasız belasız toparlayabilsek, gerisi kolay; nasıl olsa bir çaresini bulur ve onları kurtarıyoruz,” diye geçirdi aklından

Ejderhalar gibi saldıran fırtına aniden durdu. Kar durgun bir denizi andırıyordu. Azgın boğalar gibi sinirle saldıran kar fırtınası durulmuş ve sakinleşmişti. Çemberi yarıp çıkmaları henüz iki buçuk saati doldurmak üzereydi. Bawer telsizle arkadaşlarına, herkesin yönünü Gire Sor’a vermesi gerektiğini belirtti. Gire Sor stratejik bir noktaydı. Oraya varırlarsa, yönünü sarp dağlara vererek kolayca kurtulabilirlerdi. Askerlerin, o sarp kayalıkların arasında ve dik yamaçlarda yürümelerine ihtimal vermiyordu. Bu arada yüreğine korkular doluşmaya başladı. Çünkü Seyid Rıza hiç çağrı yapmamış ve çağrılarına da cevap vermemişti. Onun için kaygılanıyordu, ama aklına kötü şeyler getirmemek için de gayret sarf ediyordu.

İçinde bulundukları durumu tekrar gözden geçirdi. Girê Sor tepesine baktı. Fırtına yamaçlardaki karları aşağılara sürüklemişti. Tepenin her yanı koca kayalıklarla kaplıydı. Meşe ağaçlarıyla dolu olan Gire Sor’a kurtarıcıymış gibi, özlemle baktı. Oraları avucunun içi gibi biliyordu. Mağaralar, ağaçlar, kayalarla dolu olan Gire Sor’da askerin başarılı olabilmesinin imkansız olduğunu hatırladı. Hava saldırısıyla ilerlemeye çalışırlarsa çok az bir kayıpla kurtulabileceklerini düşündü. Karda zorlanan yeni katılımların yardımına koştu.

Araziyi tanıyan gerillaların sayısı hayli fazlaydı. Bu avantaj Bawer’in içini rahatlatıyordu. Tek korkusu birlikten kopan gerillaların askerlerle karşılaşma ihtimaliydi. Böylesi bir karşılaşmada arkadaşları öldürülebilir ya da sağ yakalanabilirlerdi. Sağ yakalanmak ise karşı tarafın eline birçok bilginin gitmesi demekti. O zamanda, birliğin umudu kırılabilir, yeni katılımlardan teslim olanlar da olabilir. Ne zamandır silah sesleri kesildiğine göre, hiçbir arkadaşının askerlere denk gelmediğine kanı getirdi. Karlara bata çıka yürümeye çalıştı. Kar onu ve eski arkadaşlarını zorlamasa da yeni katılımlar için oldukça zorlayıcıydı. Zorlanan arkadaşlarına yardımcı olabilmek için en gerilere kadar gidiyor ve tekrardan başa dönüyordu.

Komutan Bawer, ayaklarını hissedemez olmuştu, ama yürümeye alışık ayakları kurulu bir makine gibi onu alıp ileriye doğru sürüklüyordu. Kafasındaki tek düşünce arkadaşlarıyla omuz omuza verip birliği kurtarabilmektir. Büyük ihtimalle kendilerini takip eden askerlerle temasta bulunacaklardı. “Bu sınavdan başarıyla çıkmanın yegâne yolu iyi plan ve taktiksel çıkışla askerleri operasyondan vazgeçirtmektir,” diye düşündü. Bu dengesiz savaşta onları başarıya götüren şey zekâ, bilinç ve inançlarıydı. Kaçınılmaz gibi görünen çatışmada da onları kurtaracak olan da bunlardı. Teknolojik anlamda hiç de eşit koşullarda savaşmadıklarını hatırlayınca derin bir nefes alıp verdi.

“Başarmak zorundayız,” diye düşündü. “Mutlaka atlatacağız bu badireyi. Bütün birlik kış boyunca yoğun bir teorik eğitimden geçti. İradeleri ve bilinçleri çelik gibi. Birlikte atlatacağız. Bak, nasıl göğüs göğüse çarpışak kısa bir sürede kahramanlıklar yarattılar,” dedi.

Onu asıl kaygılandıran ise yeni katılanlardı. Yine de ciddi biçimde durumlarını etkileyecek gibi değillerdi. Eski arkadaşları ise savaşta pişmişlerdi zaten. Savaşdaki ustalıklarıyla durumu lehlerine çevirebilirler düşüncesi, içini rahatlatıyordu. Bawer eski savaşçıların olağanüstü çıkışlarıyla karşı tarafı öfkeden çıldırtacağına inanıyordu. Bundan emindi. “Onlarca beladan sonra, zor zamanlarında nelerin yapılması gerektiğini çok iyi biliyorlar ve hep birlikte başaracağız.”

Hiç beklemiyordu bu karda kışta böyle büyük çaplı bir operasyonu. Genelde askerler baharla birlikte operasyonlara çıkarlardı. İki kuruşluk dediği ispiyonculara lanetler okudu. Bir taraftan da aniden çıkabilecek düşmanlarına hemen cevap verebilmek için eli tetikteydi. Henüz askerlerin nerelere pusu attıklarını ve ne kadar olduklarını bilmiyordu.

Komutan Bawer takımıyla geçiş alanına geldiğinde arkadaşlarının çoğunun orada olduğunu gördü. Çok kısa bir sürede birlik toparlanmış gibi görünüyordu. Bir araya geldiklerinde yıllardır görüşmemişler gibi heyecanlandılar. Sayım yapmaları imkânsızdı. Bir an önce gidip tepeyi tutmaları gerekiyordu. Tepenin her yanı kayalıklarla sanki özel olarak donatılmıştı. Yaklaşık beş yüz metreydi uzunluğu. Dikkatlice bakıldığında kayalıkların ve ağaçların karartıları görülebiliyordu.

Tepenin ilk elli metresinde, düz alanlar kadar olmasa da kar vardı, ama gerillaları neredeyse hiç zorlamazdı. Elli metreden sonrasını fırtına karları alıp düz alanlara savurup götürmüştü. Düşe kalka bin bir güçlkle yürüyebiliyorlardı. Barınma yeri olarak kullandıkları hoyratça yakılmış dağ evinde altmış gerillanın kışlık yiyeceklerini bırakmışlardı. Bu durumda birliğin moralini yüksek tutabilmenin olanaklarını aramaya başladı. Tepeye ulaşmalarına az kalmıştı. Yeni katılanlardan bazıları zorlanmaya başlamışlardı bile. Komutan Bawer, onlara moral vermeye çalışıyordu;

“Hadi arkadaşlar, az kaldı. Biraz dişinizi sıkarsanız eğer, kısa zamanda tepeye çıkmış olacağız. O tepe çok stratejik bir nokta. Orayı ele geçiren bu savaşı kazanır. Birkaç yıl sonra bu durumunuzla alay edeceksiniz, ona göre!”

Yeni katılanlar, “Tamam heval,” diye karşılık verdiler. Yorgundular, ama Bawer’e inanıyorlardı. Korkunun ve endişenin ayak izlerini kimi yeni katılımların yüzünde yakalamak mümkündü. Tek tek hepsinin yüz ifadesine bakıyordu Bawer.

Bawer, gece dürbünüyle geriye baktığında, bir hayli geride kalan askerlerin onları takip etmeye çalıştıklarını gördü. Yavaş hareketlerinden gerillanın açtığı izlerde bile zorlukla yürüyebildiklerini anlayınca gururlandı. Hangi akılla bu karda kışta inatla kendilerini takip ediyorlardı? İşte, bunu bir türlü anlayamıyordu. Sonra, çok kayıp vereceklerini bildikleri halde, ısrarla kendilerini takip etmelerinin nedenini askerlerin değersiz varlıklar olarak görülmesine yordu. Yönünü kendilerine daha yakın olan tepeye verdiler. O zaman Gire Sor tepesine daha çok yaklaşmış olacaktı.

“Kızgın tellerle dağlanan yürek...”

Kar gökyüzünden usulca, nazlı bir kız gibi süzülerek iniyordu. Döne döne, dans ediyormuşçasına... Kar, ay ışığı ile birleşip şavkıyan mücevherler gibi iç gıcıklayarak, göz kamaştırıyordu. Sabaha beş saat kalmıştı. Onun için Gire Sor’a gitmekten vazgeçtiler.

Kar yağıyordu ve gerillalar seviniyordu buna. Çünkü az da olsa oturup dinlenebileceklerdi. Artık karşiki tepeye gitmek mecburiyetinde değillerdi. Gerillaların kaldığı noktadan bakılınca, hemen yan taraftaki Gire Sor tepesinin yamacında ormanlık bir alan görülüyordu. Tepelerin arasında kalan düzlük karla dolmuştu adeta. Bu yüzden karşı tepeye gitmeyi göze alamadılar ve dinlenmek için, geçici olarak bu tepede kalmaya karar verdiler. Soğuktan kaskatı, yorgunluktan bitkin düşen birlik, birkaç saatlik dinlenmeden sonra eski gücüne kavuşabilirdi. Gire Sor’a ancak dinlendikten sonra gidebileceklerine kanı getirdiler. Gece yarısına kadar durmadan koşmuşlardı. O karda yürümek bile mümkün değilken onlar var

güçleriyle ilerlemişlerdi. Yorgunluktan nefesleri kesilmişti adeta.

Gire Sor tepesi bir çocuk edasıyla, dev gibi duran dağa yaslamıştı belini. Kısacık bir düzlükten sonra dağın dik yamaçlarına ulaşıyordu. Bakılınca düzlüğe, fırtınadan çıldırmış bir okyanus kadar korkutucu geliyordu insana.

Bembeyaz örtünün altındaki yaşamın fışkırmasına az zaman kalmasına rağmen, kar erimek nedir bilmiyordu henüz. Kar yardımcı olduğu gibi kefen de olabiliyordu bazen, hem kendilerine hem karşı tarafa.

Elli yedi kişilik gerilla birliği, küçük bir tepede mevzilenmiş, dinlenmeye çalışıyorlardı şimdi. Gözlerinin önünde Fıraz'ın kafası kopmuş bedeni, paramparça olmuş etleri ve kemikleri sağa sola savrulmuş uzuvları vardı. Fıraz'a ait anılar, serpiştirilmiş cam kırığı gibiydi gerillaların yüreklerinde, devindikçe kanatıyordu. Fıraz gökyüzüne çıkıp yıldızlaşmıştı onlara göre. Bawer, koyu karanlıkta gökyüzüne baktı, Fıraz oracıkta duruyordu. "Gökyüzüne her baktığımda seni göreceğim ve sen bizlere hep yol göstereceksin." diye mırıldandı. "Her zamanki ciddiyetinle, 'Heval,' diyeceksin, 'inanç önemli. İnançlı insanların önünde hiçbir şey duramaz. Ne kar, ne fırtına, ne de düşman... Hiç kimse... Hiç kimse, heval, diyecek ve kahkahanı atıp anılarını anlatmaya devam edeceksin."

Yanında biri varmış gibi konuşuyordu Bawer. Düşüncelerin engin okyanusunda kulaç atarken, toparlandı. Etrafını kolaçan etti. Bulundukları arazi kayalıktı. Bu da olası bir çatışmada işlerini kolaylaştırırdı.

Birlik, zorlu yürüyüş sırasında yorgun düşmüştü. Gece boyu düşe kalka, yaklaşık iki saatte çatışarak ve bin bir güçlükle buraya kadar gelebilmişlerdi. Herkes kayalıkların arkasına geçip uyumaya çalışırken, Komutan Bawer'in gür sesi duyuldu.

"Arkadaşlar, hemen mayışmayın. Telsizlerini dinledim, takviye güçler gelecek ve peşimizdeler. Dünkü nöbetçi listesine göre, nöbetçi olan arkadaşlar öne çıksın."

Sayında iki arkadaşlarının, Seyid Rıza ile Jiyan'ın kayıp olduğunu bir kez daha acıyla hatırladılar. Seyid Rıza ve Jiyan'ın asla teslim olmayacaklarını bilen Bawer, stratejik alanlara nöbetçiler yerleştikten sonra, toplantı için gerillaları topladı.

Pür dikkat kendisini izleyen yoldaşlarına tek tek baktı Bawer. Büyük çoğunluğunun gözlerinde bağlılık ve direniş ateşi yanıyordu. Zamanı olsa hepsini kucaklayıp bağrına basacaktı. Şimdi birlikte olduğu birçok kişi, biraz sonra olmayabilirdi. Kendisi de dâhil. Sonra o tanıdık gür sesiyle konuşmaya başladı:

"Yoldaşlar, bildiğiniz gibi askerler peşimizde. Telsiz konuşmalarını dinledim. Büyük bir ihtimalle bizimle çatışmaya girecekler. Uygulayacağımız temel taktik, vurup kaçmak biçiminde olacak. Asla mevzi savaşına girmeyin. Caydırıcı vuruşlarla bizi takip etmekten vazgeçirmeye çalışın. Bizden kopan iki arkadaşımızın akıbetini henüz bilmiyoruz. Yalnız bazı arkadaşlar Jiyan'ın yaralandığını söylüyor. Şunu size net bir şekilde söylemek istiyorum; arkadaşlarımız asla ihanet etmeyeceklerdir. Evet, bundan eminim. Asla!"

Seyid Rıza'nın sevgi ve zekayla bakan gözlerini, dost gülüşünü hatırladı. Birlikte düzenledikleri eylemleri, yaz boyunca operasyonlarda gösterdiği kahramanlıkları ve karda kışta geçirdikleri zor zamanları düşündü. Seyid Rıza'yı düşünürken peşlerindeki askerleri unutmuştu. Sorumlusu olduğu, kendisiyle birlikte elli yedi kişinin karşılaşacağı olası tehlikeleri hatırlayarak tekrar devam etti konuşmasına;

"Herkes kendisine uygun bir mevzi bulsun. Unutmayın, taşıdığınız can sizin olduğu kadar, halkın ve partindir de. Ben sizi sağ salim partiye ulaştırmakla görevliyim. En iyi Kürt, ölüm yağarken bile kendisini yaşatabilen Kürt'tür, unutmayın. Peşimizdekilerin yüreğinde zerre kadar desen vicdan yok. Ama siz vicdanınızı yitirmeyin. Vicdanı olmayan devrimci olamaz. Herkes kendisini her türlü duruma hazırlasın. Her şey olabilir. Çoğunuz tecrübelisiniz ve bana göre çok konuşmanın bir anlamı yok. Askerleri tepenin ön tarafında tutmaya çalışın. Tepenin üç tarafı açık olmalı. Evet, bunu başardığımız oranda hepimizin kurtulma şansı daha fazla

olur... Ki hepinize güveniyorum. Eski savaşçıların yardımıyla karşı tarafa kök söktüreceksiniz.” Kısa bir süre sustu Bawer, gözlerini arkadaşlarının üstünde gezdirdi. Sonra kararlı bir sesle, “Dağılabilirsiniz!” dedi.

Komutan Bawer’in sesindeki kararlılık birliğe güven vermişti. Herkes mevzilendikten sonra o da grubuyla birlikte uygun bir nokta aramaya başladı. Grubu mevzilenmişken elinden düşürmediği telsizden askerlerin, “Tavşanların bulunduğu noktaya yaklaştık,” sesi duyuldu. Gerillalar sessizlik içinde beklemeye başladılar askerleri. Sabaha daha beş saat vardı.

İlk atışı gerillalar yaptı. Askerlerin yakınlarına kadar gelmelerine müsaade etmişlerdi bilinçli olarak. Ateşi sıklaştırdılar. Kısa süren panikten sonra karşı taraftan roket atışları başladı. Roketlerden biri Bawer’in yakınına düştü. Havaya savrulan taş, toprak ve kar çamur halinde üstlerine aktı. Çamura bulanık yüzünde sadece gözleri parlaklığını koruyordu. Yanındaki arkadaşın fazla açıkta olduğunu görünce, “Heval,” dedi sertçe, “dikkat et. İyi bir atıcı seni hemen yere indirebilir.” Bunu duyan gerilla hemen taşın arkasına saklandı. Bawer, romanlarda beyaz bir gelinliğe benzetilen kara baktı. “Bu beyaz kar üstümüze kefen olacak galiba,” diye söylendi. Umutsuzluğun cenderesine düşüyordu giderek. Beklenti içerisine girmeye başladığının ayırında değildi.

“Ah Seyid Rıza, burada olsaydın, yağdan kıl çeker gibi sıyrılır çıkardık bu alçakların arasından. Yüreğimi burkmaktan başka ne işe yaradın bu çatışmada, söyler misin? Biliyorum, yerden biter gibi aramıza karışır ve onlara haddini bildirirsin. Gel be ya! Nazlanma gözünü sevdiğim. Jiyan’ı da sağ salım getir. Ne oldu acaba Jiyan’a! İnşallah, o onurlu insan da katılmamıştır ölümsüzler kervanına. Başın belada olmasaydı kesin gelirdin, biliyorum. Kendine güvenen cesur halinle ışık saçacaktın etrafına ve herkes sana hayranlıkla bakacaktı. Keşke o köye inmeseydik. Kesin o köyde tespit edildi yerimiz.”

Kendi kendine konuşmaya başlamıştı Bawer. Aklından geçenler, o farkından olmadan dökülüyordu dudaklarından.

“Seyid Rızan’ın başına mutlaka kötü bir şey geldi. O, böylesi günlerin adamı. Nasıl olsa çıkar gelir. Kendime de güveniyorum, ama Seyid Rıza’nın keskin zekâsına şimdi herkesin ihtiyacı var.”

Mermiler yakınında uçuşmaya başlayınca, kendisine geldi. Başkasına umut bağlamak, başkasının kendisini kurtaracağını sanmak intihardı, bunu biliyordu, fakat yine de böyle bir beklenti içinde olmaktan kurtaramıyordu kendisini.

Ay ışığı geceyi gündüze çevirmişti adeta. En ufak bir ihmalsizlik ya da bezginlik canlarına sebep olabilirdi. Soğukluk yeni katılımları alabildiğine zorluyordu. Üstleri başları sırlı sıklamdı. Herkes, bu badireden nasıl çıkabileceklerini düşünüyordu. Mermi yağmuru altında isabetli atışlarla karşıtlarını oyalamaya çalışıyorlardı.

Elindeki silahı sıkıca kavramış, mermilerini oldukça tutumlu kullanıyordu. MG-3 silahının yoğun ateşi altında kalınca, kendisine siper yaptığı kayanın arkasında sabırla beklemeye başladı. Silah bir an sustu ve Bawer tek bir atışla silahın arkasındaki askeri devirdi. Bunu gören gerillalar komutanlarıyla gurur duydular. Birkaç dakikada komutan Bawer’in isabetli atışı kulaktan kulağı yayıldı. Kalktı, kurşun hızıyla koşmaya başladı. Daha sağlam bir yer bulmuştu. İçi rahat etmedi. İsaletli atışların ve komuta kademesinin olduğu yerler hedeflenip düşürölmeye çalışılırdı. Mevzilendiği yerden sürünerek başka bir yere geçti. Yaşadığı yoğun stres onu kan revan içinde bırakmıştı. Kolay değildi çatışma anında onca gerillayı yönetebilmek.

Askerleri tepenin ön tarafında tutabilmeleri için, yakınlarında mevzilenen askerlerin içine sızıp bombalarla imha etmeleri gerekiyordu. Dört kişi görevlendirildi. Sabırsızlıkla ne olacak diye beklerlerken patlama sesleriyle her taraf yankılandı. Gerillalar başarıyla yaklaşıp bombaları patlatmıştı. Çığlıklar duyuluyordu. Can pazarıydı. Savaştı bu, acımasız olman ve

karşındakilerin geri çekilmeleri için vurman gerekiyordu. Askerler telaşa kapıldığı için hızla geriye çekilmeye çalışan gerillalar fazla zorlanmıyordu. Komutan Bawer, karşıdan ateş gelmediği için çekilen gerillaların hiçbir hareketini kaçırmadan izlemeye çalışıyordu. Bir taraftan da arkadaşlarıyla birlikte karşı tarafı ateş altına alıyorlardı. Yukarıya doğru tazi gibi taştan taşa sekerek koşuyorlardı. Patlayan bir tüfekle Sercan yuvarlandı. Komutan Bawer'in kalbinden bir şeyler koptu sanki. Sercan cansız düşmüştü yere. Vuran kişi iyi bir atıcı olmalıydı, tam kafasından vurmuştu. Sercan'ın kafasına giren kurşun, sanki Komutan Bawer'in kafasına saplanmıştı. Kızgın tellerle dağlanır gibi beynine bir acı saplandı. Dayanılmaz acı beynini oyarken, herkesle birlikte kalaşnikofunu kusturmaya başladı Komutan Bawer. İki arkadaşını da Sercan'ın cenazesini getirmeleri için görevlendirdi. Birkaç dakikaya kalmadan cenazeyi alıp getirdiler. Gülümseyerek can çekişiyordu getirdiklerinde. Geceyi gündüze çeviren aya lanetler okudu. Tüfeğin patladığı yeri biliyordu. Namlusunu oraya çevirdi. İki dakika geçmeden o noktada yaşamın tüm ibareleri kesilmişti. Peşi sıra ateşler seyreilmeye başladı. Sercan'ı düşündü. Gerillaya katıldığı günü, coşkusunu, sıcak kanlılığını, şakacılığını...

Açlık kendisini sabaha doğru hissettirmeye başladılar. Alıştıktılar açlığa. Yorgun olmalarına rağmen kimseden takatsizlik görünmüyordu. Yine açlık korkusu beynine takıldı Bawer'in. Erzak sığınağına bir grup gönderebilirdi, ama bu grubun saldırıya uğrama olasılığı vardı. Bu nedenle açlığa mümkün olduğunca direnmekten başka çareleri yoktu. Ağır bir sorumluluk duyuyordu omuzlarında. Seyid Rıza'nın bir çuval yiyeceklerle geleceğini hayal ediyordu. Seyit Rıza'ydı işte, nerde ne yapacağı fazla kestirilemezdi. Bir bakarsın çatışmanın ortasında tek başına gidip yiyecek getirmiş... Onun böyle inanılmaz becerilerini çok görmüştü. Adamın yaşamı bir sürprizdi. Kevgire dönen bir bedenle başka kim yaşayabilirdi, onun dışında. Evet, onda kesin bir şeyler vardı. Seyid Rıza ise, "kalbimdeki inanç beni yaşıyor, heval," derdi, coşkuyla. Aslında doğrudu. İnancın gücü nelere kadirdi, bunu öğrenmişti Bawer. İçinde yaşadıkları koşullar insanüstü bir güce ihtiyaç duyuyordu ve onlar bu gücü inançlarından alıyorlardı.

Karşıkı tepeye geçmenin planlarını kuruyordu kafasında. O düzlük alan geçilecekti... Ama bu hiç de kolay olmayacaktı, biliyordu. Gözlerine bir ölüm makinesi kadar ürkütücü görünen düzlük alanı bata çıka, kan ter içinde ve yanmış ayaklarından mor güller gibi etler dökerek geçecektiler. Geçerken bembeyaz alan kanlarıyla kırmızıya boyanacaktı. Düzlüğe gözü kaydıka ürküyordu, yalnız yapılacak bir şey yoktu, mutlaka geçmeleri gerekiyordu.

Komutan Bawer, pusarak, kimi zaman da sürünerek gerillaların mevzilerini dolaşmaya başladı. Kurşunlar sağından solundan vızır vızır geçiyordu. Silahlar peş peşe patlıyor, bombalar yağıyor, silahlar kaldırılıyor, beklenmedik bir zamanda askerlere yirmi metre kadar yaklaşıyor, ellerindeki patlayıcıları sallayıp tekrardan geriye çekiliyorlardı. Yanlara çekilmek isteyen askerlerin bir bölümü daha mevzilerine ulaşmadan gerillalar vuruyor ve her yandan ölüm saçılıyordu. Ortalık tam bir savaş alanına dönmüştü. En ufak bir dikkatsizlik ölüme sebep olabiliyordu. Savaşı kuralına göre oynamak gerekti. Evet, bu kurallara uyanların yaşama şansı her zaman daha yüksekti. Bunları düşünerek, eğitimde ve savaşta öğrendiği her şeyi titizlikle yerine getirmeye çalışıyordu.

Omzundan yara almış Sefkan'ı görünce içinde depremler koptu. Yüreği sızladı. Böylesi durumlarla karşılaşınca, iliklerine kadar savaşın acımasızlığını hissedirdi Bawer. Duygusallığını on yıllık gerillalık döneminde atamamıştı üstünden. Atmak da istemiyordu. Aşırı duygusallık kine dönüşüyor, bir bomba gibi de karşı tarafın yüreğinde patlıyordu. Yaralı arkadaşlarını kurtarmak için yapabilecekleri çok fazla bir şey yoktu. Sefkan, kanayan yarasına aldırmadan çarpışıyordu. Kısacık boyu daha da kısalmıştı sanki. İnancın doruk noktasına ulaşmış, acıyı hissedemez olmuştu.

Komutan Bawer'e göre bağlılığın ölçütü, ancak bu gibi durumlarda anlaşılabilirdi. Gerillanın ateşle imtihanıydı bu... Sıraat köprüsünden de daha keskindi bu köprü... İnançsız ve

iradesizlerin sapır sapır döküldüğü anlardı bu anlar. Ya alnının akıyla geçecektin ya da cehennemin dibine yuvarlanarak kendine ihanet edecektin. İki seçenek vardı; ölüm ya da yaşam. Sefkan, çoktan onurdan ve yaşamdan yana tercihini koymuştu. Çarpışıyordu, hem de ölümüne. Komutan Bawer, özverinin ve inancın oluşturduğu olağanüstü tablo karşısında duygulandı.

Bawer, “Bu halinle fazla çarpışamazsın,” dedi arkadaşına. “Kayanın arkasından çıkma, birazdan doktor arkadaşını yanına gönderirim. O, gerekeni yapar. Korkma, kurşun sıyırmış sadece.”

Bawer’in sesindeki tınıdan duygusallık akıyordu. Sefkan’ı yüreklendirmek için yalan söylemişti. Durumu pek iyi değildi. G-3 mermisi önden girmiş, çıkış yerini, yani sırtının bir bölümünü alıp götürmüştü. Sefkan ile konuşurken duygusallığını bastırmaya çalışmıştı, ne yazık ki başaramamıştı işte.

Yüzündeki çizgilerden Sefkan’ın dayanılmaz acılar çektiği anlaşılıyordu. Kısacık konuşma, onun trans durumunu bozmuştu anlaşılan. Titreyen dudaklarını büzerek konuşmaya çalıştı.

“Tamam,” diyebilirdi Sefkan. Sesi dipsiz bir kuyudan çıkarcasına boğuk ve anlaşılmazdı.

On yıldır gerillaydı Bawer. Bu süre içinde çok yaraya, çok ölüme tanık olmuştu ve her kayıp yüreğinden bir şeyler alıp götürmüştü. Gidenlerin boş bıraktığı yerler asla dolmazdı. İnsanlar aynı görünse bile bu yanıltıcı duruma inanmamak gerekiyordu. Çünkü insanlar parmak uçlarındaki izlere kadar birbirinden farklıydı. Herkesin bir yeri, herkesin bir değeri vardı kalbinde. İnsanın değeri parayla, malla, mülkle ölçülemezdi. Sefkan’ı da kaybetme korkusu yüreğini kemirdi. Zaten bugün yüreğindeki dört gülü, Fıraz, Sercan, Seyid Rıza ile Jiyan’ı koparıp götürmüştü göz göre göre. Sefkan gibi temiz yürekli birisinin kaybı yaralarına tuz biber olacaktı. Sefkan’ın şahadetini düşünmek bile istemiyordu.

Arkadaşlarının ölümün karanlık kervanına katıldığına tanık olmamak için başını alıp gitmeyi isterdi çoğu zaman. Ama nereye? O, yanındaki gerillanın her şeyinden sorumluydu. Yediğinden yattığı yere, eğitiminden yaşama biçimine kadar... Ağırdı bu sorumluluk. Bu ağırlığı taşımaktan başka çaresi de yoktu. Taşımalıydı. Mecburdu buna. Seyid Rıza olmadığı için tüm yük sırtına binmişti.

Çatışma şiddetlenmiş, karşı tarafın yoğun ateşi kimseye zarar vermiyordu ama, moralleri bozuyordu. Herkesin düşüncesi aynı noktada birleşiyordu: Bir an önce çatışma alanının dışına çıkabilmek. Sabah olmadan hareket etmek Gire Sor’a doğru. Gerillalarla yaptığı konuşmalarından bu sonuca varmıştı Bawer. Berivan ise ısrarla çıkmaları gerektiğini belirtiyordu. Biliyordu Bawer’in karar vermekten korktuğunu. Berivan ısrarla, “Heval, çok acil karar vermen gerekiyor. Gökten kimse inip bizi kurtarmaz buradan. Hızlı karar verip, birliği Gire Sor’a ulaştırmalıyız. Biliyorsun tepenin üç tarafına da düşmanı bırakmadık. Onlar tepenin ön cephesinde duruyorlar,” demesi üzeri kararını verdi: Birlik çemberden çıkıp gidecekti. Fakat kaygıları devam ediyordu. Karşı tepeye geçmek çok zahmetli olacaktı. Yaralı arkadaşları da vardı. Yürüyüşleri çok zorlu olacaktı. Ah, arkadaşlarını canavarların pençesine düşürmeden kurtarabilsem, diye düşündü.

Otomatik silahların seri atışları tekrar devreye girmişti. Kayalıklardan kopan parçacıklar bazı gerillaları yaralamıştı. Ki, bu gibi yaralanmalar gerillalar için çocuk oyuncağı sayılırdı. Artık, bedenleri ufak yaralara karşı bağışıklık kazanmıştı. Yine de...

Kimin aklına gelirdi, Almanya da doğmuş büyümüş Bawer’in bu dağ şartlarına uyum sağlayabileceği. Sıcacık yatağından kalkıp dağların acımasız şartlarına uyum sağlamak başlı başına bir kahramanlıktı. İlk başlarda zorlanmıştı elbette, ama yüreğindeki seveda onu çelikten bir iradeye dönüştürmüştü. Anasının hüznünlü bakışları aklına düştü. Babasının bu hüznünlü kadına ne kadar kötü davrandığını hatırladı. Şimdi ne yapıyorlar acaba? Oğullarını özleyiyor, onun için endişeleniyor olmalı. Ama özlemlerini bastırmaktan başka bir çareleri yok. “Arkadaşlar, annemi özledim, gidiyorum,” diyemezdi ya. Hayatta tek isteği halkı için

çalışmaktı, bunu da başarmıştı. Ölümüne yararlı olmaya çalışıyordu. Kefeni boynunda dolaşır olmuştu artık. Ölümün bir önemi de kalmamıştı gözünde. Yaşarken, zalime karşı boyun eğmekten ölüme yeğlemişti hayatı boyunca. Her zaman da böyle kalacaktı. Bu düşüncesine sadık kalarak elinden gelen her şeyi ardına koymayacaktı. Bu bir karardı.

Askerler atışlarını daha da sıklaştırmışlardı. Bazen çok yakınlarına düşüyordu bombalar. Askerlerin mühimmat sıkıntısı çekmeyeceğini deneyimlerinden biliyordu. Askerler de biliyorlardı gerillaların çekip gideceğini. Onları orada tutabilmek için yoğun bir saldırı geçmiştiler. Telsizde, teslim olun, çağrısı da sıklaşmıştı. Bawer, pek aldırımıyordu bu yıldırma taktiklerine. Seyid Rıza'nın ismini duyunca kulak kesildi telsizden yükselen sese.

“Seyid Rıza, etrafın sarılı, kurtuluşun yok. Bu sefer öleceksin. Gel teslim ol, bari diğerleri kurtulsun!”

“Ulan Seyid misin nesen, şunu iyi bil ki, beynini oyup içine şanlı bayrağımızı dikeceğim. Gebereceksin...”

Sevinçten çıldıracaktı Bawer, Seyid Rıza yakalanmamıştı işte. Bu bir zaferdi. Yine kefeni yırtmıştı. Yeniden, gökten düşer gibi gelip aralarına karışacaktı. Bunca yılını savaşıarak geçiren birisinin, şahadeti büyük bir kayıp olurdu. Çok şükür, bu olmamış, diye düşündü. Rızgar'ın, Sercan'ın ölümü ve Sefkan'ın yaralanması buruk bir sevince neden oluyordu. Gülümserken bile, hüznün acı dalgaları yüreğini acımasızca, bir mengene gibi sıkıyordu. Gözlerine acının yalını düşü. Bir eksiklik duygusu vardı yüreğinde. Arkadaşlarının yokluğu dayanılmaz bir ağırlığa dönüşüyordu. Sercan'ın gülümseyerek can vermesi yüreğinde tuhaf duyguların uyanmasına sebep olmuştu. Yarım saat öncesine kadar ölümüne çarpışan Sercan kaşla göz arasında uçup gitti, diye düşündü. Birliğin kaç saatte Gire Sor'a geçebileceğini, morallerinin bozulup bozulmayacağını düşündü.

Umutları tamdı yine de... Telsizleri dinleyen takım komutanları aracılığıyla Seyid Rıza'nın yaşadığı haberi kulaktan kulağa yayıldı. Moraller yükseldi. Teslim ol çağrısı aynı zamanda, askerlerin direnecek hallerinin kalmadığını da gösteriyordu. Üstünlüklerini kaybediyorlardı.

Nihayet beklenen an geldi. Silah sesleri seyrelikti. Gerilla komutanları toplandı ve geri çekilme kararı aldılar. Bu kısa toplantıda birliğin başına Berivan getirildi. Berivan'ı seçtikleri için seviniyordu Bawer; deneyimiyle, aklıyla birliği bahara çıkarabilirdi.

Bawer, Bedran, Dıjwar ve Welat kalıp askerleri oyalayacaktı. Bawer kendisi kalmak istemişti. Arkadaşlarının geçeceği karla kaplı düz alan onu hâlâ korkutuyordu. Sağ salim geçebilseler, ölsem de gam değil, diye düşündü. Kalanlar uygun mevsimlere geçip ateşin geldiği noktalara cevap veriyorlardı. Sabaha henüz üç saat vardı. Gerilla birliği yavaş yavaş geri çekiliyordu. Düzlukte kısıtlanmadıkları sürece hiçbir şey olmazdı. En azından bunu umuyordu Bawer.

Yoldaşlarının zayıf vermeden, o ölüm tarlasından nasıl geçebileceklerinin hesabını yapıyordu. Sorumlu arkadaşları savaşta yetkinleşmiş kişilerdi. Fakat kaygılanmadan da edemiyordu. Yıllarını vermiş, artık birer değer haline gelmiş, o insanların kaybı parti için çok ağır olurdu. Uçurumdu orası, ufak bir hata yapılsa en az birkaç kişinin yaşamına mal olabilirdi. Birçok gerillanın ayakkaşları karda kalacağı için donmalar da olabilirdi. Yüreği burkuldu. Duyulandı. Elinden gelse hepsini sırtında taşırdı. Onlara aşk derecesinde bağlı olduğunu hep saklamaya çalışmıştı konumu gereği. Her şeye rağmen güçlü görünmek zorundaydı. Onun moralsizliği ya da umutsuzluğu gerillaların hepsini etkileyebilirdi. Gerçi hiç umudunu ve moralini yitirmedi. Hesabını kitabını iyi yapmak zorunda olduğunu, bunun için derin derin düşündüğünü ancak tecrübeli olanlar bilebilirdi. Birliğine ulaştığında arkadaşlarının daha da moralli olmaları için, onlara yönelik bir konuşma yapacaktı. Konuşmasında, geleceği vaat eden vurgular olmalıydı. Seyid Rıza gibi, gözleriyle ışık saçacak ve herkesin yüreğine umut ekecekti. Sözü gücünü iyi biliyordu. Onun için konuşmalarına dikkat ederdi. Kılı kırk yarararak, sözcüklerini yerli yerinde kullanarak

konusmalıydı.

Düzlük alandan silah sesleri gelmediğine göre herhangi bir tehlike yoktu. Askerlerin cephesinde de herhangi bir karmaşıklık görünmüyordu. Gelen ateşe ateşle karşılık veriyor ve düşüncelerini olabildiğince serbest bırakıyordu. Askerlerin soğuktan kımıldayamaz hale geldiklerini düşündü. Yaklaşık bir saattir tek tük rastgele ateş ediyorlardı. Yapacaklarını tüm ayrıntılarıyla düşünüp, planlaştırmıştı. Gerillalar karşıya ulaşır ulaşmaz telsizle sinyal verecekler. Bu arada askerleri oyalamak için kalanlar ateşe ara verecekler, on dakika sonra da karşıya geçenler şaşırtma amaçlı, karşıdan ateş edecekler ve geride kalanlar da sessizce orayı terk edecekler. Askerler birkaç saatlik yorgunluktan sersemleşmiş olmalıydılar. Kesinlikle gerillaların on dakikada karşıya geçtiklerini sanacak ve kendilerini geniş düzlükteki karın insafına bırakacaklardı. Yamaçta bekleyen gerillalar, geriye çekilmeleri için onları sıkıştıracaktı. Planının tutacağından emindi. Birçok kere planlarının alt üst olduğunu görmüştü. Bu sefer durum biraz değişti. Askerler yorgundu ve telsizlerdeki konuşmalara göre geri çekilmek istiyorlardı. Savaşı sıcak odasında, masa başında idare eden paşa ise kesinlikle Seyid Rıza'nın kellesini getirmeden dönmelerine müsaade etmiyordu. Kendisi burada olsa şimdiye kadar yüz defa geri çekilme kararı almış olacaktı. "Masa başında savaşı yönlendirmek kolay nasıl olsa. Ne ölüyor, ne de üşüyorsun..." Bawer'in kafasında bunlar geçerken askerlere acıdı. Zavallıların beyinlerini daha ilkokulda yıkamaya başlıyorlardı.

Bawer, gördüğü, gezip tozduğu Avrupa kentlerini düşündü. Onlarca kentte yerleşik iki milliyet bulunmasına rağmen kimse kimseyi aşağılamazdı. Devlet onlara eşit mesafeden yaklaşırdı. Ne kimseyi milliyetinden dolayı öldürür, ne de aşağılardı. Aynı şehirde herkes kendi anadiliyle eğitim görür, serbestçe kültürünü de yaşardı. Öylesi şehirleri bir gül bahçesine benzetirdi. İmrenirdi. Bu kentlerde yerleşik olanların dışında, göçmenler de vardı. Onlarca farklı din ve dil aynı restoranda oturur, aynı iş yerlerinde çalışır ve kimse dışlanmaz, aşağılanmazdı. Bu düşünceler adeta ışık hızıyla kafasında geçiyordu.

Yaşadığı acı olayların, yılların verdiği tecrübeyle kendisine yönelmesi gerektiğini hatırladı. Bu düşüncelerle içinden beliren umutsuzluğu yüreğinde kovmaya başladı. Yanı başında ölen arkadaşlarının anıları Bawer'i güçlendiriyordu. Çatışma boyunca bir şeyin farkına varmıştı: Eskisi gibi hemen umutsuzluğa düşmüyordu. Eskiye nazaran daha az başkasından umar beklemişti.

Silahlar susmuştu. Askerler kendi aralarında telsizle konuşuyorlardı. Seyid Rıza kelimesi geçtiğinde kulağını telsizine dayayarak dinlemeye başladı Bawer. Karşıdaki öfkeliydi ve bağırıyordu:

"Bana bak, o Seyid Rıza denen adamı ölü ya da diri bana getirmenizi emrediyorum. Anlaşıldı mı?"

Seyid Rıza'nın yaşıyor olması, Bawer'in moralinin ibresini doruk noktasına çıkarmıştı. Bu ismi her duyduğunda yüreğindeki direnme gücü yükseliyordu. Bir tüy kadar hafiflemişti.

"Komutanım, dayanacak halimiz kalmadı," diye karşılık verdi askerlerin başındaki subay. "Dönmek istiyoruz. Hem bu gece kalırsak, yarın sabah ancak cesetlerimizi alabilirsiniz."

Ama karşı tarafın bu sözlere aldırışı yoktu. "Ulan onu getiremezseniz zaten ellerimle sizi kurşuna dizerim. Boğarım ulan sizi. Orosu çocukluğu yapma, aksi takdirde sökerim o rütbelerini. Anladın mı ulan?" kısa bir sessizlik oldu iki tarafta da. Karşı taraftaki biraz daha sakinleşmiş, ama öfkesini yenemediğini belli eden bir ses tonuyla sürdürdü konuşmasını. "Bak evladım, bu bir emirdir, bu gece gelmiyorsun. Çatışacaksın!"

Öteki çaresiz, "Emredersiniz komutanım," diye karşılık verdi, ancak sesindeki bıkkınlık çok açıktı.

Askerlerin yürümeye mecallerinin kalmadığını ve peşlerine takılsalar da kendilerine ciddi kayıplar verdirtmeyeceklerini tahmin ediyordu Bawer. Yine de askerler operasyonun süresini uzatırlarsa donma tehlikesi baş gösterebilirdi. Ayrıca kar yağışı ve rüzgar kesilirse gerillanın işi daha da zorlaşacaktı. Çünkü o zaman hava saldırısı askerlere destek olurdu.

Gerçi araziyi iyi tanıyorlardı. Ateş üstünlüğünü zorlanmadan ele geçirebilirlerdi. Ah, bir geri çekilseler, takımları alanlara dağıtıp bol bol dinlendirecekti hepsini. İki üç gün herkese istirahat verecekti. Nöbetçilerin dışında herkes uyusundu. Sonra eğitim çalışmalarına başladılar. Yeni arkadaşlarının yetkinleşmesi gerekiyordu.

“Aşırı soğuk anlaşılan karşı tarafı serseme çevirmiş ve kımıldamaz hale gelmişler,” diye düşündü Bawer. Ama karşı taraf sabahın ilk ışıklarıyla yeni güç yığacaktı alana. Onun için bir an önce karşıki tepeye ulaşmaları gerekiyordu. Etrafları sarılmadan, bir şeyler yapmak gerekiyordu. Arkadaşlarını çağırdı yanına, “Arkadaşlar,” dedi, “burayı terk etmek zorundayız. Başka bir şansımız yok. Ani bir saldırıyla onları şaşkına uğratacağız, sonra da teker teker çıkıp gideceğiz. Zaten dört kişiyiz dikkatli olursak kolayca çıkıp, elimizi kolumuzu sallayarak arkadaşlarımıza ulaşırız. Gördüğünüz gibi, fırtına da durmuyor. Bana göre daha da şiddetlenecek. Bakın şiddetlendiği an çıkmak için hazırlanacağız,” dedi diğer arkadaşlarına.

Arkadaşları, “Tamam,” diyerek onayladılar onu.

Fırtına tüm hızıyla devam ediyordu. Kar yerden kalkıp havada uçuşuyor ve göz gözü görmüyordu. Fırsattan istifade kaldıkları alandan çıkmak için hazırlandılar.

“Yüreğimdeki özgürlük aşkıyla değil tepeleri, dağları bile delebilirim.”

Birlik, kaldıkları tepenin arka tarafından hızla aşağıya doğru indi. Kar geçit vermek niyetinde değildi. Berivan, kimi zaman birliğin önünde, kimi zaman arkasında düşe kalka ilerliyordu. Donmuş kar yürümelerini az da olsa kolaylaştırıyordu. Diyar’la yan yana, sohbet ederek yürüyordu şimdi.

“Geride dört koca yürekli insan bıraktık,” diyordu Berivan. “O dört çiçeğin koparılabileceği ihtimali, tüm arkadaşların yüreğini kanatıyor. Bizler sabaha kadar olsun yaşam hakkına kavuştuk. Ya geride bıraktıklarımız, o fedakâr insanlara ne olacak? Tepenin dört bir yanını idare etmek için koşturuyorlardır şimdi. Fırsat bulup birliğe ulaşamadıkları için üzülüyorum. Kan ter içinde ölümüne çarpıştıklarını tahmin etmek için âlim olmak gerekmiyor. Bu karda kışta birkaç saat boyunca oradan oraya koşturmak bizleri takatsiz bıraktı. Karşı taraf, onların sadece dört kişi olduğunu biliyorlardır şüphesiz ve tüm güçleriyle dört arkadaşımızı imha etmeye çalışıyorlardır.”

Diyar, mahzunca önüne baktı. Dudaklarının üstüne düşen bıyıklarını çekiştirdi. “Heval!” dedi. “Berivan heval, inan ki arkadaşlarımız öyle basitçe postu deldirmezler. Karşı taraf çok moralsiz zaten. Bir sürü de kayıp verdiler. Hele bu karda kışta savaşmak onlar için büsbütün bir bela. Bizler bu acılı coğrafyanın insanlarıyız. Alışkınız buranın şartlarına.”

Berivan’ın Komutan Bawer’e olan inancı tamdı, ama onun eksik yanını hatırladığında kalbine bir ok saplandı sanki. Sonra tedirginliği geçti. Bawer’in sürekli değil, zaman zaman güvensizliğe düştüğünü, bu son çatışma da ise neredeyse hiç güvensizliğe düşmediğini hatırladı. Arkadaşına duyduğu güvenin verdiği buruk mutluluk, ilkbahar yeli gibi efifil bedeninde esmeye başladı. Fırtına yine durmuştu. Zor anlarında yardımcı olmak istiyordu sanki. Saldırıları olduğunda yeri göğü inletircesine gürültülerle saldırıyordu ve birlik yürümeye başladığı zaman da duruyordu.

Kar ile ay ışığı birbirine karışarak dans ediyorlardı. Fırtına yine durmuştu. Karın üstünde parıldayan ışık oyununu, bir ışık deryasına benzetti Berivan. Oturup saatlerce seyretmek

isterdi. Aklına deniz geldi. Mehtapta oynayan yakamozları düşündü. Sonra içinde bulundukları durumu hatırlayınca ayıldı. “Onlarca arkadaşım bana teslim edilmişken, nasıl böyle şeyler düşünebilirim,” diye hayıflandı. Bu parlak ışık huzmesi, eğer askerler tepenin öbür yüzünde olmasalardı, rahatlıkla görüntü verir ve yeni kayıplara yol açabilirdi. Kurşun sesleri hâlâ geliyordu. Silah sesleri yankılanıp korkunç bir gürültüye neden oluyordu. Rampadan aşağıya inerken yaralı arkadaşlarını taşımak hiç de zor olmamıştı, ama düzlüğe birikmiş, iki metreyi geçen kar, koskoca bir kaya kütlesi gibiydi. Karın yüzeyi yer yer donmuştu, ama buna rağmen beline kadar kara batıyorlardı. Adımlarını sıklaştırıyorlardı. Sabah olmadan Gire Sor’a ulaşmaları gerekiyordu.

Berivan birliğin önüne düşmüş, bembeyaz bir deryayı andıran düzlükteki karı yara yara arkadaşlarına yol açmaya çalışıyordu. İkide bir geriye dönmek zorunda kalmasına rağmen, herkesten daha atik görünmeye çalışıyordu. Gerilla birliği ise kimi zaman kayaların oyuklarına düşerek, kimi zaman da iki metreden fazla olan karın içine batarak ve birbirlerine yardımcı olmaya çalışarak bin bir zahmetle karşığı ağaçlıklı tepeye ulaşma gayretini gösteriyorlardı. “Oraya ulaşabilirsek kaybımız olmaz.” diyordu Berivan.

Berivan, Diyar’a “Zorlanıyor musun?” diye sordu. Diyar, Berivan’ın takılmak için bu sözleri sarf ettiğini anlamadı. Ve ciddiyetle Berivan’a cevap verdi:

“Yüreğimdeki özgürlük aşkıyla değil tepeleri, dağları bile delebilirim. Onun aşkı Ferhat’ı da, Mecnun’u da, Mem ile Zin’i de çoktan geride bıraktı Heval. Öyle bir aşk ki bu, uğruna canımı seve seve verebilirim. Öyle bir aşk ki bu, canımı ortaya koymama rağmen, kendimi halkıma karşı hep borçlu hissediyorum. Öylesine görkemli bir aşk ki bu, ne kadar çok çabalarsam çabalayayım hep eksik buluyorum kendimi.”

Sefkan’ın inlemesiyle sohbetlerine ara verdiler. Sefkan’ın durumu hiç iyi değildi ve gittikçe daha da fenalaşıyordu. Kan kaybından ölebilirdi. Omzundan beline doğru etler sarkmıştı. Kan revan içinde kalmıştı her bir yanı. Korkunç acılar çekiyordu. Yüzü morarmış bir haldeydi. İki güçlü gerilla, Sefkan’ın yürümesine yardımcı olmaya çalışıyordu. O ise kızıyor, zorlukla duyulabilen sesiyle, “Beni vurun,” diyordu. Öleceğine inanıyordu. Daha fazla başlarına bela olmak istemiyordu ve arkadaşlarına kendisini öldürmeleri için yalvarıyordu. Berivan, Sefkan’ın bu istemini duyduğunda, o duygusal ortamda ne söyleyeceğini bilemedi. Oturdu Sefkan’ın yanı başına, acıdan kasılmış yüzüne baktı. Gerillaya katıldığından bu yana hep Berivan’ın komutanlığını yaptığı gruplarda kalmıştı. Avukat olmasına rağmen kendisine komutanlık yapan Berivan’ı tahsil durumundan dolayı asla küçük görmemişti. Deneyimlerini, bilgilerini içtenlikle öğrenmeye çalışmıştı. Hep saygıyla yaklaşmıştı Berivan’a. Sefkan, bakışlarıyla, davranışlarıyla, esprileriyle hep örnek bir insan olmuştu Berivan için. Umut doluydu bakışları, yaşam doluydu... Son nefesini vermeye çalışırken bile bu özelliklerinden hiçbir şey kaybetmiyordu.

Sefkan’ın bir şeyler anlatmak istediğini görünce eğildi, kulağını ağzına yaklaştırdı Berivan.

“Heval,” diye inledi Sefkan, “Bin sefer dünyaya gelsem, yine sizinle yoldaşlık etmek isterdim.”

Sözünü tamamlar tamamlamaz gözlerini sonsuzluk uykusu için yumdu Sefkan. Yüzü rahat ve dingindi. Çocuk masumiyetiyle öylece yerde yatıyordu.

Bu sözler bomba gibi beyninde patladı Berivan’ın. Kulakları çınladı, dayanılmaz bir acı yüreğinden iliklerine doğru dalga dalga yayılmaya başladı. Gözünde kar önemsizleşti, koca bir sıfır gibi göründü. Kar, korkutucu etkisini yitirdi. Şimdi sadece mücadelesi vardı. İnsanlık bayrağı olarak gördüğü mücadelesini daha da ileriye taşımak için yanıp tutuştu. Pür dikkat Sefkan’ın yüzüne baktı.

‘Kardeşlik bahçesine dönüşecek bu ülke heval. Rengârenk bir gül bahçesine dönüşecek. Silahlar ilelebet toprağın altına gömülecek. O zaman insanlar tankla topla değil, kendi vadeleriyle ölecekler. Yüz yıldır ağlayan acılı coğrafyanın yüzü gülecek. Heval, sana söz

veriyorum, bunlar mutlaka gerçekleşecek.” dedi Berivan yumruklarını sıkarak.

Sefkan, cansız yerde yatıyordu. Kıpırtısızdı. Üstüne dünyalar devrildi sanki. Sefkan’ın ölümü dağ gibi bir etkiyle omuzlarına çöktü Berivan’ın. Un ufak, darmadağın etti onu. O koca yürekli Sefkan ölemezdi Berivan’a göre. Ölmemeliydi. Bu devasa bir yalan olmalıydı.

Sefkan’ın yüzünü avuçlarının arasına aldı. Üstüne kapanıp saatlerce ağlamak; Sefkan’a mermi sıkanları gözünü kırpmadan öldürmek istedi. Ana şefkatiyle Sefkan’ın saçlarını sağ eliyle tarazladı. Yanaklarından aşağıya gözyaşları dökülmeye başladı. Ağlıyordu, hem de hıçkırıklarla. Uzaktaki gerillalar ne olup bittiğini fazla bilmeden cenaze merasimini izliyorlardı. Kendini toparladığında yanındaki gerillaların da ağladığını gördü. Avuçlarıyla karı yanlara savurarak mezarını açtı Sefkan’ın. Diğer gerillalar da Berivan’a yardımcı oldular. Sefkan’ın üstünü karla örttüler. Sefkan’a karşı yerine getirdikleri bu son görev, sessiz ve hazindi. Berivan çabucak kendisini toparladı. Yanındaki arkadaşlarına döndü:

“Bedenlerimizde bir parça daha kopup gitti. Sefkan’a karşı görevimizi ancak devamıza daha sıkı bağlanarak yerine getirebiliriz. Sefkan yok artık, Fıraz, Sercan ve diğer arkadaşlar gibi o da yıldızlaştı. Her gün gökyüzüne bakıp ondan direniş azmini alacağız. Mücadele var oldukça onlar da var olacaktır. Onları yaşatabilmek ancak var gücümüzle mücadele ederek, kazanımlarda bulunarak, özgürlüğe giden yola adım adım yaklaşma çabasını vererek gerçekleştirebiliriz. Çektiğimiz acı, kinimizi daha da keskinleştiriyor. Artık ne olursa olsun, zaferle çıkacağız bu Allahın belası baskından. Yolumuza devam etmek zorundayız. Hadi arkadaşlar, hızlanın ve sağ yanınızdaki düzlüğe fazla yanaşmayın. Orada fazla kar yok, ama bu sizi aldatmasın.”

Silah sesleri gelmeye başladı. Komutan Bawer ve arkadaşları, peşlerini bırakmayan askerlere karşı canla başla direniyordu anlaşılan. Geride kalan dört kişi, askerleri oyalamak için kendilerini önermişti. Berivan daha önce sınırdan geçerken yine böylesi bir duruma tanık olmuştu. Sınırı geçebilmeleri için birkaç kişinin kendisini mayın tarlasına sürmesi gerekiyordu. Komutanları gönüllü iki kişi istemişti, ama herkes kendisini önerince, çaresiz kura çekmek zorunda kalmıştı. Ve o iki kişi tüm gerilla gücünün gözlerinin önünde paramparça olmuştu. Mayınlara doğru yürürlerken dimdik ve mağrur yürümüşlerdi. Ölümüne giderken bile cesareti inançlarından aldıkları her hallerinden belli oluyordu. Daha önce hiç dikkatini çekmemiş olan bu iki gerilladan biri, dönüp geriye bakmıştı. Gururlu bakışlarını, tek tek herkesin üzerinde gezdirmiş, sonra da koşar adım mayın tarlasına doğru yürümüştü. Bakışlarından arkadaşları için bir şey yapmanın sevincini yakalamıştı Berivan. O bakışları, o eşsiz bağlılık örneğini ömrü boyunca unutamayacaktı. Unutmak da istemiyordu. Sonuna kadar da onların yüksek ideallerine bağlı kalacağına dair defalarca içinden yemin etmişti. Berivan için bu yol, sevda yolu.

Anımsadığı olayı yanında üzgün yürüyen Diyar’a anlattıktan sonra sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bu yol aşk yoludur heval. Bu sevdayı yüreğinde taşımayan bir insan, böylesi çıkışları anlayamaz. Ah, bile demeden, seve seve canlarını başkaları için verebilmek, keskin, yüce aşklar uğruna gerçekleştirilir. Bu aşkın gücünü zulmün ateşlediğini ve özgürlük aşkıyla devam ettiğini bilmeyen, gündelik işlerin arasında bocalayıp duran milyonlarca insan var ne yazık ki. Mantıklarının alamayacağı şeylerdir buna benzer durumlar.” Durup gerideki arkadaşlarına baktı. “Hızlanın,” dedi. Bunu bir emir gibi algılayan arkadaşları birbirlerine, “Berivan heval hızlanın diyor,” dediler.

Soluksoluğa kalmasına rağmen içindeki konuşma arzusunu bastıramıyordu. Konuşmasına devam edecekti, evet. Etkili sözcükler seçmeye çalışarak;

“Sefkan doğru söylüyordu, insan bin sefer dünyaya gelse, böylesine birbirine bağlı insanlarla yoldaşlık etmek ister. Sefkan, aklı başında, ne yapacağını çok iyi bilen biriydi. Her sıkıştığım da ona danışırdım. Makul çözümler üretmeye çalışırdı. Kimi zaman bulduğu çözümler beni ölümlerden kurtardı. Grupta inancını yitirmiş biri varsa ilk Sefkan hissedirdi bunu. Sefkan’ın önerisi üzerine tedbir alıp kaçışlarını engelledim. Zor şartlar bazen

insanları teslim alabiliyor. O bunalımlı dönemlerini atlattıktan sonra, öylesi bir alçaklığa giretikleri için kendilerinden utanırlardı. Komuta kademesine özeleştirilerini verip özür dilerlerdi. Apak bir su gibidir mücadelemiz heval, asla kirliliği kaldıramaz, kaldırmamalı.”

Birlikteki bazı gerillalar yürümekten zorlanıyor, fiziki yapıları güçlü olanlar onlara yardımcı olmaya çalışıyorlardı. Geniş düzlüğün yarısına kadar ancak gelebilmişlerdi. Zagros’un ayakkabıları karın içinde kaybolmuştu. Çıplak ayakla yürümeye çalışıyor, ancak kara basmaya korkuyordu. Çıplak ayakla karda yürümenin ne demek olduğunu iyi bilirdi Berivan. Kar çıplak ayağa değdikçe iğne batırılmış gibi olurdu. Bu acı, ayaklardan beyine doğru dalga dalga yayılırdı. Anlaşılan açlık, yorgunluk ve dondurucu soğuk onları rehin almak için uğraşacaktı. Durmadan etrafı kolaçan ederken kafasının içinde Komutan Bawer ve diğer arkadaşları vardı. Seyid Rıza neredeydi acaba? Ne yapıyordu? Merakın yerini gittikçe kaygı alıyor, koca koca orduların baş edemediği Seyid Rıza’yı dağ şartları mı rehin alacaktı? Yakalanmış olamazdı, çünkü yakalansaydı askerler gerillanın moralini bozmak için, Seyid Rıza’nın yakalandığını anında duyururlardı. Bunu düşününce biraz rahatladı Berivan.

Bunları düşünürken bile, yürüyen birliğin gidişatını kontrol etmeye çalışıyordu. Birinin düştüğünü görse yanına koşarak yardımcı olmaya devam ediyordu. Bu çabasını gören gerillaların morali güçlü kalıyordu. “Geride bıraktığım arkadaşlar bir kurtulabilseler o Allahın belası yerden, bayram edeceğim,” diye düşündü.

Yeni katılanların durumu hiç de iç açıcı değildi. Perişan görünüyorlardı ve yürümekte çok ciddi zorluk çekiyorlardı artık. Onlara hak veriyordu Berivan. Yeniydiler. Bazılarınınsa fiziki yapıları oldukça zayıftı. Zagros’un durumu hepsinden kötü gibi görünüyordu. Artık adım atmak için inanılmaz güç sarf etmek zorunda kalıyordu... Ayakkabıları kaybolmuştu karın içinde. İradesine yüklenmeye çalışsa da fazla kendisine hükmedemiyordu. Zagros’a dil dökmeye başladı Berivan. Yoldaşları tarafında yapılan kahramanlıkları anlattı. Acımasız fırtınalardan umudunu yitirmeden çarpışanlardan söz etti. Zagros’un ayaklarına kefiye bağladı. Anlatılanlar ve ayaklarını kardan koruyan kefiye etkisini göstermişe benziyordu. Zagros, biraz daha canlı yürümeye başladı. Yaptığından utanmış gibi bir hali vardı. Düşünceliydi.

“Heval,” dedi Berivan, “biraz dişini sık. Gördüğün gibi yamaçlarda fazla kar yok. Hem askerler ancak iki gün bu şartlara dayanabilirler. Yiyecekleri darbelerle tıpış tıpış geri dönmek zorunda kalacaklar, göreceksin. Önemli olan bir saniye bile olsa inancımızı yitirmemektir. Unutma, inancını yitirdiğin an soğuktan ya da bir mermiyle can verip gidersin”

Zagros, “Biliyorum hevala Berivan,” dedi, nefes nefese. “Meraklanma elimden gelen her şeyi yapacağım. Bu yolun bir onur yolu olduğunu ve onurumuzun da ayaklar altında olduğunu çok iyi biliyorum.”

Zagros’un bu sözlerine inandı Berivan. Duygulanarak Zagros’a baktı. Güçlü kuvvetli birisine benzemesine rağmen, özde zayıf bir yapıya sahip olduğunu görebiliyordu.

“Hadi arkadaşlar, biraz daha gayret, az kaldı.”

Birlikteki sağlam yapılı gerillalar da başlamışlardı arkadaşlarına moral vermeye.

“Yoldaşlar, gördüğünüz gibi en fazla yarım saatlik bir yolumuz kaldı. Dayanın biraz daha...”

“Gerilla demek, hız demektir. Dayanın arkadaşlar. Biz bunları geriye püskürttükten sonra istediğimiz kadar dinleneceğiz.”

“Herkes yanındaki arkadaşına dikkat etsin. Geride kalan olmasın. Arkadaşlar, tamam mı?”

“Partiye ve halka bağlılığın derecesi bu gibi günlerde belli olur.”

“Zorlananların durumunu hemen Berivan Heval’e iletin.”

Zagros’u bırakıp, birliğin önüne doğru yürümeye başladı. Herkese örnek olmam gerekiyor, gerillanın başarısı şimdilik tavırlarıma bağlı, diye düşünüyordu. Onun için çelikten inancına

ve dağ koşullarında şekillenmiş güçlü fiziğine fazlasıyla yüklenmek zorunda olduğunu hissediyordu.

Zorlananları kararlı konuşmalar yaparak yürütüyordu.

“Dayan heval. Az kaldı. Bu zorlukları bir bir aşacağız. Bundan emin olun. Hiç kimsenin burnu kanamayacak.”

Grubun önünde yürüyen Diyar’ın yanına gitti.

“Kış boyunca yaşadığımız rehavetin acısıdır bu. Her an, her dakika tetikte olmamız gerekirken hiçbir şey olmayacak havalara girmemiz birliği hantallaştırdı. Aniden bastıran kara teslim olmamış olsaydık gider erzağın bulunduğu dağın zirvesine yerleşirdik. Oraya hava saldırısı sökmeyeceği gibi, askerler de oraya çıkmayı göze alamazlardı. Kahretsinki yaz boyunca çatışıp yorgun düştük. Karın düşmesi de bahane oldu. Çünkü yorgunduk. Gerillalar anlaşılan rehavete kapılmışlar. Normal zamanlardaki performanslarının yüzde birini bile şimdi gösteremiyorlar. Gene de yürüyüşleri, en değme ordulara taş çıkartır. İki metre karın içinde yürüyebilmek her babayiğidin kârı olmasa gerek.”

Diyar, Berivan’ın yaptığı tespitlere katıldığını belirtti.

Bawer’in kaldığı tepeden şiddetli patlamalar duyuldu. Patlamalar Berivan’ı kaygılandırdı. İçine kurt düştü. Birdenbire böyle saldırdıklarına göre, ters giden bir şeyler olmalı, diye düşündü.

Geriye doğru dönüp arkadaşlarına baktı Berivan. Birden Zagros’u göremediğini fark etti. Arkadaşları sağa sola baktı, ama Zagros yoktu. Kaçmıştı. Herkes kinle dişlerini sıkıyordu. En ufak bir zorluk karşısında kendisini yere atan kişiliksiz birine inandığı için hayıflandı Berivan. Öfkeden göğsü inip inip kalkıyordu.

Zagros kaçmıştı ama diğer gerillalar etkilenmemiş görünüyordu. Tam tersine, öfkelenдилer ve yürüyüş tempoları daha da yükseldi. Berivan buna seviniyor, öte yandan askerler haklarındaki birçok şeyi bilecekti artık. Askerlerin ayaklarına kadar giden kişi bülbül gibi ötecekti, bunu çok iyi biliyordu.

Askerler Seyid Rıza’nın kayıp olduğunu bilmiyorlardı. Bu tepeye yerleşmek istediklerinden de haberleri yoktu... Her şey alt üst olmuştu şimdi. Göze alabilirlerse, kısa bir zamanda peşlerine takılabilirlerdi.

“Ah bilseydim,” diye gürledi Berivan, “Ah bilseydim, o pis suratını dağıtırdım...”

Gerilla birliğinin tamamı sessizliğe gömülmüştü. Dağların yankısı, zaman zaman yükselen patlama sesleri ve rüzgâr korkunç gürültüler çıkartıyordu.

Telsizine sarıldı;

“Birusk, neler oluyor orada? Derhal geri çekilin. Karşı tarafa tüm bilgiler ulaştı. Zayıat var mı? Zagros kaçtı!”

“Tamam, anlaşıldı heval. Arkadaşlarımızın hepsi sapasağlam. Hem çoktan geri çekildik... Alçak herif, demek kaçtı. Korkulacak bir şey yok... Boşuna kaygılanmayın...” dedi Bawer.

Bawer’in ve diğer arkadaşlarının iyi olduklarını öğrendiğinde derin bir nefes aldı Berivan. Tehlikeden tam kurtulamadıklarını bilmesine rağmen gene de rahatlamıştı. Zagros’un ihaneti canını sıkırsa da arkadaşlarının sapasağlam olması onu neşelendiriyordu. Hem fırtına da çıkmıştı. Artık kaçmalarının daha da kolaylaşacağını düşünüyordu.

Zagros’da canını kurtarabilmek için askerlerin sorduğu her soruyu cevaplayacağını, hatta sormadıklarını hatırlatacağını, başka kaçanlardan biliyordu Berivan. Zagros’un pisliğe battıkça batacağını ve sonunda öldürüleceğini de biliyordu.

Bawer’in kaldığı tepeden yine silah sesleri gelmeye başladı. Berivan dikkatlice yukarıya baktığında tepeden aşağıya doğru izli mermilerin yol aldığını gördü. Kaçmalarına sevindi. Bayır aşağı beş dakikada düzlüğe inerlerdi. O konuda bir sorunlarının olmadığını düşündü. Birazdan onlara yetişebilirlerdi bile. Hem de hiç zorlanmadan. Yamaçta, şimşek hızıyla koştuklarını tahmin edebiliyordu. Tepeyi ele geçirmiş olan askerlerin bir mermisi onlara denk gelmezse, işleri kolaydı. Daha önce de Bawer’le birlikte birçok çatışmaya girmişti.

Bawer zorda kalınca, olağanüstü taktikleriyle, yağdan kıl çeker gibi sıyrılıp çıkardı çatışmaların içinden kendine olan güvenini kaybetmezse tabii. Allah bilir şimdi hangi yöntemlerle onları yanıltmıştır, diye düşündü.

Gır Sor tepesinin alt taraflarında orman yoktu. Yukarıda, meşe ağaçlarından oluşan orman ise, olası çatışmada kalkan görevi görebilirdi; korunaklı bir yerd.

Berivan, yukarıya sevgiyle bakarak mırıldandı: “Bizi yine bu dağlar bağrına basacak her zamanki gibi. Atalarımız da zulme karşı yıllarca bu dağlarda mücadele verdiler. Ve dağlar onların yuvası olmuştu. Tepeler, dağlar dostunu da düşmanını da iyi bilir.”

Orman, zirveye yakın bir yerde başlıyordu. Gidecekleri yere az kalmıştı. Vadinin bazı yamaçlarında buzla kaplı korkunç bayırlar vardı. Birliğe, “çok dikkatli olun” emrini verdi. Bu arada ayakları yumuşak bir şeye takıldı. Yüzüstü yere kapaklandı. Doğal bir içgüdü ile etrafına bakındı. Ayağına takılan şeyin ne olduğunu öğrenmek için geriye döndü. Eğilip baktı. Jiyan’ın ölü bedeniydi. Bu dördüncü kayıplarıydı. Bıçak atsan kan akmazdı Berivan’dan. Birliğin içine girdiği duygusal anlar, onları sadece zafere kilitliyordu. Herkesin kafasında, yarınki kanlı boğuşmada neler yapabileceklerinin hesabı vardı.

Berivan, Seyid Rıza’nın cesediyle karşılaşma korkusunu yüreğinde duyarak etrafına baktı. Fırtına örtmeye çalışmış, ama hala yer yer kan ve ayak izlerini seçmek mümkündü. Demek o da yaralanmıştı, ama yaralı haliyle nereye gidebilirdi? Ayak izlerini takip etmek mümkün değildi. Bu durumda Seyid Rıza’yı aramak boşuna bir çaba gibi görünüyordu. İşte böyle acımasız kuralları var bu dağların, diye iç geçirdi. Düşmanların seni öldürebilmek için tüm gücünü ortaya koyar, her şeyi ile seferber olur yine de başaramaz, ama çetin geçen kış, o eşsiz kahramanları alıp götürebiliyordu. Geride kalanların yüreği isyana durur ve onları bağrına basan, koruyan dağlara lanet okur. Dağlar, kendi çocuklarını da alıp ölümsüzlük kervanına katmak zorunda kalabiliyordu.

Seyid Rıza, tüm yaşamını Berivan’a anlatmıştı. Evliliğini, çocuğunu, karısına duyduğu derin saygıyı, her şeyi, ama her şeyi... Bese hakkında bir şeyler anlatırken gözleri gülerdi. Çocuğunun pati pati yürüyüşlerini anlatırdı. Çocuğunun ilk adım atışlarını ancak görebilmişti. Düşüp kalkmalarını... Ağlayışlarını... Seyid Rıza’nın, “Görenlerin dediğine göre benden daha uzun ve daha babayığitmiş,” diyen sesini duyar gibi oldu. Sonra partiye, halkına olan bağlılığını... Savaşta görüp yaşadıklarını... Kahramanlıklarını... Seyid Rıza, duygudan gözleri buğulanarak anlatırdı tüm bunları. Yaklaşık on saatten beri tek başınaydı Seyid Rıza ve kim bilir nasıl bir yarayla yaşam mücadelesi veriyordu. Şahadete ulaşmış olabilir, düşüncesi içini kanattı. Her şey mümkündü böyle acımasız fırtınalarda.

Tepenin yarısına kadar çıkmışlardı. Kayalık yamacı kar fazla tutmamıştı. Fırtına yamaçlardaki karı alıp düzlüğe doldurmuştu. Onun için daha rahat yürüyebiliyorlardı. Kısa bir süre sonra tepenin doruk noktasına ulaşabilirlerdi. Bawer ve diğer arkadaşlarının arkasından ise durmadan roket ve mermiler yağdırılıyordu. Berivan’ın içinde korkunun dalgaları yükselmeye başladı. Ya vurulurlarsa düşüncesiyle kaygılandı. Bawer ve diğer arkadaşlarının şahadetini yüreğim kaldıramaz, diye düşündü. Yine de güçlü olması, her türlü acıya dayanması gerektiğinin farkındaydı.

“Savaşta, savaşta can alınır ve can verilir,” diye geçirdi aklından.

Berivan bunları düşünürken dönüp geriye baktı ve bir mucize gibi, neredeyse karşısında gördü Bawer ile diğer arkadaşlarını. O kadar yakındılar. Sabah oluyordu artık. Karşı taraf da ateşe ara vermişti. Birkaç mermi sıkıldı aralıklarla, ama bu atışların rastgele olduğu çok belliydi. Hem nişan alıp sıksalardı bile mermiler buraya kadar yetişemezdi. Ortalık giderek daha da aydınlanıyordu. Fırtına ise yine onlara yardımcı olmuştu. Bawer ile arkadaşları gelip birliğe yetişmişlerdi. Bedran gördüğü iskencelerin intikamını alıyoruz, der gibi gülümsüyordu. Çılgık çılgıka Bedran’ın uyandığı geceleri hatırladı. “Dokunmayın ona,” diyordu. Bağırısının yankısı dağ evinin kapkara duvarlarına çarpar, sonra da gelir tüm gerillaların yüreğine yerleşirdi. Ayağa fırlamadan önceki kelimesi hep dokunmayın olurdu.

Gözlerinin önünde onlarca insana iskence etmişlerdi. Her anlattığında gözleri kararır ve mosmor kesilirdi. Dijwar sakindi her zamanki gibi. Ay ışığı altında gözleri umutla parılıyordu. Welat, “ Yine kefeni yırttık. Onları kazıkladık heval,” diyordu nefes nefese.

Tepeye vardıklarında Bawer’in etrafına doluştu gerillalar. Bawer, askerleri buraya değilde diğer istikametten kaçma süsü vererek yanılttıklarını anlatırken tüm birlik hayranlıkla onun ağzına bakıyordu. Bawer, Zagros’un kaçışının kendilerine fazla zarar veremeyeceğini belirtti arkadaşlarına. Tan yeri ağarmak üzereydi.

Artık sabah olmuştu. Güneş, uçuk sarı ışıklarını yoğunlaştırdı yavaş yavaş, nazlı bir kız misali göz kırparcasına ısıt ısıt pırıl pırıl. Bütün gerillalar ıslak elbiselerinin içinde tepeden tırnağa titrediler bir an. Bembayaz kar yığını göz alabildiğine uzayıp gidiyordu. Ve ışık adacıkları karın üzerinde oynuyorlardı hüznle. Karşı taraf ise çatışmak için gerillaların bulundukları yere doğru harekete geçmişlerdi bile. Çetin bir gün olacaktı her iki taraf için: Ölümlerin gırla gittiği, kanın oluk oluk aktığı bir gün.

“Ürkek cerenler gibi...”

Sabahtan saat ona kadar dondurucu bir ayaz çıkmıştı. Şimdi ise güneş etkisini göstermeye başladı nihayet. Soğuktan elleri ayakları uyuşan askerler biraz canlanır gibi oldular. Mosmor kesilen elleri ve yüzlerine biraz renk gelmeye başlamıştı. Soğuktan kaskatı kesilen Yaman Üsteğmen de canlanmaya başladı herkesle birlikte. Yanındaki gerillalarla ve Zagros’la daha çok ilgilenir oldu.

Yaman Üsteğmen’in çıldırmış halini Zagros görünce korkudan eli ayağı titremeye başladı yine. Yaman Üsteğmen’in bağırıp çağırma larına, küfürlerine anlam veremedi. Teslim olduktan sonra, canını kurtarmak için bildiği her şeyi anlatmasına rağmen durmadan dayak yemişti. Yaman üsteğmen, Zagros’un hizasına gelince zıncı diye durdu. Zagros’a şiddetli bir yumruk savurdu. Sonra da kulağını ağzına alıp ısırıldı. Ağzı kan içinde kaldı. Hızını alamayınca da boğazına çöktü. Ağzı kan içindeydi.

“Hele dur,” dedi. “Hele dur, birazdan defterini düreceğim senin, it eniği. Kahraman askerimize kurşun sıkarsın ha? Cezanı çekeceksin anasını siktiğimin çocuğu. Çeke çeke öleceksin.”

“Çeke çeke,” dedi gözlerine kan yürümüş bir asker.

Elektriğe tutulmuşçasına titreyen Zagros, “Yok komutanım, vallahi kurşun sıkmadım... kahraman askerimize. Valla...”

Soğuktan kaskatı kesilmiş ellerini pantolon çizgisinde tutarak hazırol da durmaya çalıştı. Dayığa ara verilmişti. Güneş gittikçe kendini hissettiriyordu. Kocaman bir kayanın arkasına girmiştiler. Tepe kayalıkları ve dere yataklarıyla doluydu. Tepenin üst tarafları ağaçlıklı bir yerdi. Mağaralar ise doğal bir üs gibiydi. Oraya yerleşen asla görüntü vermezdi.

Yaman Üsteğmen durmadan küfürler yağıdırıyordu. Zagros, teslim olduğundan bu yana kendisini bir böcek gibi hissediyor ve çevresinde gördüğü şeyler onu ürpertiyordu. Bir labirentin içindeydi. Çıkış yolu ise hiç görünmüyordu. Çıkmak için hangi yolu denediyse hep çıkmaz sokaklara daldı. Sıkışmış, darmadağın olmuştu dünyası. Sıkıştığı köşe ise daralıyordu durmadan.

Köyünde de insanlara iskence edilmişti. Askerlerin yaptığı zalimlikleri görüp duymuştu. Ama teslim olduğu dün geceye kadar askerinin acımasızlıklarını iliklerine kadar duyumsamamıştı. Yaman Üsteğmen’in acımasızlıklarını defalarca duymuştu. Şimdi kaldıkları yerin çok yakınındaydı köyü. O iki çobanın anlattıklarını hatırladı: Önce her iki çobanı çırl çıplak ettirmiş. Özenle çobanların elbiselerini katlatıp köşeye koydurmuş. Koca bir ateş yaktırmış, sonra da ucu yanmış bir odunu çobanların çıplak vücuduna batırmaya

başlamıştı. Feryatlarla yerlerde yuvarlanmalarına rağmen acımadan tekrar tekrar batırmıştı çobanların karnına, göğsüne, bacaklarına. Sonra da elbiselerini giymelerini emretmiş. Çobanlar giyindikten sonra da eline bir sopa alarak tekrardan dövmeyle başlamış. Askerlere onları dövdürüyor. Çobanlar köye geldikleri zaman her tarafları simsiyah olmuştu. Ürkek cerenler gibi sağa sola bakıyorlardı. Pantolonları ıslaktı. Şimdi bana da öyle bir iskence yaparsa ne yaparım? diye düşündü. Kapana kısırılmış bir av hayvanı gibiydi. Çaresizdi. Kapkara bir kuyunun dibine sanki çırıl çıplak atılmıştı. Berbat bir ölüm korkusu yerleşmişti yüreğine. Her iki yana sarkıttığı elleri ona başkasının uzuvlarıymış gibi geldi. İçinde bağırıp çağırarak ağlama isteği yükseldi. Anasını düşündü. Öldürülürse anasının acıdan deliye döneceğini biliyordu. Kardeşleri ve çevresi utanarak üzüleceklerdi onun için. Bu düşüncelerle Yaman Üsteğmen'in yüzüne bakmaya çalıştı. Tel tel duran saçları, kırılacak bir dal gibi uzun ince boyunu çok iğrenç gördü. Yaman Üsteğmen'in tel tel duran saçlarını, sivri burnu ve çenesiyle bir kirpiyi anımsattığını düşündü. Başını tekrar önüne eğdi. Yaman Üsteğmen'in bakışlarını üzerinde hissetti.

“Ulan it! Orospunun evladı! Yeşillik olsun diye mi dağa çıktın? Hem dün geceden beri hep aynı şeyleri tekrarlıyorsun. Seyid Rıza'yla ilgili soru sorduğumda hep bilmiyorum diyorsun. Bak, bildiğin şeyleri söylemek zorundasın. Söyle ulan kahpe kasığından düşmüş, teröristler bize karşı ne gibi planlar yapabilirler? Niye dağa çıktın? İtsiniz ulan, yüce ırkımı kabullenemiyorsunuz. Kökünüzü kurutacağız oğlum, kökünüzü... Şimdi bana doğruyu söyle, bu Seyid Rıza denen canavarı nasıl öldürebiliriz?”

“Komutanım, bilmiyorum. Hem, ben daha yeni katılmıştım...”

“Lan dipçiklerle saldırın şuna. Öğrensın kim olduğumuzu. Gücümüzü görsün, gücümüzü. Selahattin, sen de vur.”

Selahattin Başçavuş'un başından aşağıya kaynar sular döküldü sanki. Kaskatı kesilmiş yüzü seğirdi. Yapamayacağı bir şeyi ondan istemişti. Dipçiklerle Zagros'a girişen askerleri izledi. Zagros çaresiz kıvranıyordu. Gözlerini Yaman Üsteğmen'in gözlerine dikerek, “Yok,” dedi. “Vuramam. Vurmayacağım!”

“Tamam, anlaşıldı, seninle sonra görüşürüz.”

Birkaç dakika sonra Selahattin Başçavuş'a seslendi yine. Selahattin Başçavuş, “Emret komutanım,” deyip bekledi.

“Bak Başçavuşum, böyle ikircikli ve gönülsüz operasyonlara katılmanı hiç anlamıyorum. Yoksa bu kuyruklu, bu kanı bozuklara acıyor musun? Sakın acıyorum deme, hemen seni kurşuna dizdiririm. Beynini dağıtırım ulan, doğru dürüst görevini yap. Senin gibilerin yüzünden beş bin kişilik bir orduyla iki tane baldırı çıplakla başedemiyoruz. Bana bak, bu vatanın her karış toprağında binlerce şehit kanı var ve unutma ki sen de bir şehit torunusun. Damarlarında asıl kan mevcuttur. Hükmetmek zorundasın. Çünkü sen, bu toprakların efendisısın. Yani bunu bilerek hareket etmek zorundasın. Şimdi yıkıl karşımdan, gözüm seni görmesın. Yıkıl!”

Selahattin Başçavuş pek anlam veremese de alışıkı Üsteğmen'in öfkesine. Tartışacak değildi, “Emredersın komutanım,” deyip sustu. Zagros söylenen her şeyi duyuyordu. Silah sesleri ve vücudunda patlayan dipçikleri, potin seslerini Yaman Üsteğmen'in konuşmalarını bastırıyordu.

Dipçiklerle rastgele vuruyorlardı Zagros'a. Yüzü gözü kan içinde kalmıştı. Bağırıyordu. Yüzükoyun kendini yere attı, belinden yediğı darbelere dayanamayıp döndü. Belinden yediğı darbelerle nefes alamaz olmuştu. Göğüs kafesinde dipçikleri yiyince bir an kalbinin durduğunu sandı. Ciğerlerinde dehşet bir acı duydu. Bağırmaı istedi. Yalnız başaramadı. Burnuna isabet eden dipçikle bayıldı. Baygınlığı geçmeden Yaman Üsteğmen iki parmağını burun deliklerine soktu. Anında, umar beklercesine var gücüyle bağırmaı başladı. Elleriyle yüzünü kapattı ve ellerinin üstünde dipçikler patlayınca tekrar ellerini çekti. Kafası kırılmıştı. Başı dönüyordu.

“Bağırtısı köz gibi işliyor insanın yüreğine, taşı bile eritir. Ama acılı çığlıklar taştan daha katı, daha sertleşmiş asker yüreklerine işlemiyor. Ne yazık ki ikimizden başka kimse de acımiyor ona. Irkçılık bunları canavarlaştırmış,” dedi Selahattin Başçavuş yanında duran Ali adındaki Kürt askere.

Kürt asıllı asker hüznle yere bakıyordu. Askerler Zagros’a vurdukça yüreğinden bir şeyler kopuyordu sanki. Bu durum karşısında kahroluyordu. Eli kolu bağılymış gibi hissediyordu kendisini. Karakoldayken iskenceye alınan insanların çığlıklarını duyduğunda oturup ağlardı. Çaresizce iskencekedi insanların çığlıklarını dinlemişti. Her seferinde başını alıp gitmek istemişti. Ne olursa olsun insanoğlu bunca zulümü hak etmiyordu. Kendisinin ya da çevresinin akibeti de böyle olacaktı, biliyordu. Alacaklardı içeri, suçsuz günahsız ve basacaklardı elektriği jopu...

Kulaklarını tıkamaya çalışırdı elleriyle çığlıkları duyunca. Atılan o çığlıklar yine de gelir kulaklarına doluşurdu. İskencedeki insanların çığlıklarını duydukça ölmek isterdi, sadece ölmek. İnsanların isyan edip dağa çıkmalarına hak verirdi bu acımasızlıkları gördükçe. Nöbetlerinin bodrum katına yakın olmaması için Allaha dua ederdi her bir seferinde. Defalarca denemişti kaçmayı, ama yediği dayakların etkisiyle korkaklaşmış ve bir türlü başaramamıştı kaçmayı. Kendisini de Zagros gibi ürkek cerenlere benzetti. Gözleri hep tetikteydi. Ürkek bir tavşan gibi yüreği ağzındaydı askerliğe geldiğinden bu yana. Sanki sürekli kendisini takip eden birileri vardı. Esirdi. Esir gibi kendisini hissediyordu. En ufak bir hata yapsa yakasına yapışacakları hissini içinden söküp atamıyordu bir türlü. Düşünceler, doludizgin bir ırmak gibi aklından akıp gidiyordu. Zagros’un yürek parçalayan çığlığıyla kendine geldi. Yaman Üsteğmen, çatışma alanına gitmesini isteyince, “Şükür,” dedi içinden. “Kurtuldum bu iskenceden.”

Zagros yalvarıyordu. “Vurmayın. Kurbanınız olurum,” diyordu iki de bir. Konuşması bile çığlık gibiydi.

“Vurmayın, ne olur vurmayın.”

“Lan kanı bozuk it, söyle, Seyid Rıza nerede? Söyle itin çocuğu, nerede?”

“Kaybolmuştu Seyid Rıza. Diğerleri de tepenin yamacındalar. Şimdi sadece Bawer ve diğer arkadaşları çatışmayı yönetiyorlardır. Tabii, Seyid Rıza bulunmamışsa. Ama sanmıyorum. O dün gece kaybolmuştu ve şimdiye kadar o fırtınadan can vermiştir”

“Oğlum sen bize tuzak kurmak için gelmedin değil mi? Adamlar durmadan bizi kurşun yağmuruna tutuyor.”

Postasına döndü, “Oğlum git bana üsteğmen Cengiz’i yolla. Bir planım var. Bu adamların bir kısmını sağ ya da ölü ele geçirmeliyiz.”

Cengiz Üsteğmen yanına gelip, “Emret Komutanım,” dedi.

“Teğmenim, sen yanına yirmi otuz asker al ve onlara yaklaştırmaya çalış. Bir de tepenin sağ yanını tutmaya çalışın. Mümkünse dağ tarafını da. Çünkü onlar oradan kaçmaya çalışırlar. Sayıları altmıştı. Dün gece ilk vurduğumuzla birlikte toplam üç zayıat verdiler. Hatta daha da fazla olabilirler. Unutma sen ön cepheden yaklaşıacaksın. Yüze yakın asker de Bayram Astsubay’ın komutasında tepenin sağ yamacını ve dağ tarafını tutmaya çalışacaklar. Biz, onları ateş altında tutmaya çalışırız. Bu kadar uzaktan bir şey yapamıyoruz. Adamlar tepenin üst yamacında, onların kaldığı yer kayalarla, ağaçlarla dolu onun için başarılı olamıyoruz. Yaklaşıp kaldıkları mevzileri bombalarsanız kesin başarılı oluruz. Birazdan helikopterler de gelir. İşimiz o zaman daha da kolaylaşır. Hadi şimdi git askerleri al ve oraya yaklaştırmaya çalış.”

Cengiz Üsteğmen, “Emredersiniz,” deyip gitti.

Yine Zagros’la başbaşa kalmıştı. Zagros’un kalbi hızla göğsünü dövüyordu. Sökülmüş kulağının yerinde durmadan kan akıyordu. Giden askerlerin başarılı olmasını canı gönülden diledi. Başarılı olurlarsa bana bir şey yapmazlar, diye düşündü. Yaman Üsteğmen yine dövün diye bağıınca, Zagros’un tutunmaya çalıştığı dal da kırılıvermişti.

“Bilmiyormuş... Vurun lan, acımayın bu kanı bozuk teröriste. Vurun, vurun...” diyordu ellerini ovuşturarak.

Yaman Üsteğmen kıvançtan çatlayacaktı neredeyse. Zagros yalvardıkça kendisi de şiddetle vuruyordu. Kendinden geçmiş kahkahalar atıyor, tepiniyordu.

Yaman Üsteğmen’in yüzüne kara bulutlar çökmüştü. Yanındaki Uzman Çavuş’a döndü. “Kolayca ölmesi haksızlık,” dedi ve devam etti sözlerine, “Yavaş yavaş, tadını çıkara çıkara öldürmeliyim ki işin tadı çıksın. Basacaktım elektriği, jopu... Kafası üstü asacaktım ki, ah ulan ah! Boka gömerek, bok yedirecektim buna. Falakaya... Sonra da copla götüne... Burada işkence malzemesi yok.”

Zagros’un burnundan, ağzından, kafasında kan fişkırıyordu. Cansız yerde, gözleri kan içinde etrafına bakınıyor, kafasından gözlerine doğru akan kanı silmek için uğraşıyordu. Koparılan sol kulağında akan kan sol yanağından aşağıya doğru akıyordu. Kırılmış parmaklarını zorlukla oynatabiliyordu. Titremesi bile durmuştu. Umarsız, ölümü beklemekten başka bir çaresi kalmamış, kolu kanadı kırılmış bir kuş gibi bırakmıştı kendisini. Kalkıp kaçmaya bile mecali kalmamıştı. Ayaklarında ve kollarında sanki tonlarca ağırlık vardı. Kalkıp kaçsa, beyninden yiyeceği kurşunla öbür tarafı boylayacak ve bu işkence de bitmiş olacaktı. Yekindi kalkmak için. Vücudunu oynatamadı bile. “Ey kahpe felek. Hey kahpe faşizm,” dedi hırıltıyla. Teslim olduğuna çoktan pişman olmuştu. Dağa çıktığı günkü heyecanını düşündü. Yakılmış dağ evindeki eğitimlerini ve orada birlikte kaldığı gerillaları...

Bunları anımsarken yüzüne bir tebessüm dalgası yayıldı. İlk katıldığı gün dünya gözüne pırl pırl görünmüştü. “Demek ki inancım tam pekişmemiş,” diye düşündü. Fırsatını bulsa yanındaki askerleri de kendisiyle birlikte havaya uçururdu. Kalkabileceğini bilseydi var gücüyle birisinin silahını alıp çevresindekileri tarayabilirdi. Kolu kanadı kırılmış ve çaresizlikten bir kuş kadar ürkekleşmişti.

Soluklanan askerlere yalvarırcasına, boynu omzuna düşmüş, mahzunca baktı. Ölmek istiyordu artık. Annesine babasına ve çevresindeki insanlara nasıl hesap verecekti? Evine gittiği ve bildiği tüm ilişkileri bir çırpıda söyleyivermişti. İşkence görmelerine sebep olacağım çevremın yüzüne nasıl bakabilirim düşüncesi umarsızca yakasına yapıştı. Yaman Üsteğmen’in nasıl bir insan olduğunu, karısına ya da çocuğuna nasıl dokunabildiğini düşündü. Bu arada Yaman Üsteğmen tekrar yerinden fırladı. Kafasına ve yüzüne var gücüyle tekme attı. Ayakları makine gibi işliyordu. Yakasından tutup havaya kaldırdı. Hayalarına peş peşe tepikler savurdu. Bağrı açılmadık küfürleri Zagros için sıralıyordu büyük bir zevkle. Bırakınca, boş bir çuval gibi yere yığıldı Zagros. Yaman Üsteğmen, kasaturasını çıkardığında ürküntüyle bakan Zagros canlandı biraz. Tüyleri diken diken oldu. Konuşmak istedi, ama hırıltıdan başka bir şey duyulmadı. Elini ileriye doğru uzattı. Kollarını güçlükle kaldırabiliyordu. Yaman Üsteğmen, boğazına çökerek ölü askerleri gösterdi:

“Bak,” dedi, “bak lan it eniği, şu askerler nasıl da cansız yerde yatıyorlar. Tam yirmi dört ceset. Ama sen onlar gibi kolayca ölmeyeceksin. Seni dirhem dirhem, yavaş yavaş öldüreceğim. Göreceksin o zaman yüce ırkımın sarsılmaz gücünü. Bak, bak o it arkadaşlarının yaptığına, gördün mü? Bunun hesabını çok kötü soracağız. Göstereceğiz size, en büyük ırkın neler yapabileceğini. Devlet kuracaksınız, öyle mi? Al ulan sana devlet. Al, al... Devlet... Al...”

Elini kendine doğru çekti Zagros’un. Kasaturayla parmaklarını kesmeye başladı. Zagros çırpınmaya başladı. Bıçak altına yatırılmış kuşlar gibi... Lâl olmuş dili çözüldü ve çığlığa dönüşüp dalga dalga yayıldı. Zagros’un sesi dağı taşı inletiyordu. Yaman Üsteğmen’in imdadına askerler yetişti. Kısıvrak yakaladılar çırpınan Zagros’u. Acının verdiği güçle askerleri uğraştırıyordu. Parmaklar bittikten sonra sağ kulağını da kopardı. Kulak memesini alıp postasına verdi. Sesi kesilen Zagros böğürüyordu. Kedi gibi köşeye sıkışmış,

tırmalayacak ne pençesi, ne de devinim gösterebilecek hali kalmıştı. Kafasına kurşunu dayamaları için yalvarıyordu.

“Vurun beni. Ne olur, vurun beni.” Kan kusarken, “Yalvarıyorum size,” diye inledi.

“Ölümün kolay olmayacak. İt gibi gebereceksin, daha çok yalvartacağım seni. Devlet kuracaklarmış, bok herifler! Ulan, devlet kim siz kim, adam olsaydınız kırk milyonsunuz şimdiye kadar bir şeyler yapardınız, bula bula şimdiyi mi buldunuz?” dedi Yaman Üsteğmen.

Yaman Üsteğmen yorulmuştu. Uzman Çavuş ile birlikte durdular. Canı Zagros’un dövülüşünü seyretmek istemiş olabilirdi. Zagros çırpındıkça sevinç dalgaları yüreğini yaladıgı her halinden belli oluyordu.

Öldürülen askerlerin yanı başında durdular. Selahattin Başçavuş’a, işte senin acıdıkların bunlar, kahraman milletimizin aziz çocuklarını hiç acımadan öldürebiliyorlar, der gibi kinle bakıyordu. Elinden gelse boğazına çöküp oracıkta Selahattin Başçavuş’u öldüreceği gün gibi ortaydı.

Kayanın arkasında kahramanlığı tutmuştu Yaman Üsteğmen’in. Herkesi korkaklıkla, hainlikle, kanı bozuklukla suçluyordu. Hain ve alçak olarak gördüğü askerlere baktı. Mermiyi karnından almış olan bir askerın görüntüsü gözlerinin önüne gelmiş gibi ürperdi. “Hey ulu Tanrım,” dedi sessizce. “Ben de böyle vurulabilirim.” Ölü askerlerden taraf bir daha bakmadı. “Evet, her vatan evladı savaşta ölebilmeli, ama benim gibi üstünlere de ölüm yakışmaz,” havalarındaydı.

Korumaları ve postası sindikleri köşeden çıt çıkarmadan mosmor yüzleriyle bekliyorlardı. Silah sesleri hala dağlarda yankılanıyordu. Zagros acıyla inliyordu. Gücünü toplayarak bir hamleyle ellerinden kurtulmak istiyor, başaramayınca da kendini askerlerin insafına bırakıyordu. Kurşun sesleri geliyordu. Yaman Üsteğmen, verdikleri kayıpların etkisiyle çatışan askerlere doğru baktı. Tepenin alt yamacında mevzilenmişlerdi. Aralarında iki yüz metre bile yoktu. Gerillalar araziye iyi tanımlarından yararlanarak yakınlarına gelerek bombalarla ya da silahlarıyla saldırarak tekrardan geri çekiliyorlardı. Zagros ve Yaman Üsteğmen çatışmanın çok gerisinde oldukları için olayları birebir izleyemiyorlardı. Askerler yine de olup biten her şeyi anında Yaman Üsteğmen’e bildiriyorlardı.

“Asil ırkım zor durumda Çavuş. Şu Japon askerlerine bak hele. Yahu bunlar ecdadıma layık değiller. Bozulmuşlar. Yapabileceğimiz fazla bir şey yok. Kahroluyorum Çavuş, bu durumu içime sindiremiyorum. Baksana şu Japon askerlerine, öldürölme korkusuyla hepsinin gözleri pörtlemiş. Hele şu postaya bak. Hele şunlara, kendilerini koruma sanan şu Japon askerlerine bak.”

Uzmançavuş, “Bir de asil milletin askeri olacaklar. Evet, evet kanları bozuk bunların. Şanlı tarihlerine yakışmayan bu Japon askerlerinden nefret ediyorum.”

Yaman Üsteğmen, nefretle askerlerin hareketlerini izlemeye başladı. Çatışmak istemiyorlardı.

“Alçak herifler, sanki evde bekleyen gül dudaklı, al yanaklı karıları var da onun için isteksizler. Alt tarafı çoğunluğu baldırı çıplak ailelerden gelme. Özel Harekât Timleri de leş kargaları gibi hep hazır bekliyor. Para almak için kelle kolluyorlar. Çatışmaya katılmışlar güya, doğru dürüst kurşun bile sıkıyorlar. Korkak herifler. Boylarına poslarına bakanlar da adam sanır. Kazanılmış bir zafer varsa sahiplenmeyi bilirler ama. Hayvan herifler.”

Tiksintiyle biraz uzağında duran postasına baktı. İçi bunaldı. İsmi konulmamış, iğrenç bir şeymiş gibi gördü postasını. Yanına çağırdı.

Postasının boğazına çöküp, “Söyle ulan,” dedi dişlerinin arasından tıslayarak, “Ananı kim sikecek?”

Postası korkudan titredi, “Komutanım, siz,” dedi korkuyla. Üsteğmeni tanırdı, dengesizdi, ama bu kadar deli baktığına ilk kez tanık oluyordu.

“Peki, söyle oğlum, bundan sonra kim sikecek ananı?”

Zavallı asker titreyen sesiyle tekrar, “siz,” diyebildi.

“Hadi, siktirol git yerine!”

Posta, saklandıkları yerin bir köşesine sinip bekledi. Biraz önce gördüğü kötü muamele kendisine yapılmamış gibi can derdine düştü. Fakir bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti. Çocukken başlamıştı çalışmaya. Babası olsaydı okuyup adam olacağını düşünürdü her zaman. Babasının erkenden onları bırakıp gitmesi yüreğinde derin bir yara açmıştı. Hep bir eksiklik duygusu duyumsardı. Parçalanmış bir hayatı vardı ve askere gelinceye kadar çok feci şeylere tanıklık etmişti. İşini gücünü, ailesini geride bırakıp askere gelmişti ve gözlerinin önünde ölmüştü onlarca arkadaşı. Çılgına dönmüştü her seferinde. Ölüm korkusu demirden pençesini batırıyordu vücuduna operasyonlara ya da baskınlara çıkmadan önce. Yaman Üsteğmen’in dengesiz davranışları, durup dururken attığı dayaklar giderek akli dengesini bozmaya başlamıştı.

Yaman Üsteğmen, yakınında duran bir korumasını çağırdı. Sesini alçaltarak,

“Lan git şu Ali denen Kürt ite söyle, çatışır gibi yapmasın. Yanına gidersem Allah’ımı şaşırtırım onun. Kürt eniğe göz kulak oluyorsunuz değil mi? Şimdi fırla yanına.”

“Emredersiniz Komutanım!”

“Koş ulan! Fırla! Ananı...”

“Emredersiniz...”

Mevziden çıkıp koşmaya başlayan askeri izlemeye başladı. Tepeden yukarıya doğru zorlukla koşabiliyordu. Ama asker yüz metre kadar gidebilmişti ki birden yere kapaklandı. Tekrar kalkıp koşmaya başladı. Daha iki adım atamadan bu kez çılgık atarak yüzükoyun düştü karların üstüne. “Yandım ana,” çılgılığı tanıdık, çalışılmış bir ünlem gibi mevzilere düştü. Başından aldığı kurşunla can verirken, anasının mahzun yüzü gözlerinin önünde belirdi bir an için. Sonra, acı çekmeden öldü.

Birkaç saniye önce konuştuğu asker vurulup ölmüştü gözlerinin önünde.

Askerler, dayaktan uzak olduklarından operasyonlar esnasında daha rahat davranıyorlardı. Taşkınlıkları, fısıltılı konuşmalarından ibaretti.

Zagros’a bakıp çılgınca kahkahalar atıyordu. Kahkahalar atınca yüzü geriliyor, gözleri kısılıyor, ağlıyormuş gibi bir hal alıyordu...

Zagros’u tutan askerler kan içinde kalmışlardı. Hâlâ kapana kısıtılmış bir kuş gibi çırpınıyordu Zagros. Bögürtüleri artık hırıltıya dönüşmüştü. Vücudunun her yanından kan akıyordu. Ayaklarını dipçiklerle kırmışlardı. Kollarını kaldıramaz haldeydi. Zagros bir şeyler demeye çalışırken silah sesleri yükseldi.

Askerler zor durumda olduklarını bildirmişlerdi Yaman Üsteğmen’e. “Ne yapayım, ben de emir kuluyum,” der gibi yorgun ayaklarını yerlerden sürüyerek yukarıya doğru çıkmaya başladı. Süklüm püklüm çatışma alanına yaklaşmaya çalışırken, kafasının üstünden kurşunlar vınlamaya başladı. Hemen yere attı kendini. Tekrar geriye doğru gitti koruma ve postasıyla birlikte. Tüm askerlerin gerisinde durarak, çatışmayı koordine ediyordu. Vurulan askerlerin bağırışları kurşun seslerini bastırarak ortalığı çın çın öttürüyordu.

“Tanrım, sen bizi koru!” dedi fısıltıyla. Bir hendeğin içine doğru hamle yaptı.

İsabetli atışlardan dolayı başını kaldırıp, karşı cepheye bakabilmek bile cesaret isterdi. Yaman Üsteğmen, girdiği hendeğin içinde, emirler yağdırmakla meşguldü. Gözlerinin önünde askerler vurulup düşüyorlardı. Yanında postası, iki koruması, uzmançavuş bir de Zagros’u sürükleyerek getirmişlerdi. Bir an tepesi attı, silahın dipçigiyle postasının karnına vurdu var gücüyle. Posta neye uğradığını anlamadı. Bir süre ikiye katlandı, nefesi kesildi postanın. Atış sahasının dışında sayılırlardı. Uzun menzilli silahlar yetişse bile hedefi tutturabilmeleri oldukça zordu. Ah yine de belli olmaz, bu teröristler turnayı gözünden vururlar, ordunun koskocaman bir subayıym basitçe kendimi tehlikeye atamam, düşüncesiyle yere daha da yapışmak istiyordu sanki.

“Aslan soyum, olmayacak şeylerle karşı karşıya, ama eninde sonunda bunun hesabını onlara ödeteceğiz Çavuş. Yüce milletim titreyip kendisine gelecek. Kurt eniği kurt doğar. Bir gün mutlaka şahlanıp, yeri göğü inleteceğiz. Al bayrağımız nereyi isterse anında oraya dikeceğiz.”

Uzmançavuş yılışarak, “Komutanım, biliyorum,” dedi.

“Eskisi gibi düşmanlarımızın kelleleriyle top oynayacağız, top. Bu derelerden şorul şorul soyu bozukların kanı akacak,” dedi kıvançla. Sonra mahsunlaştı.

Sağ yamacı tutmaya çalışan askerlere adım attırmamışlardı. Yaklaşmak isteyen askerleri geri püskürttüler. Mermiler, bombalar yağdırılıyordu üstlerine. Her tarafında şorul şorul kan akan Zagros, korkarak etrafını kolağan etmeye çalışırken yine Yaman Üsteğmen kendisiyle uğraşmaya başladı. Kedi gibi uzandığı yere sinmeye çalıştı. Yaman Üsteğmen’in eli yavaş yavaş tabancasına giderken anladı vurulacağını. Yaman Üsteğmen’in korkunçlaşmış yüzüne bakmaya çalıştı. Silahı doğrulttuğunda konuşmaya çalıştı, ama beceremedi. Kafasına tek bir el ateş etti. Zagros’un cansız bedeni önce dertop oldu. Sonra da can verdi. Saklandığı hendekten çıkarak savaşan askerlere doğru tazi gibi koşarak, kısa aralıklarla kendisini yere atarak yaklaşmaya başladı Yaman Üsteğmen. Güneş usuldan yükselmeye çalışıyordu.

Yaman Üsteğmen’in bulunduğu yere bir roket isabet etti. Korumaları ve postası birlikte havaya uçtular. Attıkları son çığlıklar havada asılı kaldı sanki. Yankılanıp genişliyordu çığlıklar. Kanları bembeyaz karı kızıla boyadı. Birbirine karışmış kanları, herkesin kanı gibi kırmızıydı.

Düşmanlarının kendisine nasıl yaklaştıklarını anlayamadı. Can havliyle roketin geldiği noktayı ateş altına aldı. Her hangi bir cevap gelmeyince de ateşe ara verdi. Çatışan askerlerin arasına karışmak için öne doğru bir ok gibi fırladı. Helikopterler durmadan gerillaları bomba ve kurşun yağmuruna tutuyordu. Yine de yaklaşamıyorlardı gerillalara. Her hangi bir kayanın kovuğunda çıkarak onları ateş altına alıyorlardı. Küçük tepenin kayalıkları düşmanlarının işine yarıyordu. Çılgına dönüyordu tüm bu olumsuzlukları gördükçe. Dört beş saat sonra karanlık bastırınca çekip gidecekler, diye düşündü.

İkinci bölüm: İki Rüya ve Bir Mermi

“Kutsal ya da lanetli sesler...”

Sesler çınıyordu kulaklarında. Kulaklarının zarı patlayacak duygusuna kapıldı.

Mağaranın tavanı yıkılır gibi oldu. Mağaranın içini incelemeye başladı. Buraya kadar nasıl geldiğini anlayamadı. “Ne işim var burada,” dedi. Sesi mağaranın içinde yankılanırken gördüğü rüyaları hatırladı. Ayaklarını karnına doğru çekmeye çalışırken dayanılmaz acılar hücumu geçti. Gerilmiş kasları sızlıyordu. Gördüğü rüyaların etkisindeydi hala. Gece gördüğü rüyaları şimdi yaşıyordu Seyid Rıza. Gözlerinin önünde canlanan doğanın, insanların gerçek mi düş mü olduğunu düşünüyordu.

Serhat’ın kadifemsi gülüşü gözlerinin önünde belirmeye başladı:

Serhat, gömülmüş bağlamasına çalıyor, bir yandan da pürüzsüz, incecik sesiyle meye ve çaldığı bağlamaya eşlik ediyordu. Ahenkli sesler yükseliyor, büyüyor, genişliyor, dağları taşları aşıyordu...

Bir anda haki elbiseliler çıkıp ortalığı darmadağın etmişlerdi. Serhat’ın etrafını sarmış olan kalabalık çil yavrusu gibi sağa sola kaçışmıştı.

Serhat ise sağ yakalandı. Önce kalem ve saz tutan parmaklarını kırdılar. Hırsını alamayan haki renkli biri kasaturasını çıkarıp Serhat’ın dilini kesti. Aralarına alıp yumrukladılar, tekmelediler, dipçiklediler. Vücudunda kırılmadık kemik bırakmadılar. Yaralarına tuz bastılar. Dilini kesmeden önce, “Konuş ulan,” demişlerdi, “Konuş.” Serhat konuşmamıştı. Yüreği yaralı bir kuş gibi çarpıyordu. Ama korkmadı. Yüzüstü yere kapaklanınca durdular. Ayağa kalkmaya çalıştı, titredi ve tekrar yere kapaklandı. Seyid Rıza ellerini uzattı Serhat’a. Tutamadı, tutup da kurtaramadı.

Gördüğü ikinci rüyanın görüntüleri gözlerinin önünde akmaya başladı:

Işık halesinin içinde nur yüzlü iki ihtiyar beliriverdi. Işık şavkıdı, büyüdü. Dikkatlice bakınca içinde aksaçlı Pirini, ismini severek aldığı, yüce aşkı uğruna hiç çekinmeden kellesini ortaya koyan Pir Seyid Rıza’yı ve Şeyh Said’i gördü. Seyid Rıza’nın içinde depremler koptu. Önce utancında ne yapacağını bilemedi, sonra da sevincin ılık rüzgarları efil efil yüreğini sarmalamaya başladı. Sevincin dalgaları içinde kabardı. Yine utandı ve iki nurani insanın hareketlerini izlemeye başladı. Hayatında hiç böylesine göz alan, şavkıyan bir ışık görmemişti. Renk cümbüşünün ortasına düşmüştü sanki, renkler iç içe girip dans etmeye başladılar. Pir Seyid Rıza’nın hemen yan tarafında Şeyh Said vardı. Kolkola girmiştiler. İkisi de hüznüydü. Işık balkıyordu her ikisinin yüzünde. Pir Seyid Rıza’nın sesi top gibi kulaklarında patladı:

“İsmimi niye aldın? İsmime layık olamıyorsan bırak oğlum, kullanma. Anladın mı? Arkadaşların kahramanca çarpışırken, sen girdiğin bu yerde keyif çatıyorsun. Bugüne kadar yürüttüğün mücadeleye gölge düşürüyorsun. Uyan oğlum. Arkadaşların zor durumda. Onların sana ihtiyacı var. Uyan, uyan oğlum. Uyan...”

Gerilmiş yüzüyle, Pir’inden sözü aldı:

“Şey, buraya nasıl girdiğimi bile bilmiyorum. Dün gece çok kötü şeyler yaşadım. Hayatımda ilk defa dikkatsiz davrandım. Kötü tesadüflerim oldu. İnanmanızı rica ediyorum Pirim, şu anda ben de vicdan azabı çekiyorum. Ama şunu bilmenizi isterim, isminizi aldığımdan bu yana, bu ismin kutsaliyetine sadık kalarak hareket ettim ve ona göre yaşadım.”

Pir, sus anlamında işaret parmağını nurani gülümsemesi olan dudaklarına götürürken, dört tarafına sıcacık tebessümüyle neşenin, sevincin kıvılcımlarını saçmaya başladı. Işık halesi parladı, binbir renk iç içe girip renkler cümbüşünü katmerleştirip albenileştirdi. Pirin hüznü durması bile insanın içinde sevinçle karışık bir saygının uyanmasına neden oluyordu.

Sözü Seyh Said aldı: “Namusları uğruna canlarına kıyan genç kızlarımızı düşün. Dizin dibinde şehit düşen onlarca yoldaşını... Ve kendine gel. Gün, kutsal davamıza dört elle sarılma günüdür. Yüreğindeki direniş ateşiyle büyük bir değer ismini aldın. Buna hep layık kaldın biliyorum. Sen ve yoldaşların aklın alamayacağı kadar olağanüstü şartlarda, insanüstü bir çabayla kutsal davamıza sahip çıktınız. Her şeyden önce çok akıllıca hareket

ediyorsunuz. Ve bu size çok şey kazandırdı. Size olan güvenimiz tamdır. Bu işi çok bilinçlice götürüyorsunuz...”

Pir Seyid Rıza Sözü aldı, “Ne iskenceler ne de ölümler sizi yıldırıldı. Aç kaldınız, sussuz kaldınız, çaymadınız devamızdan. Kemiklerimizi sızlatmadınız. Bu söyleyeceklerimi aklından asla çıkarma; siz yok edilmek istenen bir halkın çılgınsınız, dilisiniz, düşüncesisiniz... Diyeceğim tek şey Boz Atlı Hızır yardımcınız olsun. Doğru yoldan ayrılmayın. Unutma oğlum, bize sadık kaldığınız müddetçe ayakta kalıp savaşabilirsiniz.

Sen ete kemiğe bürünmüş kutsal bir varlıksın. Hiçbir zaman şana, şöhrete, makama, mevkiye gözdikmedin, namusluca halkına sadık kaldın, savaştın, öldün öldün dirildin, düşen her canla vücudundan parçalar kopup gitti. Normal şartlarda değil insan öldürmek, sen bir karıncayı bile ezemezdin. Biliyorum bu yanını hep korudun... Savaştın, emek verdin. Ayaklar altında olan onurumuzu çekip almak için elinden ne geliyorsa onu yaptın. Yüzlerce yoldaşın da senin gibi, yani her biri bilinmeyen, tanınmayan birer kahraman. Sizin gibi torunlarım olduğu için mutluyum. Mutluyum! Ne mutlu bizlere ki sizin gibi torunlarımız var. Tarihin hiçbir döneminde ulaşılamayan, ulaşılması imkânsız gibi görünen şeyleri başardınız. Çok yönlü kazanımlarınız oldu. Artık ileriye hızla akan deli coş bir ırmak gibi zafere doğru akıyorsunuz. Bu akışın önüne engel olmak isteyen, hızla değişen değerlerin önünü tıkamak isteyen kendisini tarihin çöp tenekesinde bulur. Yarınlar sizin oğlum. Yarınlar sizin ve tüm mazlumların. Uyan uyan...”

Ses yankılandı, “Yarınlar sizin. Yarınlar sizin. Uyan!”

Şeyh Said, “Allah yardımcınız olsun, “ derken var gücüyle bağırıp rüyanın hışmında kurtulmuştu. Bedeni dayanılmaz acılar içindeydi. Bilinci yitmişti. Rüyasında gördüğü şeylerin böylesine zihninde kalmasını şaşırtıcı buldu. Aklına silahı gelmişti. Şarjörlerini çıkartıp içindeki mermilere baktı önce. Jiyan’ın silahına gözü takılınca tuhaf oldu. Severek üstlendiği sorumluluğu bir kez daha hatırladı. Kendisine ait her şeyi kontrol etmeye başladı. Uçurumda kaybolan telsizini hatırladı hayıflanarak.

Serhat’ın bembeyaz yüzü silinip gitmesine rağmen içinin acısı dinmemişti. Rüyasında gördüğü bu acılı sahneler bitmişti, ama yerine acılı sahnelerin bir başkası geçecek diye korktu. Jiyan’ı tekrar hatırladı. Sorumsuzca davrandığını düşündü.

İnliyerek ayaklarını oynatmaya çalıştı. Üstü başı kan revan içinde ve elbiseleri lime lime olmuştu. İniltilele deviniyordu. Başındaki kan, karmakarışık saçlarını birbirine yapıştırmıştı. Yüreğinde kopan yoldaşını kara gömüp geldiğini acıyla hatırlıyor ve Jiyan’ın kaşık kadar kalmış yüzünün görüntüsü gözlerinin önünde hiç gitmiyordu. Jiyan’ın cansız kardan kaskatı kesilmiş bedeni gözlerinin önüne geliyordu her daim. Hatırlayabildiği tek şey oğlu kadar sevdiği Jiyan’ın ölümü ve yaşadığı o çatışma anıydı. Jiyan’ da gözlerinin içine yerleşmişcesine gitmeye hiç niyeti yoktu. Pür dikkat ve hazince Seyid Rıza’ ya suçlayıcı bakışlarla bakıyordu. Jiyan’ın bakışları ok gibi Seyid Rıza’nın yüreğini delip geçti. Bazen gülümsüyor, bazen kaşlarını çatıp hüzünleniyordu, bazen de hırsıyla bir şeyler anlatıyordu Seyid Rıza’ya. Seyid Rıza, kendisini suçladığını Jiyan’ın acılı bakışlarından anlıyordu. Ölmüş bir insanın böylesine canlıymış gibi görünmesi onu iyice afallattırmıştı. Gördüklerinin bir düş olduğunu bilemiyordu. Cenazesini, uçurumu tırmandıktan sonra karın içinde zorlukla bulabilmişti. O an gök kubbesi üstüne yıkılmıştı sanki. Bir an yerin göğün, börtü böceğin, cümle kainatın çılgılığı yeri göğü inlettiğini sanmıştı. Umursamamıştı kurt ulumalarını, silah ve bomba seslerini, yok edici sonuçlarını... Artık ölüm hiç olmuştu gözünde...

Sonunda zorlukla ayağa kalkabildi. Uyuşmuş ayaklarını sürüyerek mağaranın kapısına kadar geldi. Mağaraya kadar nasıl geldiğini düşündü, hatırlayamadı. Kasırgadan ve Jiyan’ın ölümünden duyduğu acı yüzünden bilincini kaybetmişti. Düşe kalka, kimi zaman yerlerde yuvarlanarak gelmişti buraya kadar. İçgüdüyle mağaraya gelip soğuktan korunmaya çalışmıştı.

Güneşin cömert ışıkları gözlerini kamaştırdı. Bir süre hiçbir şey göremedi. Silah seslerini duydu. Birliğin tepede olabileceğini tahmin etti. Durmak olmazdı, ok gibi ileri fırladı. Yaralarına aldırmadan, bir an önce yetişmeliyim arkadaşlarımın yardımına, düşüncesiyle tüm gücünü kullanmaya çalıştı. Gire Sor tepesine var gücüyle tırmanmaya çalıştı.

Meşe ağaçlarının arasına bir girebilseydi, gerisi kolaydı. Oyuklarda ve dar geçitlerde saklanabilir ve tek başına da olsa karşıtlarına zayıt verdirebilirdi. Ormanlığa doğru tırmanmaya başladı. Kısa bir süre sonra lanetli sesleri duymaya başladı. Helikopterler geliyordu. Koşuşunu daha da hızlandırmaya başladı. Şimdi sadece kurtulmaya kendisini odaklamıştı. Vücudundaki kırık döküklere aldırmadan koşuyor, koştukçada açıkta kalan yerleri soğğun etkisiyle sızlamalarını daha da fazlalaştırıyordu. Helikopterler kendisine yetişmeden ormanlık alana yaklaşabilseydi kurtulma şansıda yükselirdi. Lakin daha çok vardı. Helikopterler kendisine ulaşmadan ormanlığa girebilme ihtimali büyüktü. Kayalıklara yakın yerlerde koşmaya çalıştı; sıkışırca oyuk ve mağaralarına kendisini atabilmesi için. Kar yamaçta fazla olmadığı için koşuşu daha rahat oluyordu. Kar fazla olsaydı yaralı haliyle koşması zorlaşabilirdi. Tam tepesinde uçan helikopterde atılan bombalar kayaya değdi. Kayadan fırlayan taş parçaları Seyit Rıza'nın delik deşik bedenini kevgire çevirdi. Yanındaki kayalığın duldasına girdi. Sesinden helikopterin durmadan hızasında dönenip durduğunu anlayabiliyordu. Tekrar çıkıp koşmaktan başka şansı yoktu. Atışlar çoğalınca çıkıp ormana doğru koşma fikrinden vazgeçti. Havadan indirme yaparak kısıtılmış bir şekilde imha edebilirlerdi kendisini. Diğer helikopterler tepenin çevresinde gitmediğine göre demek ki arkadaşlar çok yakınımdadır, diye düşündü.

Yaklaşık otuz helikopter de tepenin zirvesine doğru hareket ediyordu. Helikopterlerden düşen bombaların yankılanan uğultusu yeri salladı. Kocaman kayalar, taş toprak yukarıdan aşağıya aktı.

Helikopterler yükünü boşalttıktan sonra geri çekildiler. Kayanın kovuğunda çıkarak ormana doğru koşmaya başladı. Kayalığın üstüne gittiğinde gizlenerek etrafına bakındı. Askerlerin hemen alt tarafında toplanmış bir şekilde beklediklerini gördü. Korkarak etraflarına bakıyorlardı. Stresli ve moralsiz oldukları gözden kaçmıyordu. Bu büyük bir fırsattı. Onları imha ederek hem çıplak ayağına postal, üstüne elbise, karnını doyuracak kadar yiyecek elde edebilirdi. Ki, bu saldırısının caydırıcı olabileceğini de düşündü. Geri çekilmeseler birliği imha edebilirlerdi. Öylesi bir durumda, halkının umut olarak gördüğü ve baş tacı edindikleri yüce abideleri, kaşla göz arasında gökten kayan yıldızlar gibi kayıp gidebilirlerdi. Diğer tüm ölümlerde olduğu gibi göğe çıkıp yıldızlaşacaklardı. Her şey olabilirdi. Her şey! Amansız kışlarda başlatılan operasyonlarda yüzlerce yoldaşının şehadeti yüreğini kemirdi. Jiyan'ın bakışları gelip omuzlarına çöktü. Binlerce ölen arkadaşının naraları kulaklarının zarını yırtarcasına yükseldi. "Amacımıza ulaşmanız için, sonuna kadar yaşamaya çalışmalısınız." O kutsal sesi unutmaması, o kutsal sese kulak verip çarpışması gerektiğini hatırladı.

Beş asker, yönlerini tepeye vermiş, öylece bekliyorlardı. Gözleri askerlerin sırt çantalarına takılınca karnı guruldamağa başladı. Arkadaşlarını düşündü. Aç olmalıydılar. Beş askeri öldürmek zorunda olduğunu düşündü. Silah seslerinin tehlike yaratabileceğini de aklında tuttu. Askerleri rahatça vuracak bir pozisyondaydı.

Silahını kusturduğunda askerlerden üçü neye uğradıklarını anlamadan can verdi. Diğer ikisi korku içinde kaçmaya çalıştı, ama beceremediler. Öldüklerine kani olduktan sonra askerlerin yanına gitti. Askerlerin cansız bedenlerine baktı. Acı kar gibi yağdı yüreğine. Onları vurmak zorunda kalmıştı. İçinden savaşı icat edenlere, başkasını ezenlere, çelişkileri derinleştirenlere, siyasetçilere, dünyayı böylesine kirletenlere lanetler okudu.

Askerlerin, postallarını alelacele çıkardı ve ayağına geçirdi hemencecik. İki sırt çantasını alarak tepeye doğru koşmaya çalıştı. Dal parçasının saplandığı bacağı, göğsü, kolları ve

kırılan kafası dayanılmaz acılar yaşıyordu ona. Silah sesleri çok yakın, derken kalçasından mermi yedi. Daha önce dal parçasının saplandığı sağ tarafına denk gelmişti mermi. Mermi yediği yerden müthiş bir acı ve sıcaklık hissetti. Kurşun hızıyla öne fırladı. Zor bela attı kendini bir kayanın arkasına. Ateşe ateşle karşılık verdi. Jiyan'ın ölümü hiç aklından çıkmıyordu. Sonra mağarada gördüğü o iki rüyayı ve kalçasından yediği mermiyi düşündü. Güneş işveli bir kız gibi oynasırken, Seyid Rıza'nın her yanı cılk ter oldu. Yara fena halde canını yakıyordu...

Taşın arkasına sinerek gözlerini yumdu, dudaklarını dişledi. Sonra var gücüyle kayalıklara doğru koştu.

‘‘Bu dağlarda baharı görmelisin.’’

Güneş, ağaçların, dalların, sisin, dumanın arasında ışıklarını binbir güçlkle sarkıtmaya çalışıyordu. Biraz önce tatlılıkla gülümseyen o değilmiş gibi inatla gizleniyordu. Her şey boz bulanık bir görüntü içerisinde, siyah beyaz bir fotoğrafı andırıyordu. Ormanlığın içi alaca karanlık. Kül renginde bir kasvet. Koyu bir sis ve duman kaplamış tepenin her yanını. Ölüm tüm hızıyla cirit atıyordu. Herkes ölümün kanlı pençesine düşmemek için çırpınıyordu. Ölümleeri azaltan da doğa oluyordu yine. Helikopterden atılan bir roket ya da bombanın hışmından kurtulmak mağaralara ve kayaların altına girmekle mümkün olabiliyordu. Bombaların düştüğü yerler bir çamur deryası... Koca koca kayalar yerinden oynamış, bombaların isabet ettiğı ağaclar küle dönmüş, bazı ağaclar da kapkara kesilmişler... Üstteki sis tabakası sanki ölümüne güneşin önünde çekilmek için direniyor ve güneşte inatlaşıyordu görünmemek için... Sonun da güneş tüm cömertliğiyle ışıklarını yaymaya başladı.

Tepenin doruk noktasına çok yakın duran gerillar oya gibi içiçe işlenmiş kayaları, ağacları siper ediyorlar ve hava saldırıları olduğı zaman da kendilerini mağaralara atıyorlar ya da kayaların duldalarına saklanıyorlardı. Askerler ise aşağılarda kayalıkların çok olmadığı alanı kaplamışlardı. Ölüm de olanca gücüyle kanlı dişlerini gösteriyordu... Patlayan silahların dağlarda yankılanması, gittikçe kulakların zarını yırtarcasına uğultulu bir çığığa dönüşüyordu.

Gerilla birliğı onca açlığa, onca yorgunluğa ve karşıtlarının onca kalabalığına karşın bükölmez iradeleriyle ayakta kalabilmişlerdi. Ayakları soğuktan yanan yeni bir katılım yere basmaktan korkar hale gelmiş, helikopterlerin bombardımanlarından kaçmak bile istememişti. Saldırı esnasında, ‘ölüyorum’ deyip yığılıvermişti yere. Şartlara dayanma gücü kalmamıştı artık. Soğukluk, yorgunluk ve açlık takatini kesmiş; anasını kaybetmiş, korkudan tir tir titreyen küçücük bir çocuğı andırırmıştı o haliyle... Komutan Bawer, ayakları soğukta yanmış yeni katılımı sırtına alarak mağaraya kadar taşıdı. Ayağını her kaldırdığında etleri de sökülüyor ve söküldükçe de kendini zor yere atıyordu acı inlemelerle. Zagros'un kallesçe numarasından dolayı, ilk başta bu yeni gerillanın mahsus yaptığından şüphelenmişlerdi. Mosmor kesilmiş yüzünün can çektiğini gören gerillalar artık onun gerçekten yürüyemez hale geldiğine inanmış ve herkes ona yardımcı olabilmek için canla başla uğraştı. Askerler ateş etmekten vazgeçmişlerdi sanki. Hava saldırısı bittikten sonra da ayakları soğukta yanmış gerillanın acılı ve moralsiz halinden bir değişiklik olmadı. Moral vermek için, gelecek güzel günlerden, kurtulucaklarından, direnme azminden ve bahardan söz ettiler;

“Ölüyorum heval,” diye inledi gruba yeni katılan gerilla.

“Biraz daha dayan heval,” diye karşılık verdi yıllarını dağlarda geçirmiş arkadaşı. “İnan

bana, sana hiçbir şey olmayacak,” diyor başka bir gerilla.

“Dayanacak halim kalmadı.” Sesi ölgün ve hırıltılıydı.

“Az kaldı.”

“Heval, yerimden kalkamıyorum.

“Hadi gözünü sevdiğim, biraz gayret,” diyordu Diyar.

“Etlerim lime lime dökülüyor...”

“Birkaç saate kalmaz geri çekilmek zorunda kalırlar,” diye söze giriyor mavi gözlü bir gerilla.

“Gelecek güzel günleri ve halkımızın umutlarını, acılarını düşün,” diyor bir başkası.

“Hava çok soğuk, dayanılacak gibi değil,” diyerek katılıyor arkadaşlarına birliğin edebiyatçısı. Sesinde umutsuzluk yerine yaşama sevinci var. “Ama bir de bu dağlarda baharı görmelisin. Her taraf bin bir çeşit çiçeğe kesilir, görenleri büyüler bu dağlar. Yazmak istersin ama kalemın gücü yetmez. O zaman şimdiki yılgın halinle dalga geçersin. Bu dağlarda baharı görmek için bile yaşamaya değer. Bir kez görsen bu dağlardaki baharı, sonra bin sefer gelsen dünyaya soluğu bu dağlarda alırsın. Ölümüne bağlılığı gözlerinle gördün... Ölümüne bağlandığımız dağların iki yüzü var: Bir yüzü her dem bahardır, öteki yüzü kan ile boran... Bütün inançlar, bütün duygular bu coğrafyada kendini sınar? Düşmek, düşkünlük göstermek kolaydır, zor olan direnmektir, bağlılığını sonuna kadar savunmaktır. Unutma heval, bizi ayakta tutacak birkaç şey var; akıl, irade ve inanç...”

“Bu lanet olasıcalar geri çekildiğinde, diğer alanlardaki arkadaşların yanına gideriz.”

“Bu hengâmeden çıktığımızda artık bizi sıcak yemek bekliyor, dayan yoldaşım.”

Arkadaşlarını zorlukla mağaraya taşıdılar. Hava saldırısı savuşturulmuştu. Bu da onları rahatlatmıştı biraz.

Helikopterler bombaları, mermileri atıp ortalığı toza dumana katmış, sonra da çekip gitmişlerdi. Toprakta derin çukurlar açılmıştı. Ortalık hazin olduğu kadar ürkütücüydü. Komutan Bawer, güven veren duruşuyla etrafındaki gerillalara moral vermeye çalışıyordu. Gözlerindeki ışıltı, ucu keskin bir bıçak gibi keskinleşmişti. Birlikteki gerillalar, Komutan Bawer’e baktıkça hiçbir şey olmamış gibi gülümsüyorlardı. Welat, Dijwar ve Bedran da o korkunç badireden sıyrılıp çıktıkları için sevinçli görünüyorlardı. Komutan Bawer’in pozitif enerjisi herkesi etkisi altına alıyordu.

Birkaç dakika içinde ölümün soğuk ürpertisini enselerinde hissetmişlerdi. Sanki dünyayı yeni görüyorlarmış gibi şaşkınca etraflarını süzüyorlardı. Bawer, dikkatlice etrafını kolaçan etti.

Komutan Bawer ve kendisiyle kalıp askerleri oyalayan arkadaşları, feleğin çemberinden geçerek sapasağlam birliğe ulaşmışlardı. Gelir gelmez de askerleri nasıl püskürtürüz diye düşünmeye başlamıştı arkadaşlarıyla. Etkili vurmalıydılar. Bunun için de askerleri dere yataklarına ve ormanın içine çekeceklerdi. Çekebildiler de. Bazen de aralarına sızmışlardı. Olabildiğince hızlı hareket etmişler ve hiç kayıp vermeden geri çekilmişlerdi.

Ama aşağıdan hala silah sesleri geliyordu. Birlik kayıp vermediğine göre aşağıda askerlerle çatışan arkadaşları Seyid Rıza olmalıydı.

Ama bu silah sesleri bir tuzak da olabilirdi. Kaldı ki kayıp arkadaşları çatışmaya girmiş olsa bile, hemen müdahale etmeleri doğru değildi. Bu nedenle seyirci konumundaydılar. Acıydı böylesi durumlar, ama gerillanın güvenliği için olur olmaz zamanda ateşin içine kendilerini atmaları yasaktı. Öte yandan güvenleri tamdı Seyid Rıza’ya, bir yolunu bulup çıkabilirdi onların arasından. Aşağıda olup bitenleri öğrenmek için ağaçlara çıkanlar oldu ama hiçbir şey görünmüyordu.

Komutan Bawer, “Kimse yerinden ayrılmasin,” diye ikazda bulundu önce. Sonra da, “”Herkes toplansın,” dedi.

Tüm gerillalar kısa bir zamanda Komutan Bawer’in etrafını sardı. Toplantıyı çok çabuk

bitirmeleri gerekiyordu.

Komutan Bawer, “Arkadaşlar,” dedi Bawer, “herkes takım komutanlarıyla birlikte güvenli ve stratejik noktaları tutsun. Dengeler lehimize. İyi cevap verebilirsek kısa bir sürede çekilip giderler. Buranın coğrafik yapısını avucunuzun içi gibi biliyorsunuz. Onun için, onları dere yataklarına ve ormanlığın içine çekmeye çalışın. ‘Aşıl’ın Topuğu’nu tespit edip vuracaksınız. Bildiğiniz gibi, elimizdeki mühimmat çok sınırlı, onun için mermilerinizi temkinli kullanmak zorunda olduğunuzu unutmayın. Büyük bir ihtimalle, tekrar havadan saldıracaklar. Çok dikkatli olmanız gerek. Saldırı esnasında görüntü vermemeye çalışın. Hemen altına sığınabileceğiniz kayalar ya da mağaralar başucunuzda bulunsun. Tepenin dört tarafını tutun. Aramıza sızma yapmasınlar. Fırsatını bulur bulmaz gidip diğer alanlardaki arkadaşlara katılacaksınız. Bildiğiniz gibi erzakımız kampta kaldı.” Durdu, arkadaşlarını tek tek süzmeye çalıştı. Gözlerinde umudun ve iradenin kıvılcımları saçılıyordu. Bakışlarını Berivan’ın üzerine odakladı. Gözlerini komuta kademesinden ayırmadan, tekrar konuşmasına devam etti;

“Heval Berivan, sen tepenin düzlük tarafından sorumlusun ve şimdi vereceğim tüm yetkiler bahara kadar geçerli. Hevale Bedran, sen de diğer taraftan sorumlusun. O cepheyi çok sıkı tutman gerek. Arka taraftan da heval Diyar sorumlu. Ben de ön cepheden sorumluyum. Söyleyeceğiniz bir şey var mı? Yoksa dağılabilirsiniz.”

Komutan Bawer, korumalarıyla birlikte aşağı inmeye başladı. Arkadaşlarından tepedeki sığınaklarını ve gidip oraya yerleşeceklerini yine saklamıştı. Silah sesleri kesilmişti artık. Tahminden öteye geçmeyen fikirleri gittikçe daha da bulanıklaştı. Ağaçların bitimine az kala takımına, “Derenin her iki yanını tutun,” emrini verdi. Artık askerler görünmeye başlamıştı. Kendisi de korumalarıyla birlikte sağlam bir yere yerleşti.

“Heval Ferhat,” dedi yanındaki gerillaya, “dikkatli olun, hepinizi sapasağlam görmek istiyorum. Hata yapmayın, yapacağınız en ufak bir hata hayatınıza mal olur.”

Ferhat, telaş etme dercesine gülümsedi, “Tamam heval Bawer, merak etme” dedi. Sesi güven ve sevgiyle çıkmıştı.

Aşağıda silahlar patlamaya başlamıştı yine. Karşılık veren kişi neredeyse burunlarının dibindeydi. Herkesin gözleri aynı noktaya kilitlenmişti. İnanılacak gibi değildi. Onun neden kendilerini göremediğine şaşırdılar.

Bawer, beş kişiyi yanına alarak, Seyid Rıza’nın yanına gitmek için hazırlandı. Ağaçların bitim yerine yaklaştıklarında aralarında sözleşmişler gibi mesafeyi açtılar. Her an tetikte olmaları gerektiğini Komutan Bawer hatırlatmadı bile. Gerek de yoktu. Yaşamak, hünelerinin en büyüğü olmuştu onlar için. Artık, gözlerinin önünde duran yoldaşlarını kurtarmak amacıyla âdeta toprağı bile incitmeden yürümeleri gerektiğini düşünüyorlardı. Ayaklarının altından bir taş yuvarlansa askerler yardıma geldiklerini anlayacak ve onları Seyid Rıza’dan ayrı tutmaya çalışacaklardı. Bulundukları yer uçurum gibiydi ve her yer taşlarla doluydu. Gerçi, şartlar ne olursa olsun kurtulmuş sayılırdı Seyid Rıza. Birazdan hava saldırısı başlayabileceğini düşünerek hızlı hareket ediyorlardı sadece.

Koca koca kayalıkların arkasında sinerek yürüyorlardı. Komutan Bawer, sevinçten çıldıracaktı neredeyse, dilden dile bir efsane gibi dolaşan Seyid Rıza kurtulmuştu. Vurulan arkadaşlarına ait anılar beynine hücum etti, ama bu düşünceyi hemen kafasından sildi. Motivasyonunu kaybetmemesi için, her şeyi kafasından silmesi gerekiyordu. “Birliği Seyid Rıza ile birlikte bu ateş çemberinden kurtarabiliriz,” düşüncesi Bawer’in daha çok dikkatli olmasını sağlıyordu. Az kayıpla kurtuluşun olasılığını düşünmek bile, Komutan Bawer’in içinde sevinç naralarının kopmasına neden oldu. İçi bir hoş oldu, kelekler döndü sanki.

İyice yaklaşmışlardı Seyid Rıza’nın yanına ve gördükleri dehşete düşürdü onları. Seyid Rıza ise, onları hala görememişti. Dünyada yaşamıyordu sanki, bütün dikkatini karşı tarafa vermiş, çarpışıyordu. Yırtık pantolonuna bulaşan kan perişan görüntüsünü katmerleştiriyordu. Civarındaki kar kıpkırmızıydı. Askerlerin tepeye çıkamayacağını çok iyi

biliyor olmalıydı Seyid Rıza. Komutan Bawer, arkadaşının zekâsına bir kez daha hayran kaldı. “O, gerçek bir savaşçı, bir kahraman,” diye geçirdi aklından.

Duruşuyla insana güven veren koca çınar perişan görünüyordu. Onu böyle görünce bir ateşin yalımları yüreğini sardı Komutan Bawer’in. Bu kadar kısa bir süre içinde bir insanın böylesine değişebileceğini tahmin bile edemezdi. Kurşun sıkılmaktan geri durmuyordu, ama yıkılmış hali güneşin ışıkları altında daha bir belirgindi. Bildiği Seyid Rıza gitmiş yerine bir başkası gelmişti.

Koca Seyid Rıza, sararıp solmuş, yorgunluktan bitkin görünüyordu ve onun bu hali arkadaşlarını şaşırtsa da, ona duydukları saygı bin kat daha artmıştı. Başkasının bunca belaya tek başına dayanamayacağını çok iyi biliyorlardı. İradesi, bilinci, inancı olmayan biri, o fırtınada çoktan can vermiş olurdu. Arkadaşlarını hayranlıkla izleyen gerillaların göğsü kabarmış, inançları pekişmişti. Dünyanın tüm güçleri gelse, inanç topunun önünde duramayacaktı artık. Seyid Rıza’yı görmek bile inançlarını pekiştirmiş, kendilerine güvenlerini artırmıştı.

“Arkadaşların inançları eğilmez bir çeliğe dönüştü Seyid Rıza’yı görünce,” diye düşündü Bawer, gerillaların gözlerindeki ışıltıyı görünce. “Bazı insanlar böyledir, onların varlığı gücün ve güvenin kaynağı olur. Elllerinde sihirli değnek varmışçasına herkesi etkileri altına alırlar. Seyid Rıza, halkına verilmiş bir armağandır.”

Seyid Rıza, Komutan Bawer ile gerillaları görünce şahlandı. Ağzı kulaklarındaydı, sevincini bin metre öteden bile hissedebilmek mümkündü. Unutmuştu acımasızca kendisine saldıran acıları. Arkadaşlarına bakıp gülümsüyordu. Yanında duran yiyeceklerle dolu çantaları kaldırıp gösterdi. Komutan Bawer, bırak onları, ben götürürüm, biçimde işaretler yaptı. Herkes uygun mevziler bulup yerleşti. Komutan Bawer, Seyid Rıza’nın yakınında mevzilendi. İliklerine kadar güvenle doluydu. Gerillaların silahları hiç susmayacak gibi düşmanlarını ateş altına almıştı. Biri askerleri ateş altına alırken, diğerleri de hızla ormana doğru ilerliyordu. Seyid Rıza, kayadan kayaya sekerek tepeye doğru tırmanmaya başladı. Gören onun hiç mermi yarası almadığına yemin billâh edebilirdi. Eski atikliği olmasa da, yine keçi gibi tırmanıyordu tepeye. Arkadaşını izleyen Bawer, “Savaşın seyri değişecek,” diye mırıldandı.

Sevinci şaha kalkmıştı.

“Güneş bir kez doğdu...”

Bawer, sesindeki sevinç dalgalarını bastırmaya çalışmadan, coşkuyla, şarkı söylercesine tüm takım komutanlarına ilettili Seyid Rıza’nın gelişini. Komutan Bawer: “Seyid Rıza kurtulmuş. Şu an yanımızda,” derken kanatlanıp uçmadığı kaldı. Haberi duyan diğer komutanlar da Bawer’e katılarak yürekten sevinç naraları atıyorlardı. Ardından peşpeşe sorular gelmeye başladı. Seyid Rıza yaralı mıydı? Jıyan’a ne olmuştu? Gerillalara cevap vermeye çalışıyordu Bawer. Sonunda hepsi birden anlaşılmış gibi, Seyid Rıza ile konuşmak istediklerini belirttiler. Seyid Rıza gerilla komutanlarına cevap vermeye uğraşırken, sevinç çılgınlıklarını da duyuyordu.

Gerillaların sevinç çılgınlıklarını duyan Bawer, yanında duran Welat’a; “Nasıl sevinç çılgınlıkları atmasınlar ki, yıllarca efsaneler yaratmış, gerillaların kalbinde taht kurmuş, kitlelerin evliya gözüyle baktığı Seyid Rıza’nın kurtuluşuna! Mümkün mü bu? Gerillanın gözünde onun değeri başka; emektar, yüreği sevgi dolu, kısacası dört dörtlüktür Seyid Rıza. Biliyorum, şimdi herkesin kalbinde efil efil bir bayram havası vardır. Bir canları, bir öncüleri feleğin çemberinden geçerek kurtulmuş işte! Göze göz, dişe diş direnerek. Seyid Rıza’nın kurtuluşu, güneşin tekrar doğuşu gibidir. Çünkü hevalê delal,

kurtuluyoruz bu Allahın belası kuşatmadan.”

Evet, anlamında başını salladı Welat. Sevincin dalgaları Welat’ın gözlerine vurmuştu. Welat kayalıklı bir alana geçerek çatışmaya başladı.

Seyid Rıza, bulundukarı alanı yeni görüyormuş gibi dikkatle süzüyordu. Dere yataklarına baktı. Özel donatılmış gibi yan yana dizili olan kayalar ve mağaralara kaydı gözü. Az ilerisinde duran mağara her an altına sığınılacak bir koruyucu melek gibi kanatlarını gerecekti üstlerine. Ağaçlar yapraklarını dökmüşüleri. Birliğin bulunduğu tüm noktalarda kayalıklar ve mağaralar vardı. Birlikle hala Bawer ilgileniyordu.

Komutan Bawer, iki çantadan çıkan konserve kutuları ve kurumuş ekmekleri eşit bir şekilde tüm birliğe dağıtmaları için iki gerillayı görevlendirdi. Ekmeği görenlerin gözleri ıslı ıslıdı...

“Heval, nereden buldunuz bunları,” dedi biri, şaşkınlığını sevincini saklama gereği duymadan. “Allah be, ekmekler mis gibi.”

“Hâlbuki ekmek taş gibi,” diye araya girdi bir başkası, alay ederek, “demek böyle yokluk olunca insana fırından yeni çıkmış gibi geliyor bu sert şeyler.”

Arkadaşları ona aldırmadılar ve sert ekmeği çoktan kemirmeye başlamışlardı zaten.

Yiyeceği dağıtan gerillalardan biri, “Seyid Rıza getirdi,” dedi sesinde övünç vardı. “Askerlerin elinden almış. Biz gördük, askerlerle çatışırken yardımına gittik. Çantaları o noktadan sonra da Komutan Bawer taşıdı. Nasıl, iyi mi?”

Bu arada silah sesleri yükseldi.

Askerler bulundukları noktaları mermi yağmuruna tutmuştu. Kurşunlar ağaçların gövdesine ya da kayalara çarparken çıkardığı seslere alışıkı Seyid Rıza. Bir kurşunun insana saplanırken çıkardığı sesi de biliyordu... Yanında yöresinde kurşunlar uçuşurken, “Kahretsin,” diyor ve savaşın yıkıcılığı üstüne düşünüyordu. “Sorunları çözmenin neden başka bir yöntemi aranıp bulunmuyor ki?”

Savaşın acımasızlığını hissetti yüreğinde. Vurulup düşen yoldaşlarını düşündü.

Dalıp gidecekti, ama şimdi çatışıyorlardı ve arkadaşlarıyla birlikte bu lanet mermi yağmurundan kurtulmanın çaresini bulmalıydı. Daha sonra ihanetleri, hataları, tarihsel konuları uzun uzun tartışabilirdi nasıl olsa.

Mermiler tepesinin üstünden geçip arkadaki kayalara çarptığında bir parça taşla birlikte yere düşüyordu. Savaş nereye kadar sürecekti? Buna izin verecekler miydi? Karşı taraf ne zaman vazgeçecekti özgürlük isteyen insanları öldürmekten? Bu böyle sürüp gitmeyecekti elbet. Kayalıkların arkasında mevzilenmiş gerillalara baktı. Hepsi inançlı, hepsi ateş parçası... Dünyayı bile değiştirebilecek güce sahipler, diye geçirdi aklından.

“Devran döndü, dengeler ve durumlar değişti, güneş bir kez doğdu,” diye söylendi. Yanındaki arkadaşı duydu söylediklerini. Ne demek istediğini anlamasa da gülümseyerek ona baktı.

Ateşe ara verilmişti. İçinde İdrisi Bitlisi ve benzerlerinin yüzüne tükürme isteği kabardı. “Baş tacı edilen birçok kişinin gerillanın tırnağı bile olamayacağını biliyor musun heval? Hogır’lar asla onurlu davanıza gölge düşüremeyecekler, düşüremediler de. Kimse sizi yenemeyecek. Onurumuz ayaklar altından alınacak. Hep ileriye bakacağız çünkü geriye giden yolların bütün kapılarını kapattık. Yenilgi mi? O dönem çoktan kapandı. Rahat olun.”

Gerilla hayranlıkla Seyid Rıza’ya bakıyordu. Onunla yan yana olmak, onun yoldaşlığını omuz başında hissetmek moral veriyordu gerillaya. Seyid Rıza’dan aldığı güçle mutlaka başarıya ulaşacaklarını söylerken gerillalar, buna bütün kalbiyle inanıyorlardı.

Aklı Hogır’da kalmıştı Seyid Rıza’nın. Zekâsı ve gözü pekliği ile arkadaşlarının arasından sıyrılan Hogır, komutan mertebesine ulaşınca düşmanına benzemeye başlamıştı. Bölgesinde acımasız eylemler yapmıştı ve eğer fırsat bulsaydı daha da acımasız eylemler gerçekleştirecekti. Onun eylemleri yüzünden bazı köyler düşmanlarının saflarına geçmişti. Savaş koşulları yeni Hogır’ların ortaya çıkması için uygun bir zemindi, bunu biliyordu

Seyid Rıza. Ne zaman aklına gelse bu düşünceler, şimdi olduğu gibi, canı sıkılıyordu.

Bacağında hissettiği acıyı bir anda tüm bedeninde hissetti. Bıraksa kendini, acıdan bir topaç gibi kalırdı. Acıyla dudaklarını dişleyerek ateşe karşılık vermeye çalışıyordu. Askerler çok yakına sızmıştı ve dalgınlığının cezası da bacağına yediği kurşun olmuştu. Oysa arkadaşlarına ulaştıktan sonra yaralarını temizleyip sarmış, kendini iyi hissetmeye başlamıştı. Bu yeni yara iyi olmadı, dedi kendine kızarak.

Ani bir refleksle doğrulup silahını askerlere çevirdi. Mermiler hedefe ulaşınca acı çığlıklar yükseldi karşı taraftan. Bağrıışan askerlerin haykırıışları köz gibi yüreğine işledi. Silahını alıp kırmak istedi bir an. Ama silaha mecbur bırakılmışlardı.

Yakınına mermiler isabet etti. Arkadaşları yer değııştirmesi için onu uyardılar. Bacağındaki dayanılmaz acıyı aldirmeden hamle etti. Yeni yerinde bacağına sardı ve biraz dinlendi. Sonra tekrar çarpışmaya başladı.

‘‘Havada kan sesi...’’

İkindiüstü askerler tüm güçleriyle saldırdılar. Birazdan gece bastırıp doğal bir kamufraj görevini görecekti. Rüzgâr hafıftan esmeye başladı. Anlaşılan dondurucu bir gece bekliyordu onları. Güneşin etkisiyle yumuşamış olan kar donuyordu. Gerillalar ıslak elbiselerinin içinde titreyerek karşı koyuyorlardı. Karanlık çökmeden etkili vuruşlarla onları geri püskürtecekleri üzerine hesaplarını yapmak zorundaydılar. Başka türlü düşünmeyi akıllarından bile geçiremiyorlardı. Kurtulmanın tek bir yolu vardı, o da; etkili saldırılarla karşı tarafa olabildiğince zayıat verebilmek. Herkes kendisini bu hedefe kilitlemişti. Mermilerini temkinli kullanarak ve isabetli vurarak karşı tarafın moralini alt üst etmişlerdi şimdiye kadar. Bu durum da onları umutlandırıyordu.

Askerler tepenin ön tarafına, yani doğu tarafına çok yüklendiler ancak gerillaları bir adım desen geriletemediler. Seyid Rıza gurur duyuyordu gerillaların karşı koyuş tarzından. Bayan gerillalar bir ağızdan zılgıt çekiyorlardı. Seyid Rıza tililili sesini duyunca vücudu ürperti. Tüyleri diken diken oldu. Gözleri doldu. Ölüme tilili ile cevap vermeleri inanılacak gibi değildi. Silahına daha da sarıldı. Kinle dişlerini sıktı. Tilili sesleri gittikçe yükselip semaha erişti sanki, yayılarak yükselerek Seyid Rıza’nın kulaklarına doluştu. İnsanın damarlarındaki kanı dondurabilecek kadar etkili ve en korkak olanların yüreğine cesaret dolduracak kadar da güçlüydü tilili. Ülkelerine gelin olacaktılar. Bayan gerillalar onun gözüne destan yazan birer kahraman gibi göründü. Tilili sesleri havada asılı kalmıştı sanki, gittikçe yükseliyordu.

Hava saldırısının olabileceğini tahmin ediyordu. Gerilla hava saldırısında ne yapacağını, kendini nasıl koruyacağını biliyordu, ama Seyid Rıza buna rağmen yine de kaygılanıyordu. Birliğı bahara çıkarmak zorunda olduğunu bir kez daha hatırlattı kendine. Bunun için,

hayatında hiç yapmadığı şeyleri gözlerini kırpmadan yapma cesaretini gösterebilirdi. İnsanı üstün kılan erdemleridir, diye düşündü. “Soyla, sopla, kanla üstünlük olmaz. Bunu öğrenmeleri için daha binlerce insanın ölmesi gerekiyor sanki” diye düşündü. Yüreği burkuldu. O kadar insan birkaç dakika içinde can vermişti. “Yandım ana,” sesleri çınladı kulaklarında. Ölen askerler için azap duydu. “Bizi mecbur bırakanlar utansın,” dedi içinden.

Sonunda kendisi de bir kurşun yemişti. Karın üstünde biriken kanın kokusu, barut kokusunu bastırarak burnuna dolmuştu. “Havada kan sesi var. Havada kan kokusu var,” dedi. Yarasından usul usul kanlar sızıyordu. Arkasına gizlendiği kayanın etrafında kan vardı.

Merminin değdiği yer şiddetli sızlıyordu. Yanındaki gerillaların dilinde henüz onun kurşun yediğinin farkında değillerdi. Acı var gücüyle saldırdı. Yüzü buruştu. Dişlerini sıktı. Dudaklarını kemirdi. Terden sıırıslıklam olmuştu. Buz gibi terini sildi.

Mermiler peşpeşe çevresindeki ağaç ve kayalara çarpıyordu. “Ağaçlar da ölüyor,” dedi acı duyarak.

Merminin etkisiyle yerinden fırlayan taş parçaları gerillalara isabet ettiğinde bir kurşun kadar etki yapıyor, acı veriyordu onlara. Silah sesleri dağlarda yankılanıyor, yer gök inliyordu. Gerillaların direnişiyle karşılaşan askerler tekrardan geri çekilmişlerdi. Aşağıda kaldıkları için gerillaları nişan alıp vurmaları neredeyse imkansızdı. Biz buradayız anlamında tek tük mermiler sıkılıyordu.

“Savaş denen lanetin acısını, acımasızlığını, yıkıcılığını kim savaşanlar kadar bilebilir ki,” diye düşünüyordu. “Bazı şeyleri dışarıdan değerlendirmek kolay tabii. Dili olan bir şeyler geveleyebiliyor. Her ölenle kendilerinin de öldüğünü nereden bilsinler. İyi kötü, canı ya da insancıl olsun, sonuçta herkes bir can taşıyor ve sevenleri var arkasında. Bu illet, bu insan soyunun yüz karası savaş denen canavar, istenilecek bir şey değil. Ama mecburuz, onurumuzu, namusumuzu hiçe sayıyorlar, ayaklar altında olan değerlerimizi alabilmemiz için savaştan başka bir yol bırakmıyorlar.”

Seyid Rıza bunları düşünürken tahmin ettiği gibi helikopterler görünmeye başlamıştı.

Hava saldırısı başladı. Bombardımandan önce gerillalar korunaklı, bombaların tesir edemeyeceği yerlere sığınmıştı. Bir kayaya denk gelen bomba, kayayı parça parça edip havaya savurdu. Gökten taş ve toprak yağdı. Welat’ın kaldığı yerin ateş altına alındığı haberi gelince Diyar bir arkadaşıyla birlikte arkadaşının yardımına koştu. Welat’ın etrafına leblebi gibi kurşun yağıyordu. Helikopterdekiler Diyar ile arkadaşını görmüştüler. Diyar ile arkadaşını durmadan kurşun ve bomba yağmuruna tuttular. İki birden mağaralara doğru hamle etti.

Diyar’ın yakınında duran arkadaş iyi gizlenememişti, tepesine düşen bombayla gıkı bile çıkmadan yere gömüldü. Gömüldüğü yerin çevresinde azıcık kan ve et vardı. Başka da hiçbir şey. Bomba, Diyar’ın kolunu alıp götürdü. Uzağa düşen koldan kan akıyordu. Belki kartallara, belki de cümle dağ hayvanlarına yem olacaktı. Şarapnel parçaları vücudun birçok yerine girmişti. Yanına dahi yaklaşamıyorlardı. Kadınlar ise hala zılgıt çekiyorlardı: Tilili... Diyar neye uğradığını anlamadan pörtlemiş gözlerle kıvranıp umar beklercesine sağa sola bakındı ilk başta. Hiçbir şey düşünemiyordu. Acılar yıldırım hızıyla beynine, yüreğine, her yanına saldırıyorlardı. Sonra da acı inlemelerle alıp kendini yere vurdu. Ağzını açıp bir şeyler anlatmaya çalıştı. Hırıltı çıkartabiliyordu sadece. Kıpkızıl bir heykele dönüşmüştü birkaç dakika içinde. Kıpkızıl bir heykel, çılgınlara ata ata yerlerde yuvarlanıyordu. Kan akıyordu her bir yanında. Kar, kızıl kana boyandı. Dişiyle tırnağıyla yere yapışıyor, taşı toprağı yerinden söküyordu âdetâ... Sanki dünyaya, bırakma beni, diyordu, bırakma. Patlayan bombaların sesini bastırıp inlemelerini arkadaşlarına iletliyordu... Arkadaşlarının bulunduğu noktaya bakarak, gelmeyin, anlamında el sallıyor, hâlâ duran tek eliyle havada kavisler çiziyordu. Berivan, Diyar’ın vurulduğunu duymuştu. Duyar duymazda var gücüyle koşup Diyar’ın yakınlarına geldi. Kafasının içinde Diyar’ın gelirkenki son sözleri yankılanıyordu:

“Yüreğimdeki özgürlük aşkıyla değil tepeleri, dağları bile delebilirim. Onun aşkı Ferhat’ı da,

Mecnun'u da, Mem ile Zîn'i de çoktan geride bıraktı Heval.'' Berivan'ın yüreğinde yankılanan bu sözler çınladıkça silahını gökyüzüne çevirip ateş etmeye başladı. Helikopterler geri çekildiler. Askerler yakınlarına kadar sızmışlardı. Welat ise hala tek başına çarpışıyordu.

Bir gerilla, ''Böylesine bağlılığın bir örneğini dünya dünya olalı görmemiştir. Can çekişirken bile arkadaşlarını düşünmek! Bilmeyenler, görmeyenler için olmayacak bir şey," dedi.

Seyid Rıza dingin gözlerle bu sözleri söyleyen gerillayı süzdü. Hiç konuşmadı. Gözleriyle, "siz örneği olmayan insanlarsınız," diyordu sanki. Sonra da sessizliğini bozdu,

"Yaşadıklarımızı anlatsam hayatta inanmaz kimse," dedi.

Geri çekiliyormuş gibi yapan helikopterler tekrardan dalış yaptı. Kolu kopan Diyar acı inlemelerle hâlâ çırpınıyordu. Diyar'ı görenler yerini terk etmeden ona bakmakla yetiniyorlardı. İngüdüyle arkadaşlarını korumak istiyordu. Kopup giden kolunun dışında vücudunun her yanı yara almıştı. Baş kesilmiş bir tavuk gibi kendini yerden yere vuruyordu. Hava saldırısını umursamıyordu bile. Bütün yaralarından kan akıyordu hâlâ. Kar tek mil kana bulanmıştı.

Başının üstünde uçan helikopterlerin atışları da Diyar'a denk gelmiyordu. Bombaların etkisiyle kendisine ulaşan taş toprak da artık ona etki edemiyordu. Alacağı kadar yara almıştı. Kurtulması mümkün değildi artık.

Seyid Rıza yaralı arkadaşına dehşet bir acıyla bakarken kendi kendine yüksek sesle söyleniyordu: "Hey vicdansız ölüm, kalles ölüm! Haksızlıkları yapan, insanları birbirine düşüren, halkımın onurunu, şerefini hiçe sayan canavarlar, bir gün mutlaka bu ezilenler yakanıza yapışacaktır. Belki şimdi, Sokrates'in dediği gibi sadece bir at sineği görevi görüyoruz, ama bir gün mutlaka büyüüp yapışacaklardır yakanıza. İşte, o zaman mazlumların üzerine doğacak güneş,"

Yerinden duramıyor, arkadaşı Diyar, canından daha çok sevdiği biri gözlerinin önünde ölüyordu. Böyle durmaktansa ölümü yeğleyeceğini düşündü. Yakınında duran Dijwar'a;

"Diyar gözlerimizin önünde ölüyor. Kahretsin bir şey de yapamıyoruz," dedi acı dolu gözlerle.

Dijwar, "Ne yapabiliriz ki heval? Gitsek hiçbir işe yaramadan şehit düşebiliriz. Hem, sen de biliyorsun, böylesi yaraları alan iflah olmaz, can verir."

Haklısın anlamında Dijwar'ın yüzüne baktı.

Diyar'ın yanına gitmeye çalışsa hayatını tehlikeye atardı. Defalarca niyetlenmesine rağmen vazgeçti Seyid Rıza. Sağduyusu baskın çıkıyor ve bu kararından vazgeçmek zorunda kalıyordu. Ortalık ana baba gününe dönmüştü. Birden ok gibi yerinden fırladı. Bombalar sağına soluna düştü. Yakınına düşen bir bombanın etkisiyle ayaklarının altındaki taş yığını yuvarlandı. Yüzüstü yere kapaklandı. Ayaklarını hissedemez olmuştu artık. Kalktı, tekrar Diyar'a doğru koşmaya başladı. Ayaklarının ve bacağının acısını aldırmadan, Diyar'ı kapıldığı gibi mağaraya doğru sürükledi. İçine yerleştikleri mağarının tepesinde bir roket patladı, dehşet verici cayırtılar ve gürültüler çıkartarak...

Seyid Rıza'ya hayranlıkla ve başına bir şey gelir korkusuyla bakan gerillaların içindeki saygı daha da büyüdü. Diyar'ın öleceğini bildiği halde son nefesini verene kadar güvenlikte olmasını istemişti. Mağaraya canlarını dar atarken soluk soluğa kalmıştı. Arkadaşları Seyid Rıza'nın yara aldığını daha yeni anlamışlardı.

Helikopterler alçak uçuşa geçmiş, takviye güçler aşağıya atlıyorlardı. Gerillalar namluları yukarıya çevirdiler. Bayan gerillalar tilililer arasında silahlarını gökyüzüne çevirip helikopterleri ateş altına aldılar. Pilotlar neye uğradıklarını anlamadan havalandılar. İki tanesi yara almıştı bile. Dumanlar saçarak uçuyorlardı. Kendi eksenlerinde fır döndükten sonra, biri gidip karşıki tepeye saplandı. Düşürülen helikopterden kurtulan olmamıştı. Helikopterin düşüşü gerillaların gönlüne umut ekti; böyle etkili vuruşlarla geri çekilebilirlerdi. Sevindiler. Savaşta başarı, insan kanı üzerinde şekilleniyordu.

Seyid Rıza sevinen gerillaları görünce, "Fukara çocuklarının ölümüyle elde edilen başarıya

lanet olsun,” dedi helikopterin alevler içindeki enkazına bakarken. Annelerini düşündü askerlerin, yüreği daraldı. Artık kime üzüleceğini bilemiyordu, gerillalara mı askerlere mi? ama öfkesinin yönü belliydi. Gerillalarla askerleri karşı karşıya getirenlerden mutlaka hesap sorulmalıydı.

Şimdi askerlerle burun buruna gelmişlerdi. Welat’ın imdadına yetişip kısa bir sürede askerleri geri püskürttüler. Bazı askerleri dere yatağına çekerek sıkıştırdılar. Kimi askerler can havliyle aşağıya doğru koşuyordu, çatışma alanından uzaklaşmak için. Sıkmadılar kaçanlara, sıkamak isteyen bir gerillayı ise zor durdurabildi Seyid Rıza. Ölen askerleri, belki de bahara kadar orada bırakıp gidecekler, diye düşündü. Seyid Rıza artık kurtulabileceklerine inanıyordu. Vurulup giden arkadaşlarını düşündü. Yüreğine inceden bir sızı yayıldı. Kaybettikleri arkadaşlarını hatırladıkça içi kan ağlardı.

Düşünceler hızla akıp giden bir nehir gibi beyninde akmaya başlamıştı yeniden. Köşklerde yaşayan savaş kışkırtıcılarının, generallerin, siyasi rant peşindeki politikacıların umurunda mı sanki askerinin, gerillanın ölümü. Vah ki, ne vah. İnsanoğlunun böylesine değersizleşmesi olacak iş mi? Hiç mi vicdanları yok, askerleri getirip üstlerine atan bu rütbelilerin? Çocukları yok muydu acaba? Niçin böylesine kinliyidiler? Bu sorular beyninde dolu dizgin akarken can havliyle askerlere yükleniyordu.

Bulunduğu noktaya ateş yağmaya başlamıştı. Yer değiştirmek zorundaydı, anlaşılmıştı orada olduğu. Hızla kayadan kayaya sekerek yerini değiştirdi. Ayağı ağrıyordu. Aldırmıyordu, düşünmemeye çalışıyordu bacağındaki yarayı. Ateşin geldiği yamaca baktı, orayı nasıl düşürebileceğinin hesabını yaptı. Karanlık bastırmaya başlamıştı. Basitti, burada birkaç arkadaşı ateşe ateşle karşılık verirken, kendisi bir grup arkadaşıyla gidip onların mevzilerini imha edecekti. Saldırıya gidecek arkadaşlarını çağırdı.

“Arkadaşlar, önemli olan imkânsız gibi görünen şeyleri başarabilmek. Şimdi, bu dere yatağından aşağıya doğru sessizce kayıp onların yanına varacağız. Derede ilerlerken toprakla, karla birleşmemiz lazım. Oraya vardığımızda ben şu atışın geldiği yere yöneleceğim. Sizler de diğerlerine. Bu son umudumuz. Yani bu vuruşla askerler gerisin geri inlerine çekilmeliler. Tekrar ediyorum: Çıt çıkmayacak. Gerisi kolay. Dönerken de dikkatli olun. Çıkmadan önce herkes üstünü başını, silahını, mermisini kontrol etsin. Bir eksiğiniz olursa bana bildirin. Anlaşıldı mı?”

Gerillalar, “Anlaşıldı,” diye karşılık verdiler. Zor bir işe kalkışıyorlardı, ama yanlarında Seyid Rıza varsa başaracaklarına inanıyorlardı.

Kayaların, ağaçların arkasına saklanarak, kimi zaman da sürünerek askerlere yaklaştılar. Hava kararmaya başlamıştı ve yukarıdaki arkadaşları göz açtırmıyordu askerlere. Bu işlerini kolaylaştırıyordu. Otomatik silahın olduğu yeri imha etme işini Seyid Rıza üstlendi. Orayı düşürebilirse, askerlerin geri çekileceğine kesin gözüyle bakıyordu. Durup bulundukları tepenin sırtını verdiği dağa baktı. Dağ heybetlice yukardan aşağıya doğru bakıyordu.

Biraz bekledi, bütün arkadaşlarının hedeflerine ulaştıklarına emin olduktan sonra, el bombasının pimini çekti ve saniyesinde savurdu. Daha bomba patlamadan silahıyla mevziyi ateş altına aldı. Bomba gürültüyle patlayıp ortalığı kan ve çamur deryasına çevirdikten sonra da devam etti ateşe. Patlayan bomba ve mermilerin etkisiyle ortalık gündüzmüş gibi aydınlanmıştı. Hiç karşılık almayınca, diğer arkadaşlarına baktı. Herkes etkili bir vuruş yapmıştı. Bawer’den aldığı yedek telsizle geri çekilin emrini verdi. Yokuşu tırmandılar alışkın hareketlerle. Askerler hâlâ şoku atlatamamış olmalıydılar. Ateş etmiyorlardı. Yine de temkinli davranmak zorundaydılar.

Gruptaki bazı arkadaşları temkinli davranamıyorlardı. Elde ettikleri başarıya kendileri bile inanamıyorlardı. Onlara göre, karşı tarafın korkudan gıkı bile çıkmazdı artık. Bu yüzden açıktan ve neredeyse güle oynaya yukarı tırmanıyorlardı.

Patlayan bir tüfekle birlikte Seyid Rıza, “Saklanın,” diye gürledi. Peşi sıra aydınlatma mermileri atıldı. Aniden ortalık gündüze dönmüştü yine. Rehavete kapılanlar, orta yerde

kalakaldılar. Altına, arkasına girebilecekleri kaya ya da mağaralar da yakınlarında yoktu. Yedi kişilik grup, hızlı koşabilmeleri için yamacı yanlamasına aldılar. Ayakları taşlara çarpa çarpa kimisinin ayakkabıları da yırtılmıştı. Ayağa kalkıp ok gibi fırlıyorlardı ve saniyesinde kendilerini yere atıyorlardı. Taşa çarpan ayaklarını, gövdelerini unutmuşlardı. Aldırmıyordu hiçbirisi. Can pazarıydı. Onları kurşun yağmuru altında olmalarına rağmen zamanında ormanlığa yaklaştılar. Konumlandıkları yere kan ter içinde kalarak ulaştıklarında heyecanla bekleyen arkadaşları, Seyid Rıza ve grubunu candan kutladılar.

Askerlerin artık daha fazla kalamayacaklarını düşünüyorlardı. Çatışmanın temposu da yavaş yavaş düşmeye başlamıştı zaten. Açlığı unutmuşlardı. Dişlerinin kovuğuna bile yetmeyen Seyid Rıza'nın getirdiği yiyecekler az da olsa onları zinde tutuyordu. Bir parça ekmek yemeden günlerce savaştıkları zamanlar da olmuştu. Alışıktilar açlığa. Seyid Rıza ilk katıldığı dönem, grubuyla birlikte bahara kadar kurtlanmış çökelekle idare etmişti.

Telsiz konuşmalarının birbirine karışması, karşı tarafta bir hareketlilik yaşandığını gösteriyordu. Geri çekilmeleri emrediliyordu. Bir günün üstünden henüz iki saat geçmişti. Yirmi altı saatlik amansız koşuşun son bulacağı ihtimali yüreklere su serpiyordu. Seyid Rıza kulağını telsize dayadı. Şifreli konuşmalarını çözmeye çalışıyordu. Savaşı yöneten albay yine ana avrat düz gidiyordu. Seyid Rıza, Kürtçe konuşarak gerilla birliğine durumu ilettil.

Karşıtları etkili vuruşlar karşısında şaşkına dönmüşler ve nihayet dönüyorlardı. Özellikle kış aylarında yapılan baskınlar çok ağıra mal olurdu gerillalar için. Ama bu kez atlatmışlardı. Seyid Rıza'nın sevinçten sesi titriyordu. Halkına karşı duyduğu sorumluluktan dolayı temkinli davranmasına yorumluyordu başarısını. İsbetli kararlar alarak ve inancını bir saniye olsun yitirmeden bu çatışmayı da atlatmıştı ve bu başarısından dolayı tepeden tırnağa sevinç kesildi.

Askerler geri çekildikten sonra Seyid Rıza, heybetlice yukarıdan bakan dağa çevirdi yönünü. Hem sadece komutanların bildiği erzak depposu da o kayalıklı zirvenin yakın bir yerindeydi. Baver ve Berivan bulundukları alanı terk etmek için hareketlenmeye başlamışlardı bile. Seyid Rıza, yoğun kar ve fırtına nedeniyle önceden gelip dağa yerleşemedikleri için üzüldü. Her an askerlerle karşılaşabileceğini hesaba katarak, birliğinin başında, bacağını sürükleyerek zirveye doğru tırmanmaya başladı. Önceden hiçbir gücün etki yapamayacağı, erzaklarının bulunduğu o kayalıklı ve mağaralarla kaplı alana yerleşmiş olsaydık, bu badireler de başımıza gelmezdi düşüncesinin acısını yüreğinin derinliklerinde hissederek yürüyordu.

